

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

«Λίμνη Πλαστήρα: Τουρισμός στον Δήμο Πλαστήρα»

Φοιτήτρια:

Στρίγκου Εμμανουέλλα -
Αφροδίτη

Επιβλέπουσα:

Χριστοπούλου Όλγα



Βόλος, Φεβρουάριος 2011

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην εργασία που ακολουθεί γίνεται μια ανάλυση σχετικά με τον τουρισμό που υπάρχει στη Λίμνη Πλαστήρα ή Ταυρωπού η οποία υπάγεται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας και βρίσκεται στον Νομό Καρδίτσας. Πιο συγκεκριμένα η ανάλυση γίνεται για σε έναν από τους παραλίμνιους Δήμους της λίμνης στον Δήμο Πλαστήρα. Παρουσιάζονται στοιχεία για την κατάσταση που επικρατεί και μέσω διαφόρων «δεικτών» προσπαθούμε να κατανοήσουμε την ανάπτυξη που έχει παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	σελίδα
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	2
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	5
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΜΑΤΩΝ.....	6
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	7
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	9

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
1.1. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	12

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ**ΛΙΜΝΗ ΠΛΑΣΤΗΡΑ**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	18
1.1. ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ.....	24
1.1.1. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΜΟΡΦΟΒΟΥΝΙΟΥ.....	24
1.1.2. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΚΕΡΑΣΣΕΑΣ.....	25
1.1.3. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΛΑΜΠΕΡΟΥ.....	25
1.1.4. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΜΕΣΣΕΝΙΚΟΛΑ.....	26
1.1.5. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΜΟΣΧΑΤΟΥ.....	26
2. ΑΒΙΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
2.1. ΚΛΙΜΑ.....	27
2.2. ΥΔΡΟΛΟΓΙΑ.....	33
2.3. ΓΕΩΛΟΓΙΑ.....	34
3. ΒΙΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
3.1. ΧΛΩΡΙΔΑ.....	35
3.2. ΠΑΝΙΔΑ	
3.2.1. ΕΙΔΗ ΖΩΩΝ.....	39
3.2.2. ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ.....	40
3.2.3. ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑ.....	41
4. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΑ.....	43
5. ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ.....	44
6. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	
6.1. Ν. 2742/99 «ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ	
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ».....	48
6.2. ΠΛΑΙΣΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ	
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
6.2.1. ΕΙΔΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ.....	50
6.2.2. ΕΙΔΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ	
ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΡΕΙΝΟ ΧΩΡΟ.....	50
6.3. ΖΩΝΗ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	51
6.4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	52
6.4.1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.....	53
6.4.2. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ LEADER+.....	54

6.4.3. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ «ΘΗΣΕΑΣ».....	56
6.4.4. ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE+.....	57
6.4.5. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ EQUAL.....	58
6.5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ».....	59
6.6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ.....	60
6.6.1. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΔΗΜΟΥ ΠΛΑΣΤΗΡΑ.....	62
6.7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΙΝΔΟΣ 2009.....	64
6.8. ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ.....	65
7. ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	67
8. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	68
9. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ.....	70
9.1. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ.....	76
9.2. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ.....	78
9.3. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ.....	80
9.3.1. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	81
9.3.1.1. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	94
10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	97
11. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	99
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	101
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΟΜΩΝ.....	107

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

	σελίδα
Πίνακας 1: Χαρακτηριστικά της Λίμνης Πλαστήρα και της Λεκάνης Απορροής.....	22
Πίνακας 2: Μέσες Μηνιαίες Θερμοκρασίες 1995- 2005 σε °C.....	28
Πίνακας 3: Μέγιστες μηνιαίες θερμοκρασίες 1995- 2005 σε °C.....	29
Πίνακας 4: Ελάχιστες μηνιαίες θερμοκρασίες 1995- 2005 σε °C	30
Πίνακας 5: Μέσα μηνιαία ύψη βροχής 1995- 2005 σε mm.....	32
Πίνακας 6: Ενδημικά, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη χλωρίδας της περιοχής	37
Πίνακας 7: Αυτόχθονα και εισαγόμενα είδη Λ. Πλαστήρα	41
Πίνακας 8: Χαρακτηριστικά μονοπατιών εικόνας 24.....	47
Πίνακας 9: Νέες θέσεις εργασίας.....	55
Πίνακας 10: Εντεταγμένα και εκτελούμενα έργα στην περιοχή της Λίμνης και του Δήμου Πλαστήρα σύμφωνα με το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πλαίσιο Θεσσαλίας	61
Πίνακας 11: Εντεταγμένα και εκτελούμενα έργα στην περιοχή της Λίμνης και του Δήμου Πλαστήρα σύμφωνα με το "Θησέας".....	61
Πίνακας 12: Εντεταγμένα και εκτελούμενα έργα στην περιοχή της Λίμνης και του Δήμου Πλαστήρα σύμφωνα με το πρόγραμμα LEADER+	62
Πίνακας 13: Εντεταγμένα και εκτελούμενα έργα στην περιοχή της Λίμνης και του Δήμου Πλαστήρα σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Περιβάλλον"	62
Πίνακας 14: Ποσοστό χρηματοδότησης ανάλογα με το πρόγραμμα στο Δήμο Πλαστήρα.....	63
Πίνακας 15: «Γεωγραφική Αναγνώριση» Δημοτικών Διαμερισμάτων Δ. Πλαστήρα	68
Πίνακας 16: Πληθυσμιακή μεταβολή Δ. Πλαστήρα των ετών 1971- 2001.....	69
Πίνακας 17: Ποσοστιαία μεταβολή των ετών 1991- 2001 του Δ. Πλαστήρα	70
Πίνακας 18: Οικονομικά και μη ενεργός πληθυσμός του Δ. Πλαστήρα το 2001	71
Πίνακας 19: Αριθμός απασχολούμενων ανά κλάδο απασχόλησης στο Δήμο	73
Πίνακας 20: Διάρθρωση της οικονομικής δραστηριότητας του Δ. Πλαστήρα.....	81
Πίνακας 21: Κατανομή ξενοδοχείων και επιπλωμένων διαμερισμάτων ανά κατηγορία Δ. Πλαστήρα.....	83
Πίνακας 22: Κατανομή ενοικιαζόμενων δωματίων ανά κατηγορία Δ. Πλαστήρα	83
Πίνακας 23: Έτος λειτουργίας ξενοδοχείων και επιπλωμένων διαμερισμάτων	84
Πίνακας 24: Έτος λειτουργίας ενοικιαζόμενων δωματίων	85
Πίνακας 25: Τύποι και αριθμός κατοικιών 1991	88
Πίνακας 26: Τύποι και αριθμός κατοικιών 2001	89
Πίνακας 27: Αφίξεις πελατών στα Δημοτικά Διαμερίσματα τα έτη 2000 έως 2006 ...	91
Πίνακας 28: Διανυκτερεύσεις πελατών στα Δημοτικά Διαμερίσματα τα έτη 2000 έως 2006.....	92
Πίνακας 29: Εθνικότητα επισκεπτών που αφίχθησαν τη διάρκεια των ετών 2000-2006	93
Πίνακας 30: Εθνικότητα επισκεπτών που διανυκτέρευσαν τη διάρκεια των ετών 2000-2006	94

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

σελίδα

Γράφημα 1: Συνολικός αριθμός απασχολουμένων ανά τομέα απασχόλησης ανά δημοτικό διαμέρισμα για το έτος 2001	74
Γράφημα 2: Συνολικός αριθμός απασχολουμένων ανδρών ανά τομέα απασχόλησης ανά δημοτικό διαμέρισμα για το έτος 2001	74
Γράφημα 3: Συνολικός αριθμός απασχολουμένων γυναικών ανά τομέα απασχόλησης ανά δημοτικό διαμέρισμα για το έτος 2001	75
Γράφημα 4: Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων ανά τομέα παραγωγής.....	76
Γράφημα 5: Κατανομή ξενοδοχείων και επιπλωμένων διαμερισμάτων ανάλογα με την κατηγορία τους ανά δημοτικό διαμέρισμα και ποσοστό που καταλαμβάνουν στο Δ. Πλαστήρα.....	86
Γράφημα 6: Κατανομή ενοικιαζόμενων δωματίων ανάλογα με την κατηγορία τους ανά δημοτικό διαμέρισμα και ποσοστό που καταλαμβάνουν στο Δ. Πλαστήρα.....	87
Γράφημα 7: Σύγκριση κύριων κατοικουμένων και κενών κατοικιών το 1991.....	88
Γράφημα 8: Σύγκριση κύριων κατοικουμένων και κενών κατοικιών το 2001.....	89
Γράφημα 9: Σύγκριση συνόλου κενών εξοχικών ή δευτερευουσών κατοικιών 1991-2001 ανά Δημοτικό Διαμέρισμα	91
Γράφημα 10: Αφίξεις πελατών ανά Δημοτικό Διαμέρισμα τα έτη 2000 έως 2006	92
Γράφημα 11: Διανυκτερεύσεις πελατών στα Δημοτικά Διαμερίσματα τα έτη 2000 έως 2006.....	93

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

	σελίδα
Εικόνα 1: Κατασκευή του Φράγματος.....	19
Εικόνα 2: Κατασκευή του Φράγματος.....	19
Εικόνα 3: Κατασκευή του Φράγματος.....	19
Εικόνα 4: Φράγμα Λίμνης Πλαστήρα.....	19
Εικόνα 5: 3D Απεικόνιση της Λίμνης.....	19
Εικόνα 6: Πανοραμική θέα από το Νεωχόρι Καρδίτσας.....	19
Εικόνα 7: "Αντιρρήσεις".....	20
Εικόνα 8: Δημοτικό Διαμέρισμα Μορφοβουνίου.....	24
Εικόνα 9: Δημοτικό Διαμέρισμα Κερασέας.....	25
Εικόνα 10: Δημοτικό Διαμέρισμα Λαμπερού.....	25
Εικόνα 11: Δημοτικό Διαμέρισμα Μεσσηνικόλα.....	26
Εικόνα 12: Δημοτικό Διαμέρισμα Μοσχάτου.....	26
Εικόνα 13: Τοπογραφικός Χάρτης της περιοχής μελέτης.....	35
Εικόνα 14: Χλωρίδα της λίμνης Πλαστήρα.....	35
Εικόνα 15: Υποείδος Βιολέτας (Viola Alba).....	36
Εικόνα 16: Είδος Centaurea messenicolasiana.....	37
Εικόνα 17: Νανονυχτερίδα Πλαστήρα.....	40
Εικόνα 18: Ασπροπάρης.....	43
Εικόνα 19: Λίμνη Πλαστήρα, στο δρόμο δίπλα στο φράγμα.....	44
Εικόνα 20: Χειμωνιάτικο τοπίο της λίμνης.....	45
Εικόνα 21: Ανοιξιάτικο τοπίο της λίμνης.....	45
Εικόνα 22: Αγώνας ψαρέματος στη λίμνη.....	46
Εικόνα 24: Βόλτα με υδροποδήλατο.....	46
Εικόνα 23: Κανό στη λίμνη.....	46
Εικόνα 25: Οικολογικά μονοπάτια.....	47
Εικόνα 26: Πεζοπορία στην λίμνη.....	47
Εικόνα 27: Βοτανικός κήπος.....	47
Εικόνα 28: Σήμα Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας.....	65
Εικόνα 29: Ποικιλία.....	79
Εικόνα 30: Αμπέλια στον Μεσσηνικόλα.....	79
Εικόνα 31: Οινοποιείο "Γ. Καραμήτρος".....	79
Εικόνα 32: Ενοικιαζόμενα δωμάτια Du Lac.....	85
Εικόνα 33: Ιερά Μονή Κορώνης.....	95
Εικόνα 34: Ο Αϊ Δημήτρης με τα ερείπια των κελιών του.....	95
Εικόνα 35: Η πλαζ Λαμπερού όταν η λίμνη ήταν γεμάτη.....	95

Στους γονείς μου
και τον θείο μου
«Νικολή»,

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με το πέρας αυτής της εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω τους ανθρώπους που άμεσα ή έμμεσα με στήριξαν για την αποπεράτωσή της. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές μου που όλα αυτά τα χρόνια της σχολής μου δίδαξαν πράγματα και μου έδωσαν εφόδια για το μέλλον. Ιδιαίτερος θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσά μου κυρία Χριστοπούλου Όλγα η οποία με βοήθησε με τις συμβουλές τις και με ανέχτηκε με όλες τις ιδιοτροπίες που εμφάνισα όλον αυτόν τον καιρό. Επίσης, την κυρία Μαρί Νοέλ Ντυκέν η οποία μου έδωσε τα τελευταία στοιχεία για να ολοκληρωθεί η εργασία μου και με συμβούλεψε και για περεταίρω στοιχεία που θα μπορούσα να χρησιμοποιήσω ώστε να φτάσω στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Επίσης, ευχαριστώ πολύ τους κατοίκους του Δήμου Πλαστήρα και συγκεκριμένα τους ιδιοκτήτες των ξενοδοχειακών καταλυμάτων οι οποίοι με βοήθησαν με την άψογη συνεργασία τους στην αποπεράτωση της εργασίας.

Τέλος, το μεγαλύτερο ευχαριστώ το οφείλω στην οικογένειά μου που αγόγγυστα μου προσέφερε όλα τα απαραίτητα ηθικά αλλά και υλικά αγαθά σε όλη την διάρκεια των σπουδών μου, αλλά και τους κοντινούς μου φίλους οι οποίοι με βοήθησαν με την ηθική ενθάρρυνσή τους.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια με την άνοδο του βιοτικού επιπέδου, την βελτίωση των μετακινήσεων, την έντονη προβολή τουριστικών προορισμών και την ανάγκη των ανθρώπων για φυγή από τα προβλήματα της καθημερινότητας, παρατηρείται μία σημαντική αύξηση της ζήτησης και της προσφοράς του τουρισμού. Ειδικότερα τις δύο τελευταίες δεκαετίες, η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τον τουρισμό κυρίως στις παράκτιες και νησιωτικές περιοχές της Ελλάδας είναι ραγδαία. Η τουριστική βιομηχανία έχει αποκτήσει κυρίαρχο ρόλο στην οικονομία ενός μεγάλου αριθμού περιφερειών και συνάμα συνεισφέρει σημαντικά στις συνολικές επιδόσεις της εθνικής οικονομίας. Πολλές περιοχές της ηπειρωτικής χώρας έχουν θεσπιστεί ως δημοφιλείς προορισμοί τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την άσκηση τουριστικών δραστηριοτήτων και γενικότερα δραστηριοτήτων αναψυχής.

Η τουριστική ζήτηση είναι η αιτία ανάπτυξης των πρώτων παραθαλάσσιων και ορεινών θέρετρων όπως επίσης και των περιοχών που είχαν ιαματικά λουτρά. Είναι επίσης ο λόγος ανάπτυξης ζωνών με παραθεριστικές κατοικίες οι οποίες διαμορφώνονται σύμφωνα με ένα συγκεκριμένο τύπο ζήτησης ή με έναν αριθμό διαφορετικών τύπων ζήτησης. Η ύπαρξη των διαφόρων τουριστικών πόρων -όπως το κλίμα, το φυσικό περιβάλλον, η πολιτιστική κληρονομιά, η παράδοση, τα μεταφορικά και συγκοινωνιακά δίκτυα κ.λπ.- αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα για όσες περιοχές επιθυμούν την τουριστική ανάπτυξη. Οι παράμετροι της τουριστικής ζήτησης δρουν κυρίως σε διεθνές και εθνικό επίπεδο. Ορισμένες από αυτές χαρακτηρίζονται από μεσοπρόθεσμη σταθερότητα, ενώ άλλες συνδέονται με τη χρονική συγκυρία π.χ. η «μόδα» για κάποια συγκεκριμένη περιοχή (WTO, 1994).

Οι παράμετροι που θεωρούνται από τις πιο κύριες είναι οι εξής:

- ☒ Οι παγιωμένες τάσεις της διεθνούς ζήτησης (π.χ. οργανωμένος μαζικός τουρισμός)
- ☒ Τα ειδικά κίνητρα των τουριστών
- ☒ Ο καθοριστικός παράγοντας της διαφήμισης κατά τον οποίο η ύπαρξη της διαφημιστικής εικόνας θεωρείται απαραίτητη

- ☒ Η πολιτική των tour-operators για τη συγκεκριμένη περιοχή, ιδιαίτερα για περιοχές με διεθνή πελατεία
- ☒ Η γεωγραφική θέση της περιοχής
- ☒ Το marketing το οποίο επηρεάζει και τη σύνθεση της ζήτησης
- ☒ Η συγκυρία στις χώρες αποστολής ή υποδοχής τουριστών (π.χ. οικονομική ή πολιτική κρίση)

Δεν παίζει όμως μόνο η τουριστική ζήτηση ρόλο για την ανάπτυξη του τουρισμού αλλά και η τουριστική προσφορά μιας περιοχής. Σε αυτή την περίπτωση σημαντικό ρόλο παίζουν οι πόροι που διαθέτει η κάθε περιοχή ή οι πόροι οι οποίοι έχουν κατασκευαστεί από επιχειρήσεις ή φορείς που βρίσκονται σε αυτή. Η έλλειψη ενός ικανού αριθμού τέτοιων πόρων μπορεί να αποτελέσει αρνητικό παράγοντα στις προσπάθειες τουριστικής ανάπτυξης (WTO, 1994).

Οι κυριότερες παράμετροι για την προσφορά είναι:

- ☒ Οι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι της περιοχής. Πόροι οι οποίοι έχουν ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη διαφορετικών τύπων ζήτησης όπως είναι το περιβάλλον, η πολιτιστική παράδοση κλπ.
- ☒ Ανθρωπογενείς πόροι (π.χ. δομημένο περιβάλλον, ιστορικά κέντρα, μουσεία, μνημεία)
- ☒ Υποδομές και υπηρεσίες που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τη διαμονή των τουριστών στην περιοχή (π.χ. ξενοδοχεία)

Από το 1970 και μετά παρατηρείται μία εντυπωσιακή σε όγκο και εύρος αύξηση των πολιτικών προγραμματισμού και διαχείρισης της τουριστικής ανάπτυξης στην οποία εμπλέκονται και διεθνείς οργανισμοί (Ε.Ε., WTO, ΟΗΕ κλπ) (Τσάρτας, 2001). Η χώρα μας ακολουθεί ένα μοντέλο που συνδυάζει την κεντρική διοίκηση του τουρισμού και την αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων (Βαρβαρέσσος, 1999). Αυτός ο τρόπος προσπαθεί να συγκεραστεί τον κεντρικό ρόλο του κράτους και τον διαρκώς δυναμικότερο ρόλο των ΟΤΑ. Λαμβάνοντας υπόψη της δυσχέρειες που προέκυψαν από αυτή την εντυπωσιακή σε όγκο και εύρος αύξηση των πολιτικών προγραμματισμού και διαχείρισης της τουριστικής ανάπτυξης λόγω του μη ελεγχόμενου (μαζικού τουρισμού, δημιουργήθηκε η ανάγκη στροφής του τουρισμού προς εναλλακτικές προσεγγίσεις οι οποίες σέβονται το φυσικό και δομημένο

περιβάλλον, την κοινωνική δομή και την πολιτιστική κληρονομιά. Έτσι αναδύθηκε η ανάγκη για αειφορικό τουρισμό, ο οποίος αποτελεί και έναν από τους βασικούς πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης όσον αφορά την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.1. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η πολιτική της χώρας μας για τον τουρισμό συγκεντρώνει όλη την προσοχή της στην καλυτέρευση της ποιότητας του τουρισμού στοχεύοντας στην «κατάργηση» της εποχικότητας. Με τον παραπάνω στόχο επιδιώκεται η επίτευξη της αναδημιουργίας του τουριστικού προϊόντος ως προς το καλύτερο συμπεριλαμβάνοντας αυτή τη φορά και την ανάδειξη και προστασία του περιβάλλοντος ως τουριστικό πόρο. Η ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας, σε τοπικό επίπεδο, είναι ο τρόπος που χρησιμοποιείτε για την ανάπτυξη του τουρισμού σε πολλές από τις περιοχές της χώρας μας.

Η τουριστική κίνηση, όπως όλα τα «φαινόμενα», επηρεάζεται από κάποιους παράγοντες οι οποίοι διαμορφώνουν τα πρότυπα τουριστικής ανάπτυξης στη σύγχρονη κοινωνία. Αυτές οι συνιστώσες συμβάλλουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην διαμόρφωση της τουριστικής ανάπτυξης αλλά λαμβάνουν μέρος και στην όλη λειτουργία του τουριστικού τομέα.

Αναφορικά θα καταμετρήσουμε ορισμένους από αυτούς τους παράγοντες:

1. διεθνείς και υπερεθνικοί φορείς και οργανισμοί που σχετίζονται με την τουριστική ανάπτυξη π.χ. ΟΗΕ, κλπ.
2. επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο τουριστικό τομέα όπως είναι οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, τα τουριστικά γραφεία, τα μεταφορικά μέσα κλπ.
3. φορείς και ομάδες συμφερόντων σε εθνικό αλλά και σε τοπικό επίπεδο που συνδέονται με τη σχεδίαση, τη διαχείριση και την προώθηση της ανάπτυξης του τουρισμού
4. πολιτικές οι οποίες συνδέονται είτε άμεσα είτε όμως και έμμεσα με την τουριστική ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα (διεθνές, εθνικό, τοπικό) όπως είναι οι πολιτικές τουρισμού: πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης, πολιτικές απασχόλησης κ.λπ.
5. τέλος, παράμετροι προσφοράς και ζήτησης τουριστικής σε επίπεδο εθνικό και τοπικό.

Οι παραπάνω παράγοντες που παρουσιάσαμε συχνά ενεργούν συνθετικά και συνδυασμένα στις διαφορετικές φάσεις της τουριστικής ανάπτυξης που αφορούν το εθνικό και τοπικό επίπεδο. Ειδικότερα, οι διεθνείς και υπερεθνικοί φορείς και οργανισμοί επιδρούν έντονα στις εξής φάσεις τουριστικής ανάπτυξης: στον σχεδιασμό και την τουριστική πολιτική και στον προγραμματισμό, ενώ δεν ασκούν τόσο μεγάλη επιρροή στον έλεγχο και την διαχείριση και στα γενικότερα θέματα που αφορούν τους συναφείς τομείς όπως είναι η ανάπτυξη της παραγωγικής δομής. Ακόμα, οι επιχειρήσεις του ευρύτερου τουριστικού τομέα παρουσιάζουν δυναμική επιρροή στις περισσότερες φάσεις της τουριστικής ανάπτυξης (στον σχεδιασμό και την τουριστική πολιτική, στην κατασκευή των υποδομών, στην προβολή και την προώθηση, στον έλεγχο και τη διαχείριση και στα γενικότερα θέματα του τομέα της ανάπτυξης της παραγωγικής υποδομής, ενώ παρατηρείτε μέτρια επιρροή στη φάση της οργάνωσης. Όσον αφορά τις φάσεις της τουριστικής ανάπτυξης που επηρεάζονται από τις πολιτικές οι οποίες συνδέονται με την τουριστική ευημερία σε υπερεθνικό, εθνικό ή τοπικό επίπεδο είναι ο σχεδιασμός και η τουριστική πολιτική, ο προγραμματισμός και οι τομείς της ανάπτυξης της παραγωγικής δομής με έντονο «τόνο» και η κατασκευή των υποδομών και η οργάνωση με μέτριο «τόνο».

Επιπλέον, η ομάδα παραγόντων διαμόρφωσης των προτύπων της τουριστικής ανάπτυξης που είναι σχετική με τους φορείς συμφερόντων σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο παρεμβαίνουν έντονα στον προγραμματισμό, στην οργάνωση και στον έλεγχο και την διαχείριση και με μία ηπιότερη παρέμβαση στον σχεδιασμό και την τουριστική πολιτική, την προβολή και την προώθηση. Η τελευταία ομάδα παραγόντων που είναι η παράμετροι της τουριστικής ανάπτυξης παρουσιάζει έντονο παρεμβατισμό σε δύο φάσεις της τουριστικής ανάπτυξης, τη κατασκευή υποδομών και τους συνδεδεμένους τομείς της ανάπτυξης της παραγωγικής δομής) και μία πιο ήπιας μορφής παρέμβαση σε τρεις από τους τομείς τουριστικής ανάπτυξης (τον σχεδιασμό και την τουριστική πολιτική, στην προβολή και προώθηση, στον έλεγχο και την διαχείριση).

Συνοψίζοντας, όλες οι ομάδες παραγόντων διαμόρφωσης των προτύπων της τουριστικής ανάπτυξης επιδρούν είτε έντονα είτε λιγότερο έντονα στον σχεδιασμό και την τουριστική πολιτική και στους συναφείς τομείς της ανάπτυξης της παραγωγικής δομής, ενώ παρατηρούμε ένα συνδυασμό τριών παραγόντων για τις υπόλοιπες φάσεις της τουριστικής ανάπτυξης με την φάση του προγραμματισμού να δέχεται την πιο έντονη παρέμβαση και μόνον η φάση του ελέγχου και της διαχείρισης

να δέχεται την συνδυασμένη επιρροή τεσσάρων παραγόντων.

Δεδομένου ότι το θέμα του αειφορικού τουρισμού αποτελεί ζήτημα υψηλής προτεραιότητας ιδίως για την Ελλάδα που είναι μία ορεινή χώρα και διαθέτει όλους εκείνους τους πόρους που απαιτούνται για την προώθηση και ανάπτυξη του βιώσιμου τουρισμού.

Σημαντικό ρόλο για την επιπλέον τουριστική ανάπτυξη της περιοχής παίζει και η καλή διαχείριση ενός προγράμματος marketing της τουριστικής περιοχής το οποίο αποτελεί στοιχείο μεσοπρόθεσμης σταθερότητας της τουριστικής ανάπτυξης (Swarbrooke, 1997).

Οι κυριότεροι στόχοι ενός τέτοιου τύπου προγράμματος είναι:

- ☒ η συστηματική προβολή της περιοχής
- ☒ η συγκρότηση ιδιαίτερης διαφημιστικής «εικόνας» της περιοχής
- ☒ η διαρκής αναζήτηση νέων αγορών και «ομάδων στόχων»
- ☒ η συνεργασία με κατοίκους, κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς και επιχειρήσεις της περιοχής
- ☒ η σύνδεση του προγράμματος marketing με τους βασικούς στόχους και σκοπούς του σχεδιασμού της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής

Αναλύοντας συνοπτικά τους παραπάνω στόχους αναφέρουμε ότι ο πρώτος στόχος με τη συμμετοχή σε διάφορες εκθέσεις, διαφημιστικές εκστρατείες κ.λπ. επιδιώκει μία πολιτική προβολής η οποία πρέπει να έχει ένα χαρακτήρα συστηματικό και να μην επηρεάζεται από την συγκυρία. Ο δεύτερος στόχος εστιάζει στην ανάδειξη των πόρων που διαθέτει μία περιοχή, που μπορούν να θεωρηθούν και συγκριτικά πλεονεκτήματα, ώστε η δημιουργία της διαφημιστικής «εικόνας» να χρησιμοποιείται και ως σήμα κατατεθέν της περιοχής. Ο τρίτος στόχος προσπαθεί να αυξήσει τον αριθμό των καταναλωτών τουριστικών ταξιδιών αλλά παρουσιάζει και μία τάση διαρκούς αναζήτησης η οποία θα εξειδικεύεται στη ζήτηση. Ο στόχος με το νούμερο τέσσερα επιδιώκει τη σύνθεση των απόψεων των διαφορετικών τύπων ομάδων που συμμετέχουν στις διαδικασίες που ακολουθούνται για την τουριστική ανάπτυξη μιας περιοχής έτσι ώστε η σχεδίαση, η προώθηση και η οργάνωση να είναι αντικείμενο που παράχθηκε από συμμετοχικές και συναινετικές διαδικασίες. Ο τελευταίος στόχος επισημαίνει τη μεγάλη σημασία της ύπαρξης συγκροτημένων και συγκεκριμένων στόχων στη διαμόρφωση της ζήτησης, έτσι ώστε να εξυπηρετείται ο σχεδιασμός της

τουριστικής ανάπτυξης, αλλά και οι διαδικασίες διαχείρισης της.

Σύμφωνα με τα παραπάνω φυσικό επακόλουθο της τουριστικής ανάπτυξης είναι οι επιπτώσεις που προκαλεί στην οικονομία, την κοινωνία, τον πολιτισμό και το περιβάλλον.

Οι κυριότερες επιπτώσεις στην οικονομία αφορούν τους εξής τομείς:

- ☞ απασχόληση, λόγω της έντασης εργασίας και τις νέες θέσεις εργασίας που δημιουργεί. Βέβαια αυτού του είδους η απασχόληση χαρακτηρίζεται ως εποχική, ανειδίκευτη και περιστασιακή αλλά είναι ιδιαίτερα σημαντική η συμβολή της στην ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης.
- ☞ περιφερειακή ανάπτυξη, εμφανίζεται ιδιαίτερα δυναμική σε ετήσιους ρυθμούς ειδικότερα στις περιοχές με πλούσιους τουριστικούς πόρους.
- ☞ πληθωρισμός και αύξηση των τιμών της γης σε τοπικό επίπεδο, έχει παρατηρηθεί η δημιουργία πληθωριστικών πιέσεων λόγω του τουρισμού με αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους ζωής σε τοπικό επίπεδο. Επίσης, παρατηρείται ταχύτατη οικοπεδοποίηση η οποία έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών της γης ιδιαίτερα σε περιοχές με μαζικό οργανωμένο τουρισμό.

Οι κυριότερες επιπτώσεις που αφορούν στην κοινωνία και τον πολιτισμό επικεντρώνονται:

- ☞ στην κοινωνική δομή, αλλάζοντας τόσο τα χαρακτηριστικά όσο και τις λειτουργίες της τοπικής κοινωνίας οδηγώντας άμεσα ή έμμεσα στη διαμόρφωση μιας νέου τύπου «αστικοποιημένης» κοινωνικής δομής όπου ο τουρισμός κυριαρχεί σε όλα τα επίπεδα.
- ☞ στην επαγγελματική και κοινωνική κινητικότητα, τα υψηλά εισοδήματα και η μεγαλύτερη κοινωνική αποδοχή των τουριστικών επαγγελμάτων οδηγεί σε έντονη επαγγελματική και κοινωνική κινητικότητα, με τελικό στόχο την απασχόληση στον τουρισμό ή σε επαγγέλματα που σχετίζονται με αυτόν.
- ☞ στις αλλαγές στις κοινωνικές σχέσεις, τα ήθη και τα έθιμα, τέτοιες αλλαγές έχουν παρατηρηθεί στις σχέσεις των δύο φύλων, στον τρόπο ζωής και συμπεριφοράς, στα έθιμα, στην εκτίμηση της τοπικής παράδοσης κ.λπ. οι αλλαγές αυτές προκαλούνται άμεσα ή έμμεσα από τις νέες παραγωγικές και κοινωνικές δομές οι οποίες εγκαθιδρύονται στις τουριστικές περιοχές τις

υπαίθρου και έχουν αστικά χαρακτηριστικά.

Οι κυριότερες επιπτώσεις που αφορούν το περιβάλλον αναφέρονται στα εξής:

- ☞ στο φυσικό περιβάλλον, λόγω της τουριστικής ανάπτυξης επηρεάζεται η εύθραυστη ισορροπία του φυσικού περιβάλλοντος.
- ☞ στις συγκρούσεις των χρήσεων γης, η επέκταση του τουρισμού όλο και περισσότερο στο χώρο επιφέρει φαινόμενα συγκρούσεων χρήσεων γης όπως είναι η οικοπεδοποίηση με αποτέλεσμα να παραγκωνίζεται ο αγροτικός τομέας λόγω έλλειψης χώρου.
- ☞ στη φέρουσα ικανότητα των τουριστικών περιοχών, (Coccosis και Pargairis, 2000), αναφερόμαστε στις δυνατότητες τις κοινωνικοοικονομικής δομής και του περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής να απορροφήσουν συγκεκριμένο όγκο υποδομών και αριθμό τουριστών.

Ειδικότερα, στην Ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία υπάρχουν πολλοί ορισμοί της έννοιας του τουρισμού. Το κοινό χαρακτηριστικό της πλειοψηφίας των ορισμών είναι ότι χαρακτηρίζουν τον τουρισμό ως μία δραστηριότητα που συνδέεται άμεσα με την τάση του ανθρώπου για επικοινωνία, ψυχαγωγία και τη δημιουργία νέων εμπειριών. Έτσι λοιπόν, η τουριστική βιομηχανία έχει αποκτήσει κυρίαρχο ρόλο στην οικονομία ενός μεγάλου αριθμού περιφερειών και συνάμα συνεισφέρει σημαντικά στις συνολικές επιδόσεις της εθνικής οικονομίας. Πολλές περιοχές της ηπειρωτικής χώρας έχουν θεσπιστεί ως δημοφιλείς προορισμοί τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την άσκηση τουριστικών δραστηριοτήτων και γενικότερα δραστηριοτήτων αναψυχής.

Ο πρώτος οργανισμός που «όρισε» τον τουρισμό ως έννοια είναι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού¹ (Π.Ο.Τ.) και ως ορισμός χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα πλήρης και ακριβής. Πιο συγκεκριμένα αναφέρει ότι ο τουρισμός αποτελείται από δραστηριότητες των ατόμων που ταξιδεύουν και διαμένουν σε μέρη διαφορετικά από το σύνηθες περιβάλλον τους, για λόγους αναψυχής, αποφυγής των προβλημάτων της καθημερινότητας, για άσκηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων κ.α., και για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο του ενός έτους. Ο όρος σύνηθες περιβάλλον εξαιρεί από τον προαναφερθέντα ορισμό τα συχνά ή τακτικά ταξίδια εντός των περιοχών των περιοχών της συνηθισμένης διαμονής και της εργασίας ή

1 World Tourism Organization (W.T.O.)

άλλα ταξίδια ρουτίνας. Γενικά ο τουρισμός είναι ένας συνδυασμός δραστηριοτήτων, υπηρεσιών και βιομηχανιών² που προσφέρουν μία ταξιδιωτική εμπειρία και συμβάλλουν παράλληλα στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού, στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, στην αύξηση των επενδύσεων και στη μεγέθυνση της οικονομίας.

² Όπως μεταφορικών μέσων, χώρων διαμονής χώρων ψυχαγωγίας, χώρων αθλητισμού, εστιατορίων, εμπορικών καταστημάτων κ.α.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

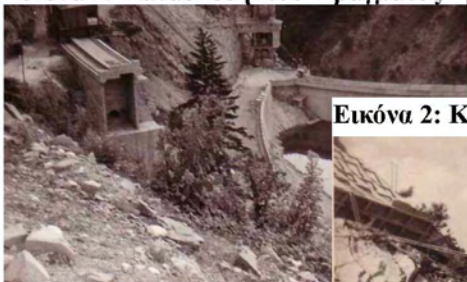
ΛΙΜΝΗ ΠΛΑΣΤΗΡΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η περιφέρεια Θεσσαλίας καταλαμβάνει το κεντρικό- ανατολικό τμήμα του ηπειρωτικού κορμού της Ελλάδας, αποτελείται από τους Νομούς Καρδίτσας, Λαρίσης, Μαγνησίας και Τρικάλων και καταλαμβάνει συνολική έκταση 14.036 km². Το 36% του εδάφους είναι πεδινό, το 171% ημιορεινό, ενώ το 44,9% είναι ορεινό. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από ένα σπάνιο φυσικό τοπίο και παρουσιάζει έντονο ανάγλυφο όπως ήδη έχουμε αναφέρει, με ποικίλα δασικά οικοσυστήματα. Ειδικότερα, η περιοχή μελέτης βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του Νομού Καρδίτσας, ο οποίος καταλαμβάνει το νοτιοδυτικό τμήμα της Θεσσαλίας (<http://traveladvisorgr.blogspot.com/>). Η Λίμνη βρίσκεται 20 χιλιόμετρα δυτικά της πόλης της Καρδίτσας, σε υψόμετρο περίπου 800 μέτρων και καλύπτει έκταση 25.000 στρεμμάτων (<http://www.allamanis.gr/>).

Η περιοχή μελέτης αποτελείται από τέσσερις δήμους οι οποίοι βρίσκονται κυκλικά από την λίμνη, η συνολική τους έκταση υπολογίζεται στα 490,6 χιλιάδες στρέμματα (ANKA, 2002). Οι τέσσερις αυτοί δήμοι είναι ο δήμος Ιτάμου με έδρα το Καλλίθηρο, ο δήμος Μητροπόλεως με έδρα την Μητρόπολη, ο δήμος Νεβροπόλεως με έδρα την Πεζούλα κ ο δήμος Πλαστήρα με έδρα το Μορφοβούνι.

Ειδικότερα, η Λίμνη Ταυρωπού (ή Λίμνη Πλαστήρα) είναι τεχνητή (φραγμαλίμνη) η οποία δημιουργήθηκε από τα νερά του ποταμού Μέγδοβα, ενός παραποτάμου του Αχελώου, τα οποία κατέκλυσαν το παλαιό οροπέδιο της Νεβρόπολης, η κατασκευή του φράγματος ολοκληρώθηκε το 1959 (<http://www.agro-tour.net/>). Η λίμνη παρουσιάζει πλήρη εναρμόνιση με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής και δημιουργήθηκε μετά την κατασκευή του φράγματος, μιας τεράστιας κατασκευής σε σχήμα τόξου ύψους 83μ. και μήκους 200μ. (Χατζημανωλάκη 2003, www.enavotsalostilimniplastira.gr). Ειδικότερα, η λίμνη Πλαστήρα βρίσκεται σε απόσταση 340 χιλιομέτρων από την Αθήνα και 230 χιλιομέτρων από την Θεσσαλονίκη. Παλιά στην περιοχή όπου βρίσκεται σήμερα η λίμνη υπήρχε μια πολύ μικρότερη φυσική λίμνη, την οποία οι ντόπιοι ονόμαζαν «γούρνα Βαβά» (<http://menoumeellada.ert.gr/>).

Εικόνα 1: Κατασκευή του Φράγματος

Πηγή: <http://www.odigoslimnisplastira.gr/>

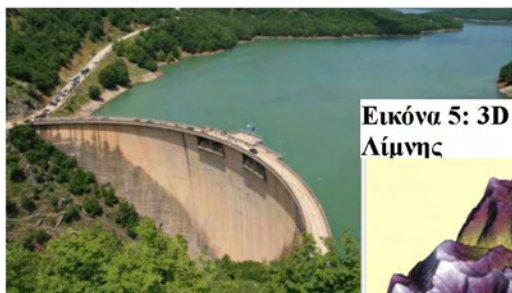
Εικόνα 2: Κατασκευή του Φράγματος

Πηγή: <http://www.odigoslimnisplastira.gr/>

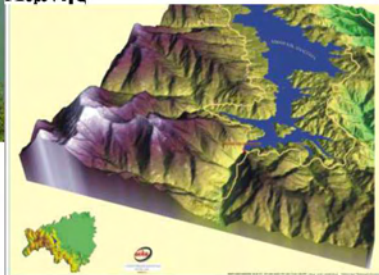
Εικόνα 3: Κατασκευή του Φράγματος

Πηγή: <http://www.odigoslimnisplastira.gr/>

Η οικολογική αξία της περιοχής έγκειται στο έντονο ανάγλυφο που δημιουργεί τη μέγιστη δυνατή ποικιλία στο τοπίο το οποίο συνεπάγεται τη συντήρηση της μέγιστης

Εικόνα 4: Φράγμα Λίμνης Πλαστήρα

Πηγή: <http://stylida-oikologia.blogspot.com/>

Εικόνα 5: 3D Απεικόνιση της Λίμνης

Πηγή: <http://www.karditsa.gr/>

Εικόνα 6: Πανοραμική θέα από το Νεοχώρι Καρδίτσας

Πηγή: <http://www.serfarisma.gr/>³

ποικιλίας μικροσυστημάτων (<http://www.agrotour.net/>).

Στο τοπίο κυριαρχεί το υγρό στοιχείο της λίμνης αλλά και τα πλούσια δασικά οικοσυστήματα των κορυφών που την περιβάλλουν (<http://www.agro-tour.net/>). Η δημιουργία της Λίμνη Πλαστήρα αποτελεί ουσιαστικά την υλοποίηση της σύλληψης μιας ιδέας του Νικολάου Πλαστήρα, ο οποίος παρατηρώντας την περιοχή συνέλαβε την ιδέα της δημιουργία ενός φράγματος, με σκοπό τη δημιουργία τεχνητής λίμνης. Το κλείσιμο του Μέγδοβα, παραπόταμου του Αχελώου, και στη συνέχεια η εκτροπή

³Η πλήρης σελίδα βρίσκεται στο <http://www.serfarisma.gr/%CE%BD%CE%B5%CE%BF%CF%87%CF%8E%CF%81%CE%B9-%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%B4%CE%AF%CF%84%CF%83%CE%B1%CF%82-%CE%BB%CE%AF%CE%BC%CE%BD%CE%B7-%CF%80%CE%BB%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B1/>

του νερού στο θεσσαλικό κάμπο με σκοπό την εξασφάλιση της παραγωγής ενέργειας αλλά και την εξάλειψη της λειψυδρίας στο Θεσσαλικό κάμπο την περίοδο του καλοκαιριού. Το έργο ολοκληρώθηκε το 1959, 6 χρόνια μετά το θάνατό του. Το θέμα της λειψυδρίας λύθηκε με την κατασκευή του φράγματος αλλά μαζί με αυτό η οικονομική ευρωστία της περιοχής ενισχύθηκε από την εκμετάλλευση του τουρισμού που δημιουργήθηκε εφόσον υπολογίζεται ότι οι επισκέπτες φτάνουν τους 120.000 ετησίως (<http://www.limniplastira.net/>).

Η λίμνη έχει μήκος 14 χιλιόμετρα, με μέγιστο πλάτος τα 4 χιλιόμετρα και μέγιστο βάθος 60 μέτρα, το οποίο συναντάται κοντά στην περιοχή του φράγματος (Πάσχου, 2006). Το βάθος της λίμνης ποικίλει λόγω του ανάγλυφου που είχε το έδαφος πριν το καλύψει το νερό (<http://www.naftemporiki.gr/>). Η επιφάνειά της είναι περίπου 25 τετραγωνικά χιλιόμετρα και η μέγιστη χωρητικότητα Λίμνης ανέρχεται στα 400 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού περίπου. Από αυτά μόνο τα 300 εκατομμύρια είναι εκμεταλλεύσιμα. Τα υπόλοιπα 100 εκατομμύρια βρίσκονται κάτω από τη στάθμη της εισόδου της σήραγγας η οποία μεταφέρει τα νερά από τη Λίμνη στον Υδροηλεκτρικό Σταθμό Ταυρωπού (<http://www.allamanis.gr/>). Πριν την κατασκευή της λίμνης η περιοχή ήταν το οροπέδιο της Νεβρόπολης στο οποίο κατοικούσαν οι Δόλοπες. Ερείπια Δολοπικών οικισμών μυκηναϊκής περιόδου εντοπίζονται σε διάφορες περιοχές της ευρύτερης περιοχής μελέτης όπως στην Τσούκα Καστανιάς, το Καροπλέσι και το Μπελοκομίτη (ANKA, 1996).

Η λίμνη Πλαστήρα είναι δενδροειδούς μορφής, όσον αφορά τη μορφολογία της, και σχηματίζει πολλά μικρά «φιόρδ» τα οποία με τον τρόπο που εισχωρούν στην ακτή δημιουργούν μία δαντελωτή αίσθηση της ακτογραμμής. Τα νερά της λίμνης έχουν ποικίλες χρήσεις. Ειδικότερα, ένα μέρος των νερών της λίμνης μεταφέρεται με έναν ειδικό αγωγό στο ηλεκτρικό εργοστάσιο της Δ.Ε.Η., επίσης αρδεύουν από τον κάμπο και υδρεύουν την πόλη της Καρδίτσας καθώς και 38 χωριά κωμοπόλεις του νομού. Φυσικό επακόλουθο είναι η εποχιακή αυξομείωση της στάθμης του νερού της λίμνης και η παλινδρόμηση στις όχθες λόγω αυτών των χρήσεων (<http://eclass.farm.teithe.gr/>). Πρόκειται για μία από τις ορεινές λίμνες για τα ελληνικά δεδομένα.

Η κατασκευή της λίμνης όμως, δεν ξεκίνησε με τις καλύτερες προϋποθέσεις εφόσον προκάλεσε την μετανάστευση του 30% του πληθυσμού τις

Εικόνα 7: "Αντιρρήσεις"



Πηγή: <http://alitarxis.blogspot.com/>

πρώτες δεκαετίες μετά την δημιουργία της, γι' αυτό τη δεκαετία του 1990 οι τοπικοί φορείς πήραν την απόφαση να σχεδιάσουν και να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της περιοχής γύρω από την λίμνη με βασικό άξονα τον τουρισμό αξιοποιώντας το κύριο συγκριτικό πλεονέκτημα της λίμνης που ήταν το φυσικό της περιβάλλον (<http://eclass.farm.teithe.gr/>). Τα «εμπόδια» για την αποδοχή της λίμνης συνέχισαν από τους κατοίκους γιατί έχασαν σχεδόν όλη την εύφορη αγροτική τους γη και τους βοσκοτόπους, βέβαια οι κάτοικοι μετά από μακροχρόνιους αγώνες αποζημιώθηκαν για τις εκτάσεις που έχασαν (<http://www.allamanis.gr/>).

Με την εξέλιξη των χρόνων που πέρασαν η περιοχή της λίμνης αποτελεί τουριστικό προορισμό χιλιάδων επισκεπτών από όλα τα σημεία της χώρας καθ' όλη την διάρκεια του έτους. Το τοπίο συμπληρώνεται από τους όμορφους παραλίμνιους οικισμούς οι οποίοι έχουν πλούσια ιστορία και βρίσκονται σε ένα καταπράσινο περιβάλλον που κατακλύζεται από έλατα, βελανιδιές, καστανιές και πλατάνια (<http://www.allamanis.gr/>).

Η λίμνη με το πέρασμα του χρόνου κατάφερε να «δημιουργήσει» το δικό της οικοσύστημα, έχοντας παλιά αλλά και νέα είδη, κυρίως νέο γόνο ψαριών (<http://www.agro-tour.net/>). Η περιοχή γύρω από την λίμνη προστατεύεται από το δίκτυο NATURA 2000 λόγω της οικολογικής σημασίας της περιοχής. Η περιοχή έχει πολλά είδη ενδημικών ειδών και μη τόσο χλωρίδας όσο και πανίδας κάνοντας έτσι την ανάγκη προστασίας της περιοχής ακόμα πιο απαραίτητη, τα είδη αυτά προστατεύονται από την οδηγία 92/43 της ΕΟΚ και από το Προεδρικό Διάταγμα 67/1981 της συνθήκης της Βέρνης. Επιπλέον, κάποια είδη πτηνών που βρίσκονται στην έκταση της λίμνης προστατεύονται από τη συνθήκη Ramsar και ιδιαίτερα ένα είδος ερωδιών το οποίο έχει ένα νησάκι της λίμνης για να ζήσουν εκεί (<http://www.allamanis.gr/>).

Ακόμα, πέραν της προστασίας της λίμνης που της παρέχει η Ευρωπαϊκή νομοθεσία έχουν ληφθεί και κάποια περεταίρω μέτρα, ενδεικτικά αναφέρεται, η δημιουργία μίας Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου στην περιοχή γύρω από τις όχθες της λίμνης και έχει συνταχθεί και ειδική περιβαλλοντική μελέτη για την περιοχή (<http://www.limniplastira.net/>). Για όλους τους λόγους που προαναφέραμε η περιοχή της λίμνης προσφέρεται για την ανάπτυξη του οικοτουρισμού ώστε να ενισχύσει ακόμα περισσότερο τον τουρισμό και την οικονομία της περιοχής γενικότερα με την ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος.

Παρακάτω παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά της λίμνης Πλαστήρα και της

λεκάνης απορροής συγκεντρωμένα σε έναν πίνακα.

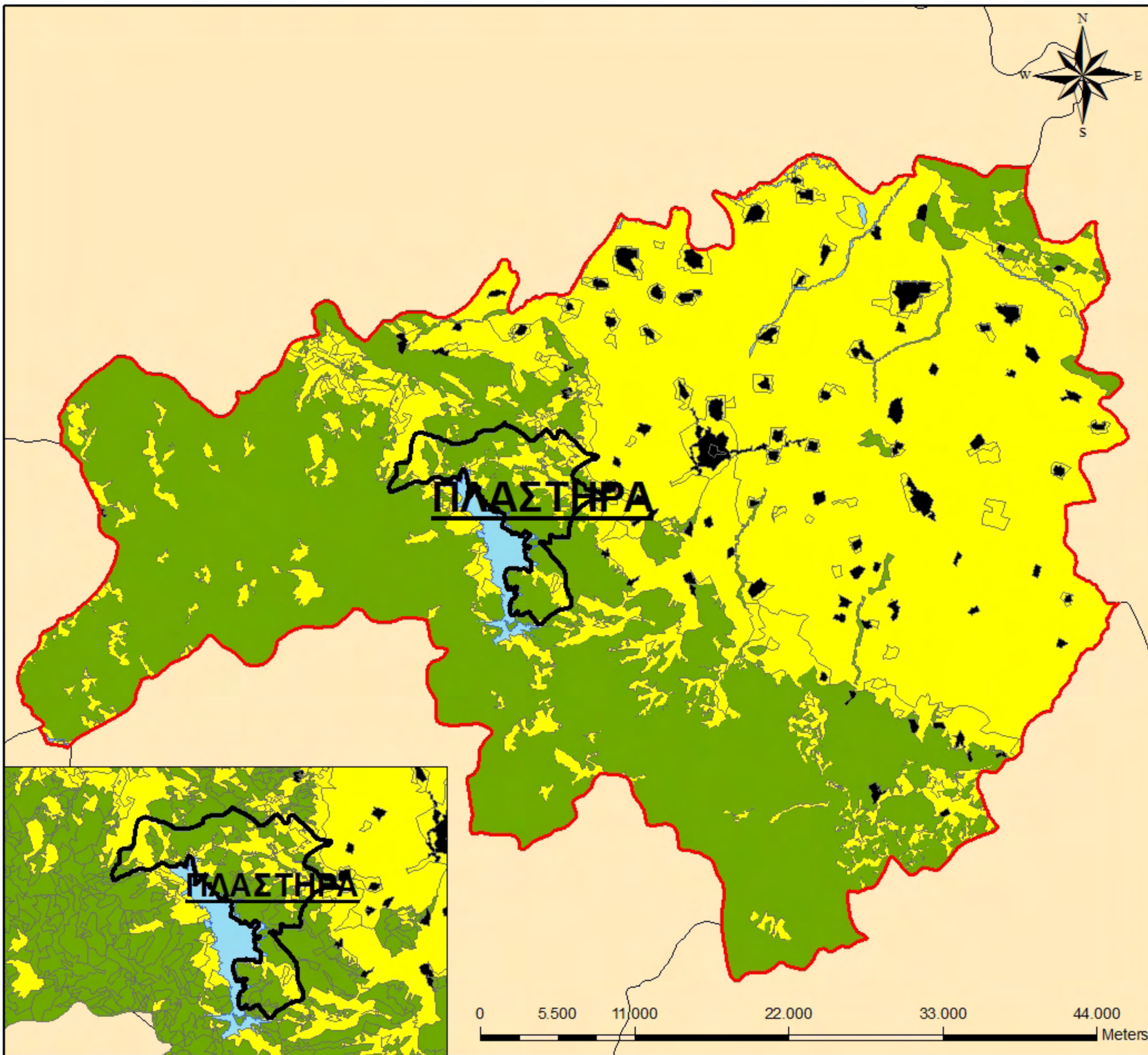
Πίνακας 1: Χαρακτηριστικά της Λίμνης Πλαστήρα και της Λεκάνης Απορροής

Περιγραφικά	Ποσοτικά
Έκταση λεκάνης απορροής	161,3 km ²
Μέγιστο υψόμετρο λεκάνης	2.140 m
Ανώτατη στάθμη λίμνης	793 m
Στάθμη Υπερχείλισης	793 m
Κατώτατη στάθμη υδροληψίας	776 m
Έκταση λίμνης στη στάθμη υπερχειλίσσης	25,1 km ²
Έκταση λίμνης στην κατώτατη στάθμη υδροληψίας	15 km ²
Μέση ετήσια καθαρή εισροή	153*10 ⁶ m ³
Μέση ετήσια απορροή	147*10 ⁶ m ³
Μέσο ετήσιο ύψος απορροής	1.197,7 mm
Παροχτευτικότητα σήραγγας προσαγωγής	20,8 m ³ /s
Εγκατεστημένη ισχύς	129,9 MW

Πηγή: Κατσαούνη, 2007 και Γ' ΚΙΣ 2000-2006

Στη συνέχεια παρατίθεται ένας χάρτη ο οποίος δείχνει την υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου Πλαστήρα και «επιβεβαιώνει» την κυριαρχία του υγρού στοιχείου, της γεωργικής γης αλλά και των δασικών εκτάσεων που αναφέραμε παραπάνω.

ΧΑΡΤΗΣ 1: ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ



ΓΙΑ ΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΛΙΜΑΚΑ: 1:300.000

ΣΥΝΤΑΚΤΡΙΑ: ΣΤΡΙΓΚΟΥ
ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ- ΑΦΡΟΔΙΤΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ: ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΟΛΓΑ

ΠΗΓΗ: ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Βόλος, Φεβρουάριος 2011

1.1. ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ

Σε αυτό το σημείο θεωρείται συνετό να αναφερθούν τα δημοτικά διαμερίσματα που βρίσκονται στον Δήμο Πλαστήρα ο οποίος είναι ένας δήμος, όπως έχει ήδη αναφερθεί, ορεινός με έκταση 93.166 στρέμματα και με 3.791 κατοίκους στο σύνολό του σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Σαν δήμος περιλαμβάνει πέντε δημοτικά διαμερίσματα: Μορφοβουνίου, Κερασέας, Λαμπερού, Μεσενικόλα και Μοσχάτου (<http://el.wikipedia.org/>).

Είναι ένας ημιορεινός δήμος στον οποίο ο τριτογενής τομέας τα τελευταία χρόνια βρίσκεται σε συνεχή ανάπτυξη με τη δημιουργία ολοένα και περισσότερων τουριστικών υποδομών σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα του (Ευθυμίου, 2009).

1.1.1. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΜΟΡΦΟΒΟΥΝΙΟΥ

Στο Δ.Δ. Μορφοβουνίου υπάγονται ο οικισμός Μορφοβουνίου και ο οικισμός Ράζια. Το Μορφοβούνι είναι η έδρα του Δήμου Πλαστήρα και παλαιότερα ονομάζονταν Βούνεσι, είναι το μεγαλύτερο χωριό του δήμου με 1.204 κατοίκους συνολικά σύμφωνα με την απογραφή του 2001

Εικόνα 8: Δημοτικό Διαμέρισμα Μορφοβουνίου



Πηγή: <http://www.karditsa.gr/>

(<http://el.wikipedia.org/>). Στα «πόδια» του χωριού έχει διαμορφωθεί ένα πάρκο αναψυχής και ως αξιοθέατο της περιοχής προτείνεται η Μονή Αγίας Τριάδος η οποία χτίστηκε το 1828 (Χατζημανωλάκη, 2003).

Βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της λίμνης Πλαστήρα και έχει έκταση 27.000 στρέμματα, συνορεύει με την λίμνη και το υψόμετρο στο οποίο βρίσκεται είναι από 200 έως 1.000 μέτρα και συγκεκριμένα ο οικισμός βρίσκεται σε ύψος 800 μέτρων. Οι κάτοικοι του συγκεκριμένου δημοτικού διαμερίσματος απασχολούνται στον πρωτογενή τομέα αλλά και με τον αναπτυσσόμενο τριτογενή. Τέλος το φυσικό περιβάλλον της περιοχής αποτελείται από μεγάλες εκτάσεις δάσους από βελανιδιές και καστανιές (Ευθυμίου, 2009, Λάντζος, 2010).

1.1.2. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΚΕΡΑΣΣΕΑΣ

Το Δ.Δ. Κερασσέας βρίσκεται σε υψόμετρο 950 μέτρων αποτελείται από τον ομώνυμο οικισμό Κερασσέας και τον οικισμό της Νεβρόπολης. Συνολικά έχει 776 κατοίκους, 602 στην έδρα του δημοτικού διαμερίσματος, δηλαδή την Κερασσέα και 174 κατοίκους στον οικισμό της

Εικόνα 9: Δημοτικό Διαμέρισμα Κερασσέας



Πηγή: <http://www.lastoffertravel.gr/>

Νεβρόπολης (ΕΣΥΕ (www.statistics.gr) και <http://el.wikipedia.org/>). Το δημοτικό διαμέρισμα Κερασσέας χωροθετείται βόρεια και βορειοδυτικά της λίμνης και έχει έκταση 14.000 στρεμμάτων. Εντός των διοικητικών ορίων της περιοχής έχει αναπτυχθεί ο τριτογενής τομέας συμπεριλαμβανομένων των τουριστικών υπηρεσιών και ενοικιαζόμενων δωματίων, όπως επίσης και περιπατητικό τουρισμό αλλά και υποδομές αναψυχής (Ευθυμίου, 2009).

Το φυσικό περιβάλλον της περιοχής περιλαμβάνει δάση από έλατα και πλατάνους (Ευθυμίου, 2009). Ως αξιοθέατα του χωριού χαρακτηρίζονται οι βρύσες του και οι τρεις παλιές εκκλησίες που βρίσκονται εκεί (Χατζημανωλάκη, 2003).

1.1.3. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΛΑΜΠΕΡΟΥ

Το Δ.Δ. Λαμπερού βρίσκεται ανατολικά της λίμνης και έχει ημιορεινό ανάγλυφο, αποτελείται από τους οικισμούς Λαμπερό και Άγιο Αθανάσιο. Ο ομώνυμος οικισμός βρίσκεται σε υψόμετρο 740 μέτρων (Λάντζος, 2010). Έχει έκταση 17.000 στρέμματα και 490

Εικόνα 10: Δημοτικό Διαμέρισμα Λαμπερού



Πηγή: <http://www.voltastinellada.gr/>

κατοίκους στο σύνολο σύμφωνα με την απογραφή του 2001 που πραγματοποίησε η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία. Οι κάτοικοι στους οικισμούς αυτούς απασχολούνται και στον πρωτογενή αλλά και στον τριτογενή τομέα, είναι από τους οικισμούς που θεωρούνται τουριστικά αναπτυσσόμενοι (Ευθυμίου, 2009).

1.1.4. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΜΕΣΕΝΙΚΟΛΑ

Το συγκεκριμένο δημοτικό διαμέρισμα εντοπίζεται στο βορειοανατολικό μέρος της λίμνης Πλαστήρα, αποτελείται από τον ομώνυμο οικισμό Μεσενικόλα και τον οικισμό Μονή Κορώνης, οι οποίοι έχουν 742 και 3 κατοίκους αντίστοιχα. Το υψόμετρο που βρίσκεται ο οικισμός είναι τα 700 μέτρα (ΕΣΥΕ (www.statistics.gr), Λάντζος, 2010 και Ευθυμίου, 2009).

Εικόνα 11: Δημοτικό Διαμέρισμα Μεσενικόλα



Πηγή: <http://www.flickr.com/>

Οι κάτοικοι σε αυτό το διαμέρισμα απασχολούνται και στους τρεις παραγωγικούς τομείς, πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή (Ευθυμίου, 2009).

1.1.5. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΜΟΣΧΑΤΟΥ

Το Δ.Δ. Μοσχάτου χωροθετείται στα ανατολικά της λίμνης και είναι το μόνο δημοτικό διαμέρισμα που συγκροτείται από τρεις οικισμούς. Οι οικισμοί αυτοί είναι ο Άγιος Νικόλαος, το Μοσχάτο και το Τσαρδάκι εκ των οποίων ο ομώνυμος οικισμός είναι αυτός που αριθμεί τους περισσότερους κατοίκους, 509 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2001 (Ευθυμίου, 2009). Το δημοτικό διαμέρισμα έχει ημιορεινή διαμόρφωση και βρίσκεται στα 200 με 900 μέτρα υψόμετρο (Λάντζος, 2010).

Εικόνα 12: Δημοτικό Διαμέρισμα Μοσχάτου



Πηγή: <http://mosxatokarditsas.blogspot.com/>

Οι κάτοικοι του Μοσχάτου απασχολούνται στον πρωτογενή τομέα και όπως όλα τα υπόλοιπα διαμερίσματα και στον τριτογενή τομέα, στον κλάδο του τουρισμού (Ευθυμίου, 2009).

2. ΑΒΙΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2.1. ΚΛΙΜΑ

Το κλίμα της περιοχής χαρακτηρίζεται ως ορεινό- με χαμηλές θερμοκρασίες και υψηλές βροχοπτώσεις κατά την χειμερινή περίοδο και με ελάχιστες βροχοπτώσεις και υψηλή θερμοκρασία κατά την θερινή περίοδο. (<http://www.plastiras.gr/>). Η θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξύ 25 °C και 30 °C τους καλοκαιρινούς μήνες. Ενώ κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου παρατηρούνται χιονοπτώσεις οι οποίες συνεχίζονται τις περισσότερες φορές μέχρι και τις αρχές Απριλίου. (Πάσχου, 2006).

Πιο συγκεκριμένα, οι θερμοκρασίες είναι υψηλές την καλοκαιρινή περίοδο ενώ τον χειμώνα και την άνοιξη παρουσιάζονται τόσο χαμηλές θερμοκρασίες που προκαλούν αρκετά προβλήματα παγετού (Λάντζος, 2010). Η μέση ετήσια θερμοκρασία στην περιοχή της λίμνης είναι 10,9 °C με χαμηλότερη μέση μηνιαία θερμοκρασία, την θερμοκρασία του μήνα Ιανουαρίου η οποία είναι 1,8 °C. Ενώ η υψηλότερη μέση μηνιαία θερμοκρασία είναι αυτή του μήνα Ιουλίου η οποία είναι 20,9 °C . Όσον αφορά την υψηλότερη θερμοκρασία που έχει σημειωθεί είναι τον Ιούλιο όπου το θερμόμετρο άγγιξε τους 44 °C και ο ψυχρότερος μήνας είναι ο μήνας Δεκέμβριος τον οποίο ο υδράργυρος έδειξε -12 °C. (Λάντζος, 2010).

Στους πίνακες που ακολουθούν φαίνονται οι μέσες, οι μέγιστες και οι ελάχιστες μηνιαίες θερμοκρασίες των ετών 1995 έως 2005 όλων των μηνών σε βαθμούς °C.

Πίνακας 2: Μέσες Μηνιαίες Θερμοκρασίες 1995- 2005 σε °C

ΕΤΗ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1995	3	6	6	9	14	20	21	20	18	12	6	8	11,92
1996	3	3	3	8	16	20	21	21	16	12	10	6	11,58
1997	4	3	3	5	15	20	22	19	16	12	7	4	10,83
1998	4	5	3	11	12	19	22	22	15	12	8	1	11,17
1999	3	3	6	10	16	20	22	23	17	15	8	6	12,42
2000	-1	3	5	13	15	19	22	22	18	13	11	6	12,17
2001	4	3	12	10	15	19	23	22	19	14	7	-1	12,25
2002	1	7	8	9	14	21	22	20	16	13	10	4	12,08
2003	4	-2	3	8	16	20	22	21	16	14	3	0	10,42
2004	11,1	3,8	6,2	9,6	12,6	18,3	20,9	20,8	16,9	14,7	8,1	4,9	12,33
2005	1,8	0,85	6,2	8,3	14,6	18	22	20,4	18	9,4	7,2	3,3	10,84
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	3,45	3,24	5,58	9,17	14,56	19,48	21,81	21,02	16,90	12,83	7,75	3,84	11,64

Πηγή: Νικουστή, 2007

Πίνακας 3: Μέγιστες μηνιαίες θερμοκρασίες 1995- 2005 σε °C

ΕΤΗ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1995	5	11	10	14	20	27	27	25	24	17	10	9	16,58
1996	6	6	6	13	22	26	28	27	22	15	14	9	16,17
1997	7	7	6	9	21	26	30	25	21	17	10	7	15,50
1998	7	10	7	16	16	25	29	29	20	17	11	4	15,92
1999	7	7	10	15	21	27	28	29	23	20	11	9	17,25
2000	1	5	10	18	21	26	29	28	23	17	15	9	16,83
2001	7	7	17	14	20	26	30	29	25	20	11	1	17,25
2002	5	10	13	12	19	27	28	25	20	18	13	6	16,33
2003	6	0	6	11	22	26	29	27	22	19	4	0	14,33
2004	4,4	8,5	10	13,5	17,7	24,7	27,2	27,5	22,5	19,7	11,7	8,5	16,33
2005	5	3,5	10,5	12,6	20,3	24,6	29	27	23,8	18	11,1	6	15,95
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	5,49	6,82	9,59	13,46	20	25,94	28,56	27,14	22,39	17,97	11,07	6,23	16,22

Πηγή: Νικουρά, 2007

Πίνακας 4: Ελάχιστες μηνιαίες θερμοκρασίες 1995- 2005 σε °C**ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΜΗΝΙΑΙΕΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ 1995- 2005 ΣΕ °C**

ΕΤΗ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
1995	1	2	2	4	8	13	15	14	12	6	1	3	6,75
1996	0	0	0	3	10	13	14	14	11	8	5	2	6,67
1997	1	1	0	1	10	13	15	13	10	6	5	2	6,42
1998	1	1	-1	5	8	13	15	16	10	8	4	-2	6,50
1999	0	1	2	5	10	14	16	17	12	10	5	3	7,92
2000	-3	0	1	8	10	13	15	16	12	8	7	2	7,42
2001	1	0	6	6	10	12	16	15	12	9	3	-1	7,42
2002	-2	3	4	5	9	15	16	14	12	9	6	1	7,67
2003	2	-4	-1	4	11	14	15	15	11	9	2	0	6,50
2004	-2,2	-0,9	2,4	5,7	7,6	12	14,5	14,2	11,3	9,8	4,5	1,3	6,68
2005	-1,4	-1,8	2	4,1	9	11,5	14,8	13,8	12,2	7,7	3,4	0,54	6,32
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	-0,24	0,12	1,58	4,62	9,33	13,05	15,12	14,73	11,41	8,23	4,17	1,08	6,93

Πηγή: Νικούση, 2007

Στην περιοχή της λίμνης Πλαστήρα οι βροχοπτώσεις διαρκούν όλο τον χρόνο με περιόδους αιχμής το δίμηνο Οκτώβριο και Νοέμβριο για το φθινόπωρο και από τους χειμερινούς μήνες, το δίμηνο Δεκέμβριο και Φεβρουάριο (Λάντζος, 2010). Η μεγάλη υγρασία είναι σύνηθες φαινόμενο της περιοχής λόγω των συχνών βροχοπτώσεων και χιονοπτώσεων που παρατηρούνται στην περιοχή.

Ειδικότερα, η μέση ετήσια βροχόπτωση είναι 1267,4 mm με περισσότερα mm να παρουσιάζονται τον μήνα Οκτώβριο και μετριοούνται στα 190,8 mm (Λάντζος, 2010). Γενικά ο καιρός κατά το 45% των ημερών του έτους είναι αίθριος, 24% νεφελώδης, 26% βροχερός και 7% χιονοσκεπής. Χιονοπτώσεις παρατηρούνται μέχρι και το Μάρτιο.

Στον πίνακα που παραθέτουμε παρακάτω αναγράφονται οι τιμές του μέσου μηνιαίου ύψους της βροχής για τα έτη 1995 έως 2005 για όλο το χρόνο σε mm.

Πίνακας 5: Μέσα μηνιαία ύψη βροχής 1995- 2005 σε mm

ΕΤΗ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
1995	177	95	174	104,50	65	52,50	109	55	149,50	78	118	318	1495,50
1996	160,50	250,50	69	55	42,50	3	37	105,50	137,80	226,50	191	188,50	1466,80
1997	322,50	31,50	96	108,30	153	7	0	53,50	42	210	223,50	277	1524,30
1998	14,50	41	70,70	21	207	42	0	44,20	82,50	57,50	324,50	295	1199,90
1999	109,50	191	135	65,50	73,50	1	83,50	23	59	83	378	211	1413,00
2000	22	119	65,50	52,50	31	28,50	13	12	22	244	94	123	826,50
2001	178,50	130	77	178	70,80	0	28	52	32,50	55	141,50	0	943,30
2002	42	28	113,50	209,50	26	7	113	73,50	189,90	87	101	242	1232,40
2003	345	150	0	80,50	30	39	25	51	62	337	63,50	0	1183,00
2004	129	42	77,50	107	74,50	6	132,50	20,50	73,50	161,50	59,50	158	1041,50
2005	83	266,50	116	44,50	92	23	0	5,50	22,50	85	147	282	1167,00
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	143,95	122,23	90,38	93,30	78,66	19,00	49,18	45,06	79,38	147,68	167,41	190,41	1226,65

Πηγή: Νικολόση, 2007

Τέλος, οι άνεμοι που επικρατούν καθ' όλη την διάρκεια του χρόνου είναι οι νότιοι κυρίως και ακολουθούν οι βόρειοι και οι νοτιοδυτικοί, οι οποίοι και επηρεάζουν με μικροαλλαγές τις κλιματικές συνθήκες λόγω της μορφολογίας του εδάφους. (<http://www.plastiras.gr/>). Οι διευθύνσεις των επικρατούντων ανέμων είναι πολύπλοκοι, εξαιτίας κυρίως του πολυσχιδούς ανάγλυφου. (Επιχειρησιακό Σχέδιο Ανάπτυξης Νομού Καρδίτσας 2007- 2013).

2.2. ΥΔΡΟΛΟΓΙΑ

Στη χώρα μας η εποχικότητα του ιδιότυπου μεσογειακού κλίματος δημιουργεί σοβαρές ταλαντώσεις στους διαθέσιμους υδατικούς πόρους μεταξύ χειμερινής και θερινής περιόδου. Έτσι λοιπόν ο ρόλος που αναλαμβάνει η κάθε λίμνη στη χώρα μας και συγκεκριμένα η λίμνη Πλαστήρα δε μπορεί παρά να είναι πολλαπλής σκοπιμότητας.

Ειδικότερα, από την ημέρα δημιουργίας της τεχνητής λίμνης Ταυρωπού υπήρχαν αντιρρήσεις από τους κατοίκους οι οποίοι έχασαν ένα ποσοστό της γεωργικής γης, βέβαια αυτό με τον καιρό άρχισε να αλλάζει εφόσον ο ταμιευτήρας χρησιμοποιήθηκε για την προσέλκυση του τουρισμού με αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την άνοδο των εισοδημάτων όσον κατοίκων ασχολήθηκαν με τον τουρισμό.

Η λίμνη χρησιμοποιείται, ακόμα, από την Δ. Ε. Η.. Λόγω της λειτουργίας των υδροηλεκτρικών σταθμών η συγκεκριμένη χρήση προκαλεί την έντονη διακύμανση της επιφανειακής στάθμης εφόσον η εκροή του νερού είναι ανάλογη της παραγωγής του ηλεκτρικού ρεύματος που παράγεται (<http://www.scribd.com/>).

Στην διακύμανση της στάθμης των υδάτων της λίμνης «συνεισφέρει» και η αυξημένη ζήτηση για αρδευόμενη γεωργία στην περιοχή. Όπως επίσης και η ύδρευση που γίνεται για την πόλη της Καρδίτσας, όπως επίσης και για 38 ακόμα χωριά και κωμοπόλεις του Νομού. Αυτά έχουν ως αποτέλεσμα την εποχιακή αυξομείωση του της στάθμης και την παλινδρόμηση των νερών στις όχθες της λίμνης. (<http://eclass.farm.teithe.gr/>). Η διακύμανση αυτή εξασκεί πιέσεις και στην πλέον παραγωγική ζώνη του λιμναίου οικοσυστήματος, την παράλια ζώνη και τον έμβιο κόσμο της (<http://www.scribd.com/>).

Τέλος, η λίμνη επειδή έχει πλούσια ιχθυοπανίδα χρησιμοποιείται και για αλιευτικούς σκοπούς. Εκατοντάδες ερασιτέχνες ψαράδες την χρησιμοποιούν για

ψάρεμα λόγω του αυξημένου αριθμού ψαριών όπως είναι οι πέστροφες. (<http://www.plastiras-ota.gr/>).

2.3. ΓΕΩΛΟΓΙΑ

Η περιοχή της λίμνης Πλαστήρα πρόκειται για την ορεινότερη περιοχή όλου του νομού Καρδίτσας, η συγκεκριμένη περιοχή είναι μέρος μίας ενιαίας ορεινής ενότητας των Αγράφων η οποία εντάσσεται στην οροσειρά της Νότιας Πίνδου έχοντας ως αποτέλεσμα την δημιουργία έντονων κλίσεων. (Λάντζος, 2010). Λόγω των έντονων κλίσεων η οικολογική αξία της περιοχής γίνεται ακόμα πιο ιδιαίτερη λόγω της δημιουργίας της μεγάλης ποικιλίας του τοπίου καθώς και πολλών οικοσυστημάτων, με το ενδιαφέρον να στρέφεται κυρίως στα πρωτογενή (αρχέγονα) οικοσυστήματα με το ιδιαίτερο οικολογικό ενδιαφέρον. (Πίνδος, 2002). Το υψόμετρο του δήμου κυμαίνεται από 200 έως 1400 μέτρα. (<http://www.plastiras.gr/>, Επιχειρησιακό Σχέδιο Νομού Καρδίτσας 2007- 2013).

Επίσης, σαν γεωλογική δομή ο δήμος Πλαστήρα στο σύνολό του αποτελείται από φλύσχη, της γεωτεκτονικής ζώνης της Πίνδου. Ο φλύσχης χωρίζεται σε δύο κυρίως κατηγορίες, τον πηλίτικο και τον ψαμμίτικο. Σε μικρότερο βαθμό βέβαια, συναντάμε και άλλα είδη εδαφών όπως είναι οι ασβεστόλιθοι λευκοπλακώδεις. (<http://www.plastiras.gr/>). Ο φλύσχης χαρακτηρίζεται ως το τελευταίο ίζημα της αλπικής ορογένεσης που έπληξε τον ελληνικό χώρο. (Επιχειρησιακό Σχέδιο Νομού Καρδίτσας 2007- 2013).

Λόγω της συγκεκριμένης δομής των εδαφών στην περιοχή παρουσιάζονται έντονα προβλήματα κινητικότητας και διάβρωσης, εξαιτίας κυρίως της αποσάθρωσης του φλύσχης. Οι μεγάλες κλίσεις του εδάφους που προαναφέραμε αυξάνουν το συγκεκριμένο πρόβλημα σε συνδυασμό με την ποσότητα των όμβριων υδάτων αλλά και του μεγάλου ποσοστού των χιονοπτώσεων που παρατηρούνται στην περιοχή. Όλα τα προηγούμενα έχουν ως αποτέλεσμα την μετατόπιση των εδαφών σε νέες θέσεις λόγω της αναζήτησης μίας νέας θέσης ισορροπίας. (ANKA, 2001).

Ειδικότερα, γίνεται διαχωρισμός ανάμεσα στα δημοτικά διαμερίσματα της περιοχής λόγω των διαφορετικών υψομέτρων και του έντονου ανάγλυφου της περιοχής σε πεδινά και ορεινά. Τα πεδινά δημοτικά διαμερίσματα καταλαμβάνουν ποσοστό 11% της συνολικής έκτασης της περιοχής της λίμνης και τα ορεινά το ποσοστό του 89% (eclass.farm.teithe.gr).

Εικόνα 13: Τοπογραφικός Χάρτης της περιοχής μελέτης



Πηγή: Αναπτυξιακή Καρδίτσας (ΑΝ. ΚΑ. Α.Ε.)

3. ΒΙΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

3.1. ΧΛΩΡΙΔΑ

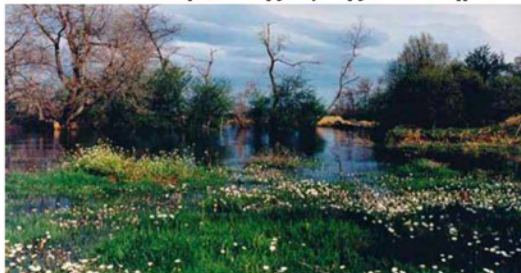
Η ευρύτερη περιοχή γύρω από την λίμνη Πλαστήρα του νομού Καρδίτσας καλύπτεται από δάση από τα χαμηλότερα υψόμετρα μέχρι το υψόμετρο των 1000 μέτρων περίπου. Σε αυτά τα δάση κυριαρχεί η ελάτη (*Abies borissi regis*) και η πλατύφυλλος δρυς (*Quercus frainetto*).

Βέβαια τα δάση αυτά διακόπτονται από την ποώδη βλάστηση της περιοχής.

Συνεπώς, η περιοχή μελέτης παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία και είναι πολύ πλούσια δίνοντας μία ιδιαίτερη ομορφιά η οποία μαζί με της λίμνης είναι υπεύθυνη για την τουριστική ανάπτυξή της. (ΑΝΚΑ, 1996). Εξαιτίας, λοιπόν, του ιδιαίτερου φυσικού κάλλους της περιοχής της λίμνης αλλά και της ευρύτερης περιοχής, αλλά και λόγω της υψηλής βιοποικιλότητας, η περιοχή προτάθηκε για ένταξη στο δίκτυο «Natura 2000» (<http://www.agro-tour.net/web/>).

Η χλωρίδα της περιοχής περιλαμβάνει πάνω από 650 είδη και υποείδη,

Εικόνα 14: Χλωρίδα της λίμνης Πλαστήρα



Πηγή: <http://www.dei.gr/>

ανάμεσα στα οποία είναι και κάποια τα οποία απειλούνται με εξαφάνιση. Ανάλογα με το υψόμετρο που διαφοροποιείται στην περιοχή αναπτύσσονται μεγάλος αριθμός φυτικών ειδών της ημιορεινής, ορεινής και υπαλπικής ζώνης τα οποία και είναι το χαρακτηριστικό στοιχείο της περιοχής της λίμνης. Η περιοχή επίσης έχει και πληθώρα αρωματικών φυτών, βοτάνων και αγριολούλουδων. (ANKA, 2001). Στο χλωριδικό κατάλογο της περιοχής περιλαμβάνονται 456 ταξινομημένες ομάδες πτερυδοφύτων και αγγειοσπέρμων φυτών (<http://www.karditsa.org/>). Όμως, αν και η περιοχή είναι σχετικά καλά μελετημένη ο χλωριδικός κατάλογός της κρίνεται μάλλον ελλιπής όσον αφορά το σύνολο των ειδών της χλωρίδας που βρίσκονται στην περιοχή (<http://www.agro-tour.net/>).

Ακόμα, στην περιοχή υπάρχουν δύο ζώνες βλάστησης, η ζώνη ορεινών παραμεσόγειων κωνοφόρων- αυξητικός χώρος ελάτης και η παραμεσογειακή ζώνη δρυός δρυών, πλατύφυλλης δρυός, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, και καστανίας. Γύρω από την λίμνη υπάρχει χλοοτάπητας, ενώ οι κύριες χρήσεις της γεωργικής γης συμπεριλαμβάνουν την καλλιέργεια μηδικής, αμπελοκαλλιέργειες, σιτηρά και οπωροφόρα δέντρα. (ANKA, 1996).

Ειδικότερα, θερμόφιλα είδη της υπομεσογειακής ζώνης βλάστησης, όπως δρυς, πρίνος, αγριοκορτσιά, κουτσουπιά κ.α.. Η ποώδης βλάστηση της περιοχής είναι οι φτέρες, τα γεράνια, τα κυκλάμινα, οι κρόκοι, οι νάρκισσοι, ορισμένα είδη ορχιδέας, φρύγανα και χειλάνθη. Σε μεγαλύτερο υψόμετρο θα δούμε οικοσυστήματα πλατύφυλλης δρυός να συνυπάρχουν μαζί με καστανιές και σε μικρότερες ομάδες οικοσυστημάτων παρατηρούνται δασοπονικά είδη όπως είναι ο σφένδαμος, η ελάτη, η καστανιά, η αγριοκερασιά, η καρυδιά, η κρυνιά, διάφορα είδη βάτου καθώς και πολύ μεγάλη ποικιλία ποώδους βλάστησης. Η παρόχθια βλάστηση είναι κοινή, δηλαδή κυριαρχούν τα τυπικά είδη αυτών των οικοσυστημάτων όπως ο πλάτανος, το σκλήθρο και η ιτιά. (ANKA, 2001).

Τα στοιχεία εκείνα που παρουσιάζουν ιδιαίτερο βοτανικό ενδιαφέρον και αξίζει να αναφερθούν, είναι τα εξής:

☞ Η συνύπαρξη κατά θέσεις της *Abies cephalonica* και της *Abies hybridogenus* (τα δυο είδη ελάτης που συναντώνται στην περιοχή).

☞ Η ύπαρξη τριών υποειδών της *Viola alba* (βιολέτα).

Εικόνα 15: Υποείδος Βιολέτας (*Viola Alba*)



Πηγή:<http://commons.wikimedia.org>

- ☞ Η ύπαρξη τριάντα διαφορετικών ειδών του γένους *Trifolium*.
- ☞ Τα πέντε είδη σφενδάμου (*Acer* sp.) της περιοχής.
- ☞ Το γένος *Geranium* (γεράνι) που αντιπροσωπεύεται από έντεκα είδη.
- ☞ Η εμφάνιση πολλών ορχεοειδών (ορχιδέες).
- ☞ Η ύπαρξη του μοναδικού (παγκοσμίως) φυτού *Centaurea messenicolasiana*, το οποίο εντοπίζεται κοντά στο χωριό Μεσενικόλας, στην περιοχή της λίμνης Ν. Πλαστήρα

Εικόνα 16: Είδος *Centaurea messenicolasiana*



Πηγή: <http://hellenicnature.blogspot.com/>

(<http://www.agro-tour.net/>).

Όσον αφορά το καθεστώς προστασίας που ισχύει στην περιοχή για την χλωρίδα που υπάρχει στην περιοχή μελέτης το Δάσος Μπελοκομύτη και το «Παραποτάμιο δάσος Καροπλεσίου», μετά από πρόταση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης εντάχθηκαν στο δίκτυο προστασίας «Natura 2000», όπως επίσης και το «υγρό στοιχείο» της λίμνης το οποίο ανήκει επίσης στην πρόταση για προστασία (<http://www.agro-tour.net/>).

Τέλος, παρατίθεται πίνακας με τα χαρακτηριστικά ενδημικά, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη χλωρίδας της περιοχής.

Πίνακας 6: Ενδημικά, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη χλωρίδας της περιοχής

ΕΙΔΟΣ	ΚΟΙΝΟ ΟΝΟΜΑ	ΦΥΣΙΚΗ ΕΞΑΠΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ
<i>Achillea pindicola</i> ssp. <i>pindicola</i>	Αγριψιθιά	Βουτσικάκι, Καζάρμα, Καράβα
<i>Aesculus hippocastanum</i>	Αγριοκαστανιά	Ταυρωπός
<i>Asperula oataea</i>		Βουτσικάκι
<i>Asperula pinifolia</i>		Βουτσικάκι, Καράβα
<i>Centaurea messenicolasiana</i> (ενδοενδημικό)		Αγραφα
<i>Centaurea musakii</i> (ενδοενδημικό)		Αγραφα, χωριό Φυλακτή
<i>Cirsium heldreichii</i>		Βουτσικάκι, Καράβα
<i>Eriopactis microphylla</i> (είδος ορχιδέας)		Αθαμανικά Όρη, Καράβα, Αγραφα

<i>Fritillaria thessala</i> (ενδοενδημικό)		Βουτσικάκι, Καζάρμα, Καράβα, Αθαμανικά Όρη, Καταρραχιάς
<i>Hieracium leithneri</i> (ενδοενδημικό)		Βουτσικάκι, Καράβα, Αθαμανικά Όρη, Καταφύλι
<i>Jonibarba heuffelii</i> (ενδοενδημικό)		Βουτσικάκι, Καζάρμα, Καταρραχιάς
<i>Lilium carniolisum</i> ssp. <i>albanicum</i>	Κρίνος	Βουτσικάκι
<i>Lilium chalconicum</i>	Κρίνος	Βουτσικάκι, Καράβα, Οξυά
<i>Lilium aroanium</i>		Βουτσικάκι, Καράβα
<i>Marrubium velutinum</i>	Βρωμόμουρος, άγρια σφάκα	Καταρραχιάς, Βουτσικάκι, Καζάρμα, Αθαμανικά Όρη
<i>Onobrychis montana</i> ssp. <i>macrocarpa</i>		Βουτσικάκι, Καράβα
<i>Poa thessala</i>		Βουτσικάκι, Καζάρμα, Καράβα, Αθαμανικά Όρη, Καταφύλι
<i>Prunus prostrava</i> vra <i>prostrata</i>	Αγριοκερασιά, Νανοκερασιά	Βουτσικάκι, Καταφύλι
<i>Rhinanthus pubescens</i>		Καταρραχιάς, Βουτσικάκι, Καζάρμα, Καράβα, Καταφύλι
<i>Satureja horvatii</i> ssp. <i>macrophylla</i>		Βουτσικάκι, Αθαμανικά Όρη
<i>Scabiosa taygetea</i> ssp. <i>taygetea</i>	Κουφολάχανο	Βουτσικάκι, Πλάκα
<i>Scutellaria rupestris</i>		Βουτσικάκι, Καράβα
<i>Sedum apoleipon</i>	Αμάραντο	Βουτσικάκι
<i>Seseli parnassicum</i>		Αθαμανικά Όρη
<i>Sesleria vaginalis</i>		Βουτσικάκι, Καζάρμα, Καράβα, Καταφύλι
<i>Sideritis perfoliata</i> L. ssp. <i>perfoliaria</i>	Τσάι του βουνού	Αγραφα
<i>Thymus dolopicus</i>	Θυμάρι	Αγραφα
<i>Verbascum epixanthimum</i>	Φλόμος	Καταρραχιάς, Βουτσικάκι
<i>Verbascum longifolium</i> var <i>samaritanii</i>	Φλόμος	Βουτσικάκι, Καράβα, Αθαμανικά Όρη
<i>Viola chelmea</i>	Αγριοβιολέτα	Βουτσικάκι

Πηγή: <http://www.karditsa.org/>

3.2. ΠΑΝΙΔΑ

3.2.1. ΕΙΔΗ ΖΩΩΝ

Η μορφολογία της περιοχής, όπως οι χαράδρες, τα πολλά νερά και τα φαράγγια με την ποικίλη παρόχθια βλάστηση δημιούργησε αξιόλογα καταφύγια και βιότοπους που φιλοξενούν μία εξαιρετικά πλούσια άγρια πανίδα, το γεγονός αυτό δικαιολογεί την ύπαρξη πολλών ειδών ασπόνδυλων και σπονδυλωτών, μεγάλο αριθμό τρωκτικών, ερπετών, πουλιών και άλλων, αλλά επίσης αξιοπρόσεκτο είναι το γεγονός ότι τα είδη βρίσκονται σε αρκετά ικανοποιητικούς αριθμούς (Λάντζος, 2010, <http://www.karditsa-net.gr/>).

Στα πλούσια δάση της περιοχής φωλιάζουν πολλά είδη του ευρύτερου ελλαδικού χώρου όπως είναι οι ελάχιστοι λύκοι, οι αγριόγατοι, οι σκίουροι και άλλα (<http://www.limniplastira.net/>). Πολλά από τα είδη που φωλιάζουν στην περιοχή της λίμνης Πλαστήρα προστατεύονται από τις Διεθνείς Συμβάσεις και από τις Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και από τις Οδηγίες του ίδιου του Ελληνικού Κράτους.

Ειδικότερα, στην περιοχή τα είδη που επικρατούν είναι:

- ☞ Θηλαστικά: αλεπούδες (*Vulpes vulpes*), αγριογούρουνα (*Sus scrofa*), αγριοκούνελα (*Oryctolagus cuniculus*), σκίουροι (*Sciurus vulgaris*), ελάφια, σκαντζόχοιροι (*Erinaceus concolor*), αγριόγατοι (*Felis silvestris*), λύκοι (*Canis lupus*), νυφίτσες (*Spermophilus citellus*), αρκούδες (*Ursus arctus*), βίδρες (*Lutra lutra*), ζαρκάδια (*Capreolus capreolus*), ασβοί (*Mustela nivalis*), κουνάβια (*Martes foina*), ασπάλακας (*Talpa sp.*), λαγοί, τσακάλια
- ☞ Ερπετά: τυφλίτης, άποδη σαύρα (*Ophisaurus apodus*), κονακάκι, άποδη σαύρα (*Anguis fragilis*), χελώνα (*Testudo hermanni*), οχιά (*Vipera ammodytes*), νερόφιδο (*Natrix tessellata*), λαφιάτης (*Elaphe longissima*), κολύβριο (*Columba gemonensis*)
- ☞ Αμφίβια: βάτραχοι (*Rana balcanica*, *Rana dalmatina*, *Pelobates syriacus*), φρύνοι (*Bufo bufo*, *Bufo viridis*), τρίτωνες (*Triturus cristatus*), σαλαμάνδρες (*Salamandra salamandra*)

(ANKA, 2001, <http://www.agro-tour.net/>)

Ακόμα, τα ασπόνδυλα του εδάφους και κυρίως τα αρθρόποδα- κολεόπτερα, παρατηρούνται στην περιοχή σε πολύ μεγάλη συχνότητα εμφάνισης. Δύο είναι οι ομάδες που αξίζουν να αναφερθούν όσον αφορά την ομάδα των κολεόπτερων, σε δύο

είδη Ξυλοφάγων κολεοπτέρων, το *Lucanus cervus* (ελαφοκάνθαρος ή διαβολοσκαθάρι) και το *Cerambyx cerdo* τα οποία θα τα βρούμε συνήθως στα δάση της δρυός, καθώς και στο λεπιδόπτερο (πεταλούδα) *Lycaena dispar*, τα οποία προστατεύονται κιόλας από την Οδηγία 92/43 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://www.agro-tour.net/>).

Το σημαντικότερο είδος που εμφανίζεται στην περιοχή της λίμνης Πλαστήρα είναι η νανονυχτερίδα, η οποία συγκαταλέγεται στα είδη υπό προστασία (<http://www.scribd.com/>).

Εικόνα 17: Νανονυχτερίδα Πλαστήρα



Πηγή: <http://fysiognwsia.blogspot.com/>

Αναλυτικότερα, στην ερπετοπανίδα της περιοχής συγκαταλέγονται τα είδη Τρανόσαυρα, Σιλιβούτι, Ταυρική γουστέρα, Αβλέφαρος, Κυρτοδάκτυλος, Σαΐτα, Νερόφιδο, Λαφίτης, Οχιά, Χελώνα. Όπως επίσης συναντάμε και κάποια αμφίβια είδη τα οποία είναι η Σαλαμάνδρα, πράσινος Φρύνος, Δενδροβάτραχος (<http://www.scribd.com/>).

3.2.2. ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ

Η Λίμνη Πλαστήρα με τον καιρό ενσωματώθηκε στο περιβάλλον της περιοχής, η ενσωμάτωση αυτή βοήθησε στην ανάπτυξη ενός δικού της οικοσυστήματος, ως αποτέλεσμα στα νερά της σήμερα διαβιούν πολλά είδη ψαριών. Εκτός από αυτά που προϋπήρχαν στον Μέγδοβα απέκτησε και νέα τα τελευταία χρόνια, όταν εμπλουτίσανε την λίμνη με νέους γόνους.

Πιο συγκεκριμένα, τα είδη των ψαριών που διαβιούν στη λίμνη είναι δώδεκα και είναι, χέλια (*Anguilla anguilla*), λαυράκια (*Barbus albanicus*), γριβάδια (*Cyprinus carpio*), πεταλούδα (*Carassius auratus gibelio*), κορέγονος (*Coregonus lavaretus*), ασπρόψαρο (*Leuciscus cephalus*), γλήνι (*Tinca tinca*), άγρια πέστροφα (*Salmo trutta*), αμερικάνικη πέστροφα (*Oncorhynchus Kisutch*), σκαφτιάς (*Phoxinellus*

pleurobipunctatus), σολωμός (*Salmo gairdneri*) και σαλβελίνος (*Salvelinus fontinalis*) (<http://www.onlinebookings.gr/>).

Από τα παραπάνω είδη τα πέντε είναι αυτόχθονα, ενώ τα υπόλοιπα επτά έχουν εισαχθεί είτε από άλλες περιοχές της Ελλάδας, είτε από το εξωτερικό. Ο πίνακας που ακολουθεί δείχνει τα αυτόχθονα και τα εισαγόμενα είδη που υπάρχουν στην λίμνη.

Πίνακας 7: Αυτόχθονα και εισαγόμενα είδη Λ. Πλαστήρα

A/A	ΚΟΙΝΟ ΟΝΟΜΑ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΟΝΟΜΑ
<u>Αυτόχθονα:</u>		
1.	Λαυράκι	<i>Barbus albanicus</i>
2.	Ασπρόψαρο	<i>Leuciscus cephalus</i>
3.	Σκαφτιάς	<i>Phoxinellus pleurobipunctatus</i>
4.	Άγρια πέστροφα	<i>Salmo truta</i>
5.	Χέλι	<i>Anguilla anguilla</i>
<u>Εισαγθέντα:</u>		
6.	Πεταλούδα	<i>Carassius auratus gibelio</i>
7.	Γλήνι	<i>Tinca tinca</i>
8.	Γριβάδι, Κυπρίνος	<i>Cyprinus carpio</i>
9.	Κορέγονος	<i>Coregonus lavaretus</i>
10.	Αμερικάνικη πέστροφα	<i>Oncorhynchus Kisutch</i>
11.	Σολωμός	<i>Salmo gairdneri</i>
12.	Σαλβελίνος	<i>Salvelinus fontinalis</i>

Πηγή: <http://www.scribd.com/>

3.2.3. ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑ

Η ορνιθοπανίδα μιας περιοχής αποτελεί ακόμα ένα κριτήριο για την περιβαλλοντική της σημασία. Στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης Πλαστήρα η βιοποικιλότητα που έχει παρατηρηθεί στην περιοχή και ιδιαίτερα των μεγάλων θηλαστικών & αρπακτικών πτηνών είναι αρκετά ενδιαφέρουσα. Στην περιοχή συναντάμε δεκάδες πουλιά της πανίδας των Αγράφων.

Πιο συγκεκριμένα στην ορνιθοπανίδα της περιοχής «περιλαμβάνονται» πολλά είδη πτηνών⁴, έχουν καταγραφεί τουλάχιστον 67 είδη, μερικά από αυτά είναι ο

⁴ Σύμφωνα με το παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ

Λευκοτσικνιάς (*Ergetta garzetta*), ο Σταχτοτσικνιάς (*Ardea cinerea*), ο Πελαργός (*Ciconia ciconia*), η Πρασινοκέφαλη πάπια (*Anas platyrhynchos*), Σφηκιάρης (*Pernis apivorous*), ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*), το Όρνιο (*Gyps fulvus*), ο Χρυσαιτός (*Aquila chrysaetos*), ο Φιδαετός (*Circaetus gallicus*), το Τσιχλογέρακο (*Accipiter nisus*), η Ποντικογερακίνα και η Σφηκογερακίνα (Γερακίνα *Buteo buteo*), ο Πετρίτης (*Falco peregrinus*), το Βραχοκιρκίνεζο (*Falco tinnunculus*), η Νερόκοτα (*Gallinula chloropus*), ο Ποταμοσφυριχτής (*Charadrius dubius*), το Μπεκατσίνι (*Gallinago Gallinago*), ο Ασημόγλαρος (*Larus cacchianans*), ο Καστανοκέφαλος γλάρος (*Larus ridibundus*), το Ποταμογλάρονο (*Sterna hirundo*), η Φάσσα (*Columba palumbus*), το Τρυγόνι (*Streptopelia turtur*), ο Κούκος (*Cuculus canorus*), η Τυτώ (*Tyto alba*), η Κουκουβάγια (*Athene noctua*), η Μαυροσταχτάρα και η Βουνοσταχτάρα (Σταχτάρα = *Apus apus*), η Αλκυόνα (*Alcedo atthis*), ο Δρυοκόλαπτης (*Picus viridis*), η Παρδαλοτσικλιτάρα (*Dendrocopos major*), ο Λευκονώτης (*Dendrocopos leucotos*), το Βραχοχελίδονο (*Ptyonoprogne rupestris*), το Χελιδόνι (*Hirundo rustica*), το Δενδροχελίδονο (*Hirundo daurica*), το Σπιρτοχελίδονο (*Delichon urbica*), η Κιτρινοσουσουράδα (*Motacilla flava*), η Σταχτοσουσουράδα (*Motacilla cinerea*), ο Νεροκότσυφας (*Cinclus cinclus*), ο Τρυποφράχτης (*Troglodytes troglodytes*), ο Αετομάχος (*Lanius collurio*), ο Γαϊδουροκεφαλός (*Lanius minor*), η Κίσσα (*Garrulus glandarius*), η Καρακάξα (*Pica pica*), ο Χρυσοβασιλίσκος (*Regulus regulus*), ο Βασιλίσκος (*Regulus ignicapillus*), ο Κοκκινολαίμης (*Erithacus rubecula*), ο Καρβουνιάρης (*Phoenicurus orchueros*), ο Κότσυφας (*Turdus merula*), ο Καλόγερος (*Parus major*), ο Δεντροδοσοπανάκος (*Sitta europaea*), ο Συκοφάγος (*Oriolus oriolus*), το Σκαρθάκι (*Serinus serinus*), η Γαλαζοπαπαδίτσα (*Parus caeruleus*), ο Δεντροδοσοπανάκος (*Sitta europaea*), ο Σπίνος (*Fringilla coelebs*), το Αηδόνι (*Luscinia megarhynchos*), ο Μυγοχάφτης (*Muscicapa striata*), ο Χειμονόσπινος, η Καρδερίνα, ο Φλώρος, το Λούγαρο, το Καμποτσιχλονο η Πετροπέρδικα, ο Ποταμότρυγγας, ο Γκιώνης, η Πρασινοτσικλιτάρα, η Λευκονωτοτσικλιτάρα, το Πετροχελίδονο, το Σταυλοχελίδονο, το Μιλτοχελίδονο, το Λευκοχελίδονο, η Λιβαδοκελάδα, η Σταχτοκουρούνα, το Κοράκι, ο Μαυροσκύφης, ο Κοκκινοτσιροβάκος, ο Δεντροφυλλοσκόπος, ο Θαμνοφυλλοσκόπος, ο Ξεφτέρι, ο Πυρροβασιλίσκος, η Γερακότσιγλα, ο Καμποδεντροβάτης, ο Βουνοδεντροβάτης, ο Σπουργίτης. (Μπρουζιώτης Θ., 2007)

Από τις σημαντικότερες θεωρείται η παρουσία του ασπροπάρη (*Neophron Percnopterus*) είναι το μικρότερο είδος γύπα της Ευρώπης και απειλούμενο. Είναι

μεταναστευτικό είδος που έρχεται στη χώρα μας την Άνοιξη από την Αφρική. (<http://www.scribd.com/> και <http://www.tanea.gr/>).

Εικόνα 18: Ασπροπάρης



Πηγή: <http://www.trikalasport.gr/>

4. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΑ

Στη χώρα μας η εποχικότητα του ιδιότυπου μεσογειακού κλίματος δημιουργεί σοβαρές ταλαντώσεις στους διαθέσιμους υδατικούς πόρους μεταξύ χειμερινής και θερινής περιόδου. Έτσι λοιπόν ο ρόλος που αναλαμβάνει η κάθε λίμνη στη χώρα μας και συγκεκριμένα η λίμνη Πλαστήρα δε μπορεί παρά να είναι πολλαπλής σκοπιμότητας.

Ειδικότερα, από την ημέρα δημιουργίας της τεχνητής λίμνης Ταυρωπού υπήρχαν αντιρρήσεις από τους κατοίκους οι οποίοι έχασαν ένα ποσοστό της γεωργικής γης, βέβαια αυτό με τον καιρό άρχισε να αλλάζει εφόσον ο ταμιευτήρας χρησιμοποιήθηκε για την προσέλκυση του τουρισμού με αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την άνοδο των εισοδημάτων όσον κατοίκων ασχολήθηκαν με τον τουρισμό.

Η λίμνη χρησιμοποιείται, ακόμα, από την Δ. Ε. Η.. Λόγω της λειτουργίας των υδροηλεκτρικών σταθμών η συγκεκριμένη χρήση προκαλεί την έντονη διακύμανση της επιφανειακής στάθμης εφόσον η εκροή του νερού είναι ανάλογη της παραγωγής του ηλεκτρικού ρεύματος που παράγεται. (<http://www.scribd.com/>).

Στην διακύμανση της στάθμης των υδάτων της λίμνης «συνεισφέρει» και η αυξημένη ζήτηση για αρδευόμενη γεωργία στην περιοχή. Όπως επίσης και η ύδρευση που γίνεται για την πόλη της Καρδίτσας, όπως επίσης και για 38 ακόμα χωριά και κωμοπόλεις του Νομού. Αυτά έχουν ως αποτέλεσμα την εποχιακή αυξομείωση του της στάθμης και την παλινδρόμηση των νερών στις όχθες της λίμνης.

(<http://eclass.farm.teithe.gr/>). Η διακύμανση αυτή εξασκεί πιέσεις και στην πλέον παραγωγική ζώνη του λιμναίου οικοσυστήματος, την παράλια ζώνη και τον έμβιο κόσμο της (<http://www.scribd.com/>).

Τέλος, η λίμνη επειδή έχει πλούσια ιχθυοπανίδα χρησιμοποιείται και για αλιευτικούς σκοπούς. Εκατοντάδες ερασιτέχνες ψαράδες την χρησιμοποιούν για ψάρεμα λόγω του αυξημένου αριθμού ψαριών όπως είναι οι πέστροφες (<http://www.plastiras-ota.gr/>).

5. ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ

Η λίμνη Πλαστήρα, όπως και η λίμνη Κερκίνη, είναι ένα σπάνιο παράδειγμα «αφομοίωσης» μίας ανθρώπινης παρέμβασης στο περιβάλλον. Η λίμνη ενσωματώθηκε άριστα στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής και το εξέλιξε αφού νέα είδη χλωρίδας και πανίδας εμπλούτισαν το προϋπάρχον οικοσύστημα της περιοχής.

Εικόνα 19: Λίμνη Πλαστήρα, στο δρόμο δίπλα στο φράγμα



Πηγή: <http://headlightonline.blogspot.com/>

Έτσι η λίμνη σήμερα έχει πολλές λειτουργίες:

☞ **Αρδευτική:** το νερό της λίμνης Ταυρωπού καλύπτει σημαντικές ανάγκες άρδευσης της περιοχής. Πιο συγκεκριμένα η πόλη της Καρδίτσας αλλά και 38 ακόμα κωμοπόλεις και χωριά του νομού Καρδίτσας, όπως και ο καρδιτσιώτικος κάμπος αρδεύουν νερό από την λίμνη. Επίσης νερό από την λίμνη «δανείζεται» και ο Θεσσαλικός κάμπος για τις καλλιέργειες. Το αποτέλεσμα όσον προαναφέρθηκαν είναι και η αυξομείωση της στάθμης των νερών της λίμνης (Λάντζος, 2010).

☞ **Αλιευτική:** στη λίμνη οι κανόνες ψαρέματος έχουν «συμμορφωθεί» με τις οδηγίες που δίνει το υπουργείο Γεωργίας, επιτρέπεται λοιπόν το ψάρεμα μόνο από την ακτή. Επίσης, δίνονται κάποιες άδειες για ψάρεμα με δίχτυα ή με βάρκες αλλά μόνο στους κατοίκους της περιοχής έτσι ώστε να υπάρχει έλεγχος στους πλυθυσμούς των ψαριών και των ψαράδων για να μπορεί να προστατευτεί όσο το δυνατόν καλύτερα το περιβάλλον της λίμνης (<http://www.enavotsalostilimniplastira.gr/>).

☞ **Βιοποικιλότητα:** η λίμνη είναι μία περιοχή που όπως ήδη έχει αναφερθεί εντάσσεται στο δίκτυο Natura 2002, με κύρια χαρακτηριστικά την υψηλή βιοποικιλότητα της περιοχής, την πλούσια πανίδα και το τοπίο φυσικού κάλλους. Το

γεγονός αυτό την κάνει μία περιοχή ιδανική για την ανάπτυξη κάποιων μορφών τουρισμού (Χατζημανωλάκη, 2003).

☞ Αναψυχή- Οικοτουρισμός: η λίμνη Πλαστήρα προσφέρεται για παντός είδους διακοπές, το περιβάλλον προσφέρει ξεκούραση γαλήνη και ηρεμία.

Εικόνα 20: Χειμωνιάτικο τοπίο της λίμνης



Εικόνα 21: Ανοιξιάτικο τοπίο της λίμνης



Πηγή: <http://www.youtube.com/>

Τα κίνητρα που δίνει το περιβάλλον της λίμνης γίνονται πόλος έλξης τουριστών οι οποίοι στοχεύουν σε διάφορα είδη τουρισμού, όπως ο οικοτουρισμός (www.1169.syzefxis.gov.gr/). Επίσης, λόγω της γεωμορφολογίας της χώρας μας και των τοπικών κλιματικών συνθηκών η ζώνη της λίμνης Πλαστήρα αποτελεί μία μικρή ζώνη μεγάλης τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής της Θεσσαλίας (Μαραβέγιας, 2007).

Οι δυνατότητες των δραστηριοτήτων που προσφέρονται είναι ποικίλες για να μπορέσουν να ευχαριστήσουν όλων των ειδών τις προτιμήσεις. Στη λίμνη μπορεί κάποιος να κάνει canoe kayak, υδροποδήλατο ή βόλτα με πιρόγα για να παρατηρήσει κανείς το τοπίο της περιοχής. Επίσης, μπορεί κανείς να κάνει ιππασία ή τοξοβολία ή ακόμα και ποδήλατο βουνού (mountain bike), το χειμώνα μπορεί κανείς να κάνει και σκι στο χιονοδρομικό κέντρο που βρίσκεται στη θέση «Καραμανώλη». Δεν είναι όμως μόνο αυτές οι δραστηριότητες που προσελκύουν τους επισκέπτες στη λίμνη, μπορεί κανείς να διαλέξει ανάμεσα σε πλήθος ορειβατικών και πεζοπορικών διαδρομών, να ψαρέψει με καλάμι στις όχθες τις λίμνες και τέλος, για τους πιο απαιτητικούς υπάρχουν πίστες αεραθλητισμού (<http://www.greek-tourism.com/>).

Εικόνα 22: Αγώνας ψαρέματος στη λίμνη**Εικόνα 23: Βόλτα με υδροποδήλατο****Εικόνα 24: Κανό στη λίμνη**

Πηγή: <http://plastira-limni.blogspot.com/>

☞ Οικονομική: λόγω της παραγωγής ενέργειας οι κάτοικοι της περιοχής επένδυσαν στην λίμνη δίνοντας τις περιουσίες τους. Αυτή η κίνηση ανταμείφθηκε από τη χρήση που έχει το νερό της λίμνης, το νερό τροφοδοτεί τον υδροηλεκτρικό σταθμό της Δ.Ε.Η. με αποτέλεσμα να επιφέρει πολλά έσοδα στην περιοχή (Λάντζος, 2010). Επίσης, λόγω του αυξημένου τουρισμού της περιοχής τα εισοδήματα των κατοίκων που αποφάσισαν να ασχοληθούν με τον τουρισμό έχουν αυξηθεί, αυξάνοντας έτσι και την γενική οικονομική «δυνατότητα» όλης της περιοχής μελέτης.

☞ Εκπαιδευτική- Αγωγή: στην περιοχή της λίμνης υπάρχει το εκπαιδευτικό δάσος Μπελοκομίτη το οποίο έχει έκταση περίπου 5. 688 στρέμματα και έχει χαρακτηριστεί ως Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους. Η πανίδα και η ορνιθοπανίδα του είναι ιδιαίτερα πλούσια. Μέσα στο δάσος μπορεί κανείς να περπατήσει μέσα σε ένα δίκτυο μονοπατιών το οποίο είναι ίσο με 38,5 χιλιόμετρα. (<http://www.e-karditsa.gr/>).

Τα μονοπάτια που βρίσκονται στην περιοχή και προσφέρονται για πεζοπορία μπορούν να ικανοποιήσουν ακόμα και τον πιο απαιτητικό επισκέπτη εφόσον υπάρχει βαθμός δυσκολίας ανάλογα με τα φυσικά χαρακτηριστικά κάθε μονοπατιού. Ο βαθμός δυσκολίας φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Εικόνα 26: Πεζοπορία στην λίμνη



Πηγή: <http://e-karditsa.gr/>

Εικόνα 25: Οικολογικά μονοπάτια



Πηγή: <http://e-karditsa.gr/>

Πίνακας 8: Χαρακτηριστικά μονοπατιών εικόνας 24

	M ₁	M ₂	M ₃	M ₄	M ₅	M ₆
Μήκος (m)	1000	1650	2500	1500	2400	32000
Υψόμετρο (m)	920-800	800-1160	800-1200	960-1160	1200-960	900-1800
Κλίσεις (%)	40-60	30-60	20-90	10-30	10-20	30-60
Διάρκεια	20'-30'	40'-60'	60'-90'	20'-35'	30'-40'	1h - 15h
Δυσκολία	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
	Yellow	Brown	Brown	Red	Yellow	Brown
	Μικρή		Μέτρια	Μεγάλη		

Πηγή: <http://e-karditsa.gr/>

Ακόμα, στη περιοχή της λίμνης Ταυρωπού υπάρχει κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και έρευνας το οποίο βρίσκεται στο παλαιό σχολείο Νεοχωρίου και έχει ως στόχο την περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφόρηση, στη διαχείριση των φυσικών πόρων, την προστασία των οικοσυστημάτων και την έρευνα του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής (<http://www.airclub.gr/>).

Ο Βοτανικός κήπος της περιοχής θεωρείται ακόμα ένα εκπαιδευτικό αλλά και ενημερωτικό στοιχείο της περιοχής λόγω του ότι συγκεντρώνει και ταξινομεί την χλωρίδα της ευρύτερης περιοχής και

Εικόνα 27: Βοτανικός κήπος



Πηγή: <http://www.enavotsalostilimniplastira.gr/>

επίσης λειτουργεί σαν ένα υπαίθριο εργαστήριο (<http://www.enavotsalostilimniplastira.gr/>).

Τέλος, αλλά ιδιαίτερος σημαντικό, εκτός από το κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που αναφέρθηκε υπάρχει και το Τοπικό Γραφείο Οικοτουρισμού. Εκεί ο επισκέπτης μπορεί να πληροφορηθεί για οτιδήποτε σχετικό με την περιοχή (www.enavotsalostilimniplastira.gr).

6. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

6.1. Ν. 2742/99 «ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

Ο νόμος 2742/99 όπως γνωρίζουμε θεσπίζει γενικές αρχές του χωροταξικού σχεδιασμού και της αειφόρου ανάπτυξης της χώρας, ορίζει τα όργανα και τις διαδικασίες θέσπισης επι μέρους νομοθετημάτων.

Σύμφωνα λοιπόν με όλα αυτά και για την περιοχή της λίμνης Πλαστήρα ισχύει αυτός ο νόμος μέσω του «Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας» στην οποία ανήκει ο Νομός Καρδίτσας, η λίμνη Πλαστήρα και ο ομώνυμος δήμος της. Το περιφερειακό πλαίσιο της περιφέρειας έχει αριθμό Φ.Ε.Κ. 1484/Β/10.10.2003 και αναφέρεται στο πρότυπο της χωρικής ανάπτυξης στο οποίο γίνεται λόγος για τον βασικό ανατολικό άξονα της περιφέρειας, δηλαδή τα αναπτυγμένα αστικά κέντρα του διπόλου Βόλου- Λάρισας αλλά και τον ρόλο των νέων αξόνων της χώρας όπως ο Ε65.

Πιο συγκεκριμένα, η περιοχή της λίμνης ενδιαφέροντος ανήκει σε μία από τις μεγάλες ζώνες εσωτερικής οργάνωσης της περιφέρειας ο οποίος οργανώνεται σε τέσσερις ζώνες. Η λίμνη ανήκει στην τρίτη ζώνη η οποία καθορίζεται ως εξής «Ορεινή πειμετρική ζώνη στα Δ, Β και Α βασισμένη σε γεωργικές δραστηριότητες (πολυλειτουργικότητα αγροτικού τομέα καθώς και ορισμένα προϊόντα με πλεονεκτήματα στην αγορά) και σε νέες (ήπιες, κατά τεκμήριο) μορφές τουρισμού»⁵.

Επίσης, η περιοχή της λίμνης αναφέρεται και ως περίπτωση στο θέμα του τουρισμού και της δευτερευούσης κατοικίας στις περιοχές που «εμφανίζουν ήδη

⁵ «Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας», Φ.Ε.Κ. 1484/Β/10.10.2003, σελίδα: 20753

έντονες τάσεις ανάπτυξης και κατά συνέπεια προβλήματα σύγκρουσης χρήσεων»⁶. Εκτός όμως από την λίμνη για όλον το νομό Καρδίτσας ισχύουν κάποιοι κύριοι στόχοι όπως «Ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού εθνικής εμβέλειας (φυσικό περιβάλλον - ορεινά – λίμνη Πλαστήρα) με δυνατότητες εξέλιξης σε διεθνούς εμβέλειας (σύμπλεγμα τεχνητών λιμνών – Σμοκόβου, Πλαστήρα, Συκιάς)»⁷.

Ακόμα, η περιοχή της λίμνης περιλαμβάνεται και στον περιβαλλοντικό τομέα του Εθνικού Καταλόγου NATURA 2000, των οποίων τμήματα βρίσκονται στην εδαφική έκταση της περιοχής και αναφέρεται και οι ΖΟΕ ως θεσμοθετημένη προστασία⁸.

Όσον αφορά την μεταφορική υποδομή, εκτός από τη βελτίωση κατασκευής του υπάρχοντος κύριου οδικού δικτύου και την κατασκευή του νέου αυτοκινητόδρομου Κεντρικής Ελλάδας Ε 65 περιλαμβάνει και δύο συνδέσεις οι οποίες είναι οι εξής:

☞ Καρδίτσας- Μούχας- Ε.Ο. Καρπενησίου/ Αγρινίου και

☞ Καρδίτσας- Μουζακίου- Αργιθέας- Καρυάς- Συκιάς- Άρτας⁹.

Ένα ακόμα σημαντικό σημείο του Περιφερειακού Πλαισίου είναι οι όροι που τίθενται για την εγκατάσταση συστημάτων βιολογικού καθαρισμού για την περιοχή μελέτης¹⁰. Η σημαντικότητα του οποίου είναι καθοριστική γιατί το νερό της λίμνης Πλαστήρα όπως ήδη έχουμε αναφέρει χρησιμοποιείται και για υδρευτικούς λόγους.

Τέλος, το Χωροταξικό Πλαίσιο αναφέρεται και στον ορεινό χώρο και εστιάζει σε συγκεκριμένες θέσεις που ήδη αναπτύσσονται με γρήγορους ρυθμούς, μεταξύ των οποίων είναι και η λίμνη Ταυρωπού¹¹.

⁶ «Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας», Φ.Ε.Κ. 1484/Β/10.10.2003, σελίδα: 20755

⁷ Στο Παράρτημα Νόμων παραθέτουμε αυτούσια τα κομμάτια που αφορούν τις κατευθύνσεις χωρικής ανάπτυξης των περιοχών αυτών

⁸ «Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας», Φ.Ε.Κ. 1484/Β/10.10.2003, σελίδα: 20759

⁹ «Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας», Φ.Ε.Κ. 1484/Β/10.10.2003, σελίδα: 20761

¹⁰ «Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας», Φ.Ε.Κ. 1484/Β/10.10.2003, σελίδα: 20764

¹¹ «Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας», Φ.Ε.Κ. 1484/Β/10.10.2003, σελίδα: 20765

6.2. ΠΛΑΙΣΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

6.2.1. ΕΙΔΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Σκοπός του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Τουρισμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον τουρισμό είναι η παροχή κατευθύνσεων, κανόνων και κριτηρίων για τη χωρική διάρθρωση, οργάνωση αλλά και ανάπτυξη του τουρισμού στον ελληνικό χώρο και τον αναγκαίων προς τούτο υποδομών καιθώς και η διατύπωση ενός ρεαλιστικού προγράμματος δράσης για την επόμενη δεκαπενταετία (2009- 2024).

Ο βασικός άξονας είναι η προστασία και η ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος η οποία αποτελεί βασική προϋπόθεση για την επιβίωση και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του συγκεκριμένου τομέα. Επίσης, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του εκάστοτε προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, η εξασφάλιση προστασίας και πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης είναι και αυτά μέρος του συγκεκριμένου πλαισίου.

Ειδικότερα, οι δήμοι γύρω από τη λίμνη Πλαστήρα ανήκουν στη κατηγορία Β, δηλαδή στις αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές και πιο συγκεκριμένα στην υποκατηγορία Β2, δηλαδή στις περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού, και επίσης «συμπεριλαμβάνεται» στη κατηγορία ΣΤ, δηλαδή στις ορεινές περιοχές που εκτείνονται σε υψόμετρο άνω των 600 μέτρων (Μιχαήλ, 2010 και ΕΠΧΣΣΑ Τουρισμού).

6.2.2. ΕΙΔΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΡΕΙΝΟ ΧΩΡΟ

Το συγκεκριμένο πλαίσιο αποτελεί χρήσιμο συμβουλευτικό κείμενο εφόσον μέχρι σήμερα δεν έχει εγκριθεί και εκρεμεί ακόμα. Οι κατευθύνσεις που αφορούν άμεσα το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής μελέτης είναι:

☞ Ολοκληρωμένη ανάπτυξη ορεινών όγκων (δασική, γεωργική, κτηνοτροφική, τουριστική, πολιτιστική και περιβαλλοντική).

☞ Κατα προτεραιότητα ενδυνάμωση και οργάνωση επιλεγμένων ορεινών οικιστικών κέντρων σε επίπεδο κωμοπόλεων, στο πλαίσιο μιας εξειδικευμένης πολιτικής «ορεινής οικιστικής ανάπτυξης»

☞ Αξιοποίηση όλων των νέων μεγάλων οδικών και σιδηροδρομικών έργων για

την άρση της απομόνωσης των ορεινών περιοχών

☞ Προσαρμογή της οικονομίας των ορεινών περιοχών στις κοινοτικές και διεθνείς εξελίξεις

☞ Έλεγχος εκτός σχεδίου δόμησης στις ορεινές περιοχές και προώθηση του σχεδιασμού χρήσεων γης στα ορεινά οικιστικά κέντρα σε επίπεδο ΟΤΑ η και ενοτήτων ΟΤΑ

☞ Μελέτη και εφαρμογή πρότυπων προγραμμάτων ολοκληρωμένης ανάπτυξης σε επιλεγμένες περιοχές του ορεινού χώρου

☞ Υλοποίηση των ευρωπαϊκών πολιτικών προστασίας της φύσης και διαφύλαξης του τοπίου, των παρθένων δασών και δασικών εκτάσεων, των περιβαλλοντικών ιδιαιτεροτήτων και της βιοποικιλότητας, καθώς και τον πολιτιστικών πόρων ορεινών περιοχών

☞ Προσδιορισμός εξειδικευμένων δράσεων προστασίας και ανάδειξης της φυσικής κληρονομιάς και του ορεινού τοπίου στις ιδιαίτερα απομονωμένες ή φυσικά ευαίσθητες περιοχές

☞ Προσαρμογή του σχεδιασμού του ορεινού χώρου στις απαιτήσεις ενοποίησης και ανάδειξης των δικτύων φυσικού περιβάλλοντος

☞ Ενθάρυνση της συνεργασίας και ενίσχυση της διαπραγματευτικής ικανότητας της χώρας σε διεθνές επίπεδο

6.3. ΖΩΝΗ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η περιοχή της λίμνης Πλαστήρα περιλαμβάνεται στο Προεδρικό Διάταγμα της 6ης Νοεμβρίου του 1998 (ΦΕΚ Δ' 885) «Καθορισμός Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου κατώτατου ορίου κατάτμησης και λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προϋφιστάμενων του έτους 1923 περιοχή των κοινοτήτων Μορφοβουνίου, Μεσενικόλα, Μοσχάτου, Λαμπερού, Καστανιάς, Καροπλεσίου, Μπελοκομίτη, Καρδίτσας, Καρβασαρά, Νεοχωρίου, Πεζούλας, Φυλακτής, Κρουνερίου και Κερασιάς (περιοσή οικισμών λίμνης Δ. Πλαστήρα- Ταυρωπού Ν. Καρδίτσας)» και έχει χαρακτηριστεί μέσω αυτού όλη η λίμνη ως ζώνη οικιστικού ελέγχου.

Θεσμοθετήθηκε για την λίμνη με το προεδρικό διάταγμα 26.1.1991 με αριθμό ΦΕΚ 315 Δ/ 28.5.91. Η θεσμοθέτηση της συγκεκριμένης ΖΟΕ αποσκοπεί στην προστασία του περιβάλλοντος στην ευρύτερη περιοχή του ταμιευτήρα. Η ΖΟΕ αυτή

όμως αναθεωρήθηκε το 1998 με νέο προεδρικό διάταγμα το οποίο συντάχθηκε στις 6 Νοεμβρίου του 1998 και έχει ως ΦΕΚ το Δ' 885, το οποίο ορίζει μία ευρύτερη ζώνη προστασίας και θέτει αυστηρότερους περιορισμούς στις χρήσεις γης και στην οικιστική ανάπτυξη.

6.4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Όπως ήδη έχουμε αναφέρει επανειλημμένα η περιοχή της λίμνης Πλαστήρα ανήκει στο Νομό Καρδίτσας, ο οποίος με την σειρά του ανήκει στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Η Θεσσαλία ανήκει στη νέα προγραμματική περιφέρεια Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδος- Ηπείρου. Ανήκει στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007- 2013 στο πλαίσιο της τέταρτης προγραμματικής περιόδου, καθώς και το υπό κατάρτιση Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο της Περιφέρειας και το περιφερειακό σχέδιο της Θεσσαλίας.

Πιο συγκεκριμένα η περιοχή της λίμνης εντάσσεται στον ορεινό- ημιορεινό χώρο της ενδοχώρας. Τα προγράμματα που έχουν εφαρμοστεί ή είναι σε εξέλιξη στη λίμνη Πλαστήρα «συνομοτούν» για μία ολοκληρωμένη προσπάθεια αγροτικής ανάπτυξης με άξονα την ήπια μορφή τουρισμού. Αφορούν την ενδυνάμωση του τουρισμού σε συνδυασμό με την προστασία του περιβάλλοντος και του τρόπου ζωής των κατοίκων της περιοχής αλλά και ενθαρρύνουν τον τοπικό πληθυσμό να ασχοληθεί με τον μεταποιητική δραστηριότητα εκμεταλλευόμενοι τα πρωτογενή προϊόντα.

Επίσης, επικροτείται η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής, η αναβάθμιση ποιότητας της ζωής των κατοίκων και η προσπάθεια δημιουργίας επιπλέον εισοδηματικών τομέων. Τα κυριότερα από αυτά τα προγράμματα που εφαρμόζονται στην περιοχή αφορούν την τουριστική της ανάπτυξη και είναι το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πλαίσιο Θεσσαλίας, η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+, το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης «ΘΗΣΕΑΣ», το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη», το Κοινοτικό Πρόγραμμα LIFE+ και τέλος η Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL τα οποία αναλύονται παρακάτω (ΑΝΚΑ, 2001 και Ολοκληρώμενο Τοπικό Πρόγραμμα Βιώσιμης Ανάπτυξης Δ. Πλαστήρα, 2005).

6.4.1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Σε αυτό το πρόγραμμα δόθηκε έμφαση σε τρεις ειδικούς τύπους δράσεων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη και διάχυση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας στην περιφέρεια, στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και στην πλήρη αντιμετώπιση ορεινών και συγχρόνως απομακρυσμένων περιοχών της υπαίθρου στη περιφέρεια.

Στα πλαίσια αυτών των δράσεων συμπεριλαμβάνεται και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών ΜΜΕ και καταλυμάτων, η δημιουργία και ο εκσυγχρονισμός των υποδομών για τη βελτίωση της προσφερόμενης ποιότητας, η προστασία, διαχείριση και ανάδειξη των δασών και του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης αλλά και η ενίσχυση του τουρισμού και των ήπιων μορφών του όπως αγροτουρισμός και οικοτουρισμός.

Η υλοποίηση του περιφερειακού επιχειρησιακού πλαισίου Θεσσαλίας χρηματοδοτείται κατά 75% από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης: το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού & Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) (Μιχαήλ, 2010).

Ειδικότερα το συγκεκριμένο περιφερειακό πλαίσιο αποτελείται από 6 άξονες οι οποίοι είναι οι εξής¹²:

☞ **Άξονας 1: Ενίσχυση Παραγωγικού Περιβάλλοντος**

Στοχεύει στην ενίσχυση και ενδυνάμωση των προϋποθέσεων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των παραγωγικών τομέων και την προσέλκυση επενδύσεων με αφορμή την κομβική γεωγραφική θέση της Περιφέρειας αλλά και στη διάχυση των πλεονεκτημάτων και επιπτώσεων της στο σύνολο της και στα παραγωγικά συστήματά της.

☞ **Άξονας 2: Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της Υπαίθρου**

Ο συγκεκριμένος άξονας χωρίζεται σε δύο σκέλη των οποίων οι στόχοι τους είναι οι ακόλουθοι:

- ☞ Παρεμβάσεις Τομεακού χαρακτήρα με στόχο την «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των δομών και υποδομών της Θεσσαλικής Υπαίθρου».

¹² Στο Παράρτημα Νόμων παρουσιάζονται τα μέτρα του κάθε άξονα που αφορούν την περιοχή μελέτης

☞ Παρεμβάσεις Χωρικού χαρακτήρα με στόχο την Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των ορεινών, απομακρυσμένων και νησιωτικών περιοχών και δράσεις προστασίας και βιώσιμης διαχείρισης του περιβάλλοντος

☞ **Άξονας 3: Ποιότητα Ζωής**

Ο εν λόγω άξονας έχει ως στόχο την βελτίωση των συνθηκών, που σχετίζονται άμεσα ή και έμμεσα με την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και εργασίας των κατοίκων της τόσο στις περιοχές της υπαίθρου όσο και στις αντίστοιχες των αστικών κέντρων.

☞ **Άξονας 4: Αξιοποίηση της Κεντροβαρούς Θέσης της Περιφέρειας και Αναδείξη της σε «Κόμβο Δικτύων»**

Ο Άξονας 4 προσπαθεί να αξιοποιήσει την κεντροβαρή θέση της Περιφέρειας και να την αναδείξει σε στρατηγικό «κόμβο δικτύων» δημιουργώντας σύγχρονες υποδομές οι οποίες θα ήταν ισχυρός παράγοντας για την προσέλκυση επενδύσεων και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των παραγωγικών τομέων.

☞ **Άξονας 5: Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων**

Ο Άξονας 5 αποσκοπεί σε ενέργειες κατάρτισης, προώθησης της απασχόλησης με ταυτόχρονη δημιουργία υποδομών οι οποίες είναι ενταγμένες σε ένα πλαίσιο ολοκληρωμένης παρέμβασης και λειτουργούν συμπληρωματικά και σε συνδυασμό με τις δράσεις των τομεακών προγραμμάτων καθώς και με εκείνες που θα αναληφθούν στο πλαίσιο υλοποίησης των κοινοτικών πρωτοβουλιών

☞ **Άξονας 6: Εφαρμογή**

Στόχος του είναι η υποστήριξη της ομαλής υλοποίησης των δράσεων του προγράμματος, των αξόνων προτεραιότητας, των μέτρων και των δράσεων που περιλαμβάνονται εντός αυτών.

(<http://www.ogeeka-dimitra.org.gr/>)

6.4.2. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ LEADER+

Η LEADER+ είναι μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που διαθέτει ως βασικό σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου και την προσέλκυση των νέων, μέσω της υλοποίησης πλέγματος δράσεων που ικανοποιούν παράλληλα τις εθνικές και κοινοτικές προτεραιότητες για απασχόληση, ισότητα, προστασία του περιβάλλοντος κλπ). Επιδίωξη της πρωτοβουλίας αυτής είναι η ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών με την καλύτερη αξιοποίηση των φυσικών, ανθρώπινων και οικονομικών πόρων τους, την ανακάλυψη

νέων πηγών εισοδήματος και την παράλληλη προστασία της φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς (ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ LEADER+).

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι ένα πρόγραμμα συγχρηματοδότησης διαφόρων ευρωπαϊκών ταμείων, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, του Ταμείου Προσανατολισμού, αλλά και των Δημοσίων Επενδύσεων και από το αντίστοιχο Υπουργείο Γεωργίας.

Ειδικότερα, το Εθνικό Πρόγραμμα LEADER+ έχει δύο γενικούς αναπτυξιακούς στόχους:

α 1^{ος} ΣΤΟΧΟΣ: Η ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου, μέσω πιλοτικών εφαρμογών.

β 2^{ος} ΣΤΟΧΟΣ: Η ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών, σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής¹³.

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι επιδιώκει την υψηλή ποιότητα και αειφόρο ανάπτυξη της υπαίθρου και την ενίσχυση των απομονωμένων περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Για να συμβεί αυτό δόθηκε έμφαση στη δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων, την κοινή προβολή και προώθηση, τη συνεργασία και τη συλλογική στήριξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ώστε να εξασφαλιστεί συνεργασία¹⁴.

Τέλος, αξίζει να αναφερθούν οι νέες θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν με την εφαρμογή του προηγούμενου προγράμματος LEADER, το LEADER II στην περιοχή οι οποίες απαριθμούνται στις 246. Ο πίνακας που ακολουθεί δείχνει το συνολικό αριθμό και διαχωρίζει το μέγεθος του ανάλογα με τα φύλα:

Πίνακας 9: Νέες θέσεις εργασίας

Νέες Θέσεις Εργασίας	Αριθμός	Γυναίκες	Νέοι έως 40 ετών
Μόνιμες	128	43	81
Εποχιακές	118	46	82
Διατηρούμενες	89	31	51
Σύνολο	335	120	214

Πηγή: Χατζημανωλάκη, 2003

¹³ Οι άξονες και τα μέτρα που αφορούν την περιοχή μελέτης παρουσιάζονται εκτενέστερα στο Παράρτημα Νόμων

¹⁴ Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. <http://www.anka.gr/>

6.4.3. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ «ΘΗΣΕΑΣ»

Το πρόγραμμα «Θησεάς» είναι ένα Αναπτυξιακό πρόγραμμα που θεσμοθέτησε η Κυβέρνηση με τον νόμο 3274/2004 για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ βαθμού, με στόχο την ανάπτυξη της περιφέρειας και τη καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη, την ενίσχυση του θεσμού των ΟΤΑ σε ορεινές και νησιωτικές προβληματικές περιοχές.

Πιο συγκεκριμένα το περιεχόμενο του προγράμματος αποτελείται από 4 υποπρογράμματα, τα οποία είναι:

☞ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: Οργάνωση και ανάπτυξη των υπηρεσιών των ΟΤΑ πρώτου βαθμού

Το υποπρόγραμμα 1 στοχεύει:

- ☞ Στην οργάνωση των Ο.Τ.Α. με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία τους
- ☞ Στην αύξηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των Ο.Τ.Α.
- ☞ Στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες
- ☞ Στην καλύτερη διαχείριση των πόρων των Ο.Τ.Α.
- ☞ Στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού των Ο.Τ.Α. και στην αναβάθμιση των συνθηκών εργασίας
- ☞ Στην ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης

☞ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2: Τοπική Ανάπτυξη και προστασία περιβάλλοντος

Οι στόχοι του υποπρογράμματος 2 είναι οι εξής:

- ☞ Στην ανάπτυξη της υπαίθρου και την προώθηση της εταιρικής σχέσης πόλης και υπαίθρου
- ☞ Στην ανάπτυξη τοπικών δικτύων μεταφοράς
- ☞ Στη δημιουργία σύγχρονων ανοικτών πόλεων
- ☞ Στη βελτίωση του οικιστικού ιστού των αστικών πόλεων
- ☞ Στην ισότητα της πρόσβασης στις υποδομές
- ☞ Στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών
- ☞ Στο συντονισμό των τοπικών δημόσιων επενδύσεων
- ☞ Στη συγκράτηση του πληθυσμού – Μείωση της ανεργίας
- ☞ Στην προστασία των φυσικών πόρων
- ☞ Στην ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων

☞ Στην ελαχιστοποίηση του υδρευτικού και αποχετευτικού προβλήματος των Ο.Τ.Α.

☞ Στην εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων επεξεργασίας υγρών και στερεών αποβλήτων

☞ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3: Κοινωνικές και πολιτιστικές υποδομές και δραστηριότητες

Το συγκεκριμένο υποπρόγραμμα στοχεύει στα παρακάτω:

☞ Στην προώθηση της υγείας, ιδίως της πρωτοβάθμιας φροντίδας, της προληπτικής ιατρικής και του οικογενειακού προγραμματισμού

☞ Στην αναβάθμιση και διεύρυνση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών προς τους δημότες, με έμφαση στις ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες

☞ Στην εξασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών, στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού

☞ Στην εξασφάλιση – ενίσχυση των απαραίτητων υποδομών, εξοπλισμού και μέσων για την παροχή κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων

☞ Στη συγκράτηση του πληθυσμού και ειδικότερα των νέων στις γενέτειρες περιοχές

☞ Στην ανάπτυξη της ενεργούς συμμετοχής των πολιτών

☞ Στην ανάδειξη του τοπικού πολιτιστικού πλούτου

☞ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4: Τεχνική στήριξη του προγράμματος

Τέλος, όσον αφορά τη περιοχή της λίμνης Πλαστήρα, μέσω του προγράμματος Θησέας έχουν προταθεί για τον Δήμο Πλαστήρα 13 έργα ύψους 2.361.556 ευρώ¹⁵.

6.4.4. ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE+

Το LIFE+ στηρίζει την εφαρμογή του 6^{ου} προγράμματος δράσης για το περιβάλλον (Απόφαση 1600/2002/ΕΚ). μέσω του προγράμματος χρηματοδοτούνται μέτρα και έργα με ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία για τα κράτη- μέλη.

Το LIFE+ αποτελείται από τρία στοιχεία:

☞ «Life+ Φύση και Βιοποικιλότητα» που είναι σχετική με την Οδηγία

¹⁵ Για περισσότερα βλέπε: <http://thiseas.ypes.gr/> και <http://www.thiseas-thessalia.gr/>

79/409/ΕΟΚ και με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ και με την περαιτέρω υποστήριξη του δικτύου NATURA 2000 που ανήκει η περιοχή μελέτης

☞ «Life+ Περιβαλλοντική Πολιτική και Διακυβέρνηση»

☞ «Life+ Πληροφόρηση και Επικοινωνία»

Ειδικότερα, για την περιοχή της λίμνης Πλαστήρα το 1993- 1997 εφαρμόστηκε το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο: «Περιοχή λίμνης Ν. Πλαστήρα. Μία πιλοτική αειφορική τουριστική παρέμβαση» είναι το χρηματοδοτικό μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον. Οι δράσεις του προγράμματος είναι οι ακόλουθες: Εκπαιδευτικό Δάσος Μπελοκομύτη, Βοτανικός Κήπος Νεοχωρίου, Οικολογικά Μονοπάτια, Υδροβιολογικός Σταθμός, Αποκατάσταση επανάχρηση κτιρίου για Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Πειραματικός Αγρός Οργανικής Καλλιέργειας, Οργάνωση Αναψυχής και τέλος Τοπικό Γραφείο Οικοτουρισμού.

Επίσης, ένα ακόμα πρόγραμμα το οποίο αναβάθμισε πολύ τη περιοχή της Λίμνης Πλαστήρας την περίοδο 1999- 2003 «Υλοποίηση των διαχειριστικών δράσεων στην περιοχή λίμνης Ταυρωπού». Οι δράσεις του προγράμματος αφορούν την αποκατάσταση ή διατήρηση των βιότοπων και αποσκοπεί στην αειφόρο ανάπτυξη. Στη περιοχή της λίμνης στα πλαίσια του προγράμματος στόχος ήταν η διατήρηση του δάσους μαύρης Πεύκης, η διατήρηση του οικοτόπου, η διατήρηση των παρόχθιων οικοσυστημάτων, η βελτίωση ενδιαιτήματος βίδρας, κλπ¹⁶.

6.4.5. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ EQUAL

Η κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL αποτελεί εργαλείο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την απασχόληση και αφορά τη μείωση των διακρίσεων και των ανισοτήτων, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό ταμείο.

Οι Γενικοί στόχοι της θεματικής προτεραιότητας «Απασχόληση και Κοινωνική Συνοχή» του προγράμματος που αφορούν την περιοχή μας είναι οι εξής:

☞ 1^{ος} ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Η ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου, μέσω πιλοτικών εφαρμογών

☞ 8^{ος} ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Η ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου, μέσω πιλοτικών εφαρμογών

¹⁶ Για περισσότερες πληροφορίες από την επίσημη ιστοσελίδα LEADER+ για το Νομό Καρδίτσας <http://www.anka.gr/>

☞ 9^{ος} ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Η ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου, μέσω πιλοτικών εφαρμογών

☞ 10^{ος} ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Η ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου, μέσω πιλοτικών εφαρμογών

☞ 11^{ος} ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Η ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου, μέσω πιλοτικών εφαρμογών

Η πρωτοβουλία δεν περιλαμβάνει μέτρα που προωθούν άμεσα τον τουρισμό, όμως προωθεί τη δημιουργία γυναικείων συνεταιρισμών που είναι δυνατόν να δραστηριοποιηθούν στους τουριστικούς προορισμούς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα στην περιοχή μας είναι ο αγροτικός συνεταιρισμός της Λίμνης Πλαστήρα με έδρα το Μορφοβούνι που αριθμεί 36 μέλη και παράγει γλυκά του κουταλιού και παραδοσιακά ζυμαρικά (Ποδηματάς, 2008).

6.5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Η κύρια επιδίωξη του συγκεκριμένου προγράμματος είναι η προστασία, αναβάθμιση και αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος ώστε να αποτελέσει υπόβαθρο για την προστασία της δημόσιας υγείας, την άνοδο της ποιότητας ζωής των πολιτών και επίσης επιχειρεί την συμβολή στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των περιοχών. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα αποτελεί στην ουσία την συνέχεια του Επιχειρησιακού Προγράμματος για το Περιβάλλον της περιόδου 2000-2006.

Οι άξονες προτεραιότητας του επιχειρησιακού προγράμματος είναι οι εξής:

- ☞ Υδατικό Περιβάλλον
- ☞ Στερεά Απόβλητα
- ☞ Πολιτική Προστασία, Προστασία Τοπίων και Θαλασσιού Περιβάλλοντος
- ☞ Ατμοσφαιρικό Περιβάλλον - Θόρυβος
- ☞ Θεσμοί, Περιβαλλοντική Ευαισθητοποίηση
- ☞ Βασικά έργα υποδομής στον τομέα των υδάτων, της προστασίας εδαφικών πόρων και προσαρμογής της χώρας στην κοινοτική νομοθεσία
- ☞ Χωροταξία - Πολεοδομία - Αναπλάσεις
- ☞ Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών, Βιότοποι
- ☞ Περιβαλλοντικές Δράσεις με τη συμμετοχή του Ιδιωτικού Τομέα (συμβατές με την Κοινοτική νομοθεσία)

☞ Τεχνική Βοήθεια

Τέλος, οι γενικοί στόχοι του επιχειρησιακού προγράμματος είναι οι εξής δύο:

☞ 1^{ος} ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Η αειφορική διαχείριση των περιβαλλοντικών μέσων, του φυσικού αποθέματος και των αστικών κέντρων (έδαφος, υδατικό περιβάλλον, ατμόσφαιρα, φύση)

☞ 2^{ος} ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης στο σχεδιασμό και την εφαρμογή περιβαλλοντικής πολιτικής και η βελτίωση της απόκρισης της κοινωνίας και των πολιτών σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας¹⁷

6.6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

Τα σημαντικότερα έργα της περιοχής αφορούν το οδικό δίκτυο με την ολοκλήρωση του οδικού κυκλώματος, μέσω του Προγράμματος Ενίσχυσης Περιφέρειας Θεσσαλίας» της λίμνης και τα έργα κατασκευής και βελτίωσης του εσωτερικού οδικού δικτύου, μέσω του προγράμματος «Θησέας». Επίσης, μέσω του προγράμματος «Θησέας» προβλέπεται η βελτίωση του δικτύου ύδρευσης της περιοχής στα δημοτικά διαμερίσματα που υδρεύονται από την λίμνη.

Τα υπόλοιπα έργα σχετίζονται με τον τομέα ενδιαφέροντός μας, δηλαδή τον τομέα του τουρισμού τονώνοντας την τουριστική δραστηριότητα της περιοχής μελέτης μέσω της ανάδειξης της φυσιογνωμίας των οικισμών, της βελτίωσης του περιβάλλοντος αλλά και της τουριστικής προβολής ή βελτίωσης των τουριστικών υποδομών, μέσω του LEADER+.

Τέλος, μέσω της λειτουργίας ενός προγράμματος το οποίο ονομάζεται «Βοήθεια στο Σπίτι» και της χρηματοδότησης στεγνοκαθαριστηρίων δίνουν κίνητρα στον μόνιμο πληθυσμό για αύξηση του εισοδήματός τους υπόσχοντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και δίνοντας ένα επιπλέον έναυσμα στην επιστροφή όσων μετανάστευσαν λόγω της κατασκευής του φράγματος.

Παρακάτω παραθέτουμε αναλυτικά τα έργα που προτείνονται μέσω του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Πλαισίου Θεσσαλίας, του προγράμματος «Θησέας», του LEADER+, του Επιχειρησιακού Προγράμματος για το «Περιβάλλον» και του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

¹⁷ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. <http://3kps.epper.gr/ep.htm>

Πίνακας 10: Εντεταγμένα και εκτελούμενα έργα στην περιοχή της Λίμνης και του Δήμου Πλαστήρα σύμφωνα με το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πλαίσιο Θεσσαλίας

Τίτλος έργου	Ποσό
Ολοκλήρωση οδικού κυκλώματος Λίμνης Πλαστήρα	6.541.207€
Εκσυγχρονισμός αρδευτικού δικτύου Ταυρωπού	1.467.920€
Ψηφιακή οργάνωση και δικτυακή παρουσίαση του Βοτανικού κήπου Νεοχωρίου Δήμου Πλαστήρα	16.600€
Βελτίωση των δασικών δρόμων Πελεκητή- Καραμανώλη- Ρ. Βαένι και Καραμανώλη- Χιονοδρομικό (Φορέας υλοποίησης διεύθυνσης δασών – Δασαρχείο Καρδίτσας)	715.000€
Αγροτική οδοποιία Δήμου Πλαστήρα	355.000€
Εκπόνηση μελέτης Σχεδίου Χωρικής Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτών Πόλεων περιοχής Δήμου Πλαστήρα	87.750€
Διαχειριστική μελέτη δημοτικού δάσους Δ.Δ. Μοσχάτου	6.487€
Ανάπτυξη ολοκληρωμένου πολυχρηστικού Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών Δήμου Πλαστήρα	29.800€
Αποκατάσταση περιβάλλοντος χώρου Δ.Δ. Μορφοβουνίου Δήμου Πλαστήρα	95.600€
Διαμόρφωση χώρου δασικής αναψυχής στη θέση Άγιος Αθανάσιος Δ.Δ. Μορφοβουνίου Δήμου Πλαστήρα	45.220€
Προβολή- Ενίσχυση ετήσιας γιορτής Κρασιού Μεσενικόλα	21.700€

Πηγή: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πλαίσιο Θεσσαλίας, Υπουργείο Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

Πίνακας 11: Εντεταγμένα και εκτελούμενα έργα στην περιοχή της Λίμνης και του Δήμου Πλαστήρα σύμφωνα με το "Θησέας"

Τίτλος έργου	Ποσό
Ανέγερση διοικητηρίου	700.000€
Αισθητική ανάπλαση Δ.Δ. Μεσενικόλα	120.000€
Εσωτερική οδοποιία Δήμου Πλαστήρα	163.195,60€
Κατασκευή πάρκου αναψυχής Αγίου Αθανασίου	29.648,58€
Αποχέτευση Δ.Δ. Μοσχάτου Δ. Πλαστήρα	150.000€
Ανάδειξη πνευματικού κέντρου- ξενώνα Μεσενικόλα	205.000€
Υδροδότηση νέου οικισμού Λαμπερού	163.712€
Κατασκευή κέντρου μέριμνας και φροντίδας Ηλικιωμένων	150.000€
Αντικατάσταση δικτύου ύδρευσης από πηγές- Κρυονέρι και κατασκευή δεξαμενής ύδρευσης Λαμπερού- Καταφυγίου	120.000€
Βελτίωση- επέκταση πολιτιστικού κέντρου Δ.Δ. Κερασιάς	180.000€
Κατασκευή κοινωνικού κέντρου μέριμνας και φροντίδας ηλικιωμένων Δ.Δ. Μοσχάτου	158.000€
Αγορά κτιρίου στο Μοσχάτο για κατασκευή ΚΗΦΗ	22.000€
Οδοποιία νέου οικισμού Λαμπερού Δ. Πλαστήρα, Φάση Α'	200.000€
Σύνδεσμος ύδρευσης Καρδίτσας & Σοφάδων (ΣΥΚΑΣ): Καθαρισμός της δεξαμενής τροφοδοσίας (αναρρυθμιστική λίμνη των διυλιστηρίων νερού του συνδέσμου ύδρευσης Καρδίτσας Σοφάδων και πέριξ κοινοτήτων	200.000€
Σύνδεσμος ύδρευσης Καρδίτσας & Σοφάδων (ΣΥΚΑΣ): Εκπόνηση εφαρμοσμένης έρευνας με στόχο την αντιμετώπιση οσμής- γεύσης στο πόσιμο νερό που προέρχεται από τα διυλιστήρια νερού του συνδέσμου ύδρευσης Καρδίτσας Σοφάδων και πέριξ κοινοτήτων	45.000€

Σύνδεσμος ύδρευσης Καρδίτσας & Σοφάδων (ΣΥΚΑΣ): Συντήρηση συστήματος ταχείας ανάμιξης- κροκίδωσης στα διωλιστήρια νερού του συνδέσμου ύδρευσης Καρδίτσας Σοφάδων και πέριξ κοινοτήτων	25.000€
Προμήθεια οχήματος (4X4)	24.000€
Σύνδεσμος ύδρευσης Καρδίτσας & Σοφάδων (ΣΥΚΑΣ): Εγκατάσταση συστήματος για την προσθήκη ενεργού άνθρακα στο νερό που επεξεργάζονται τα διωλιστήρια του συνδέσμου ύδρευσης Καρδίτσας Σοφάδων και πέριξ κοινοτήτων	88.000€
Επεμβάσεις στα αμμόφιλτρα των διωλιστηρίων	400.000€
Αντικατάσταση συστήματος αυτοματισμού διωλιστηρίων	137.474€

Πηγή: Πρόγραμμα «Θησείας» (<http://www.thiseas-thessalia.gr/>)

Πίνακας 12: Εντεταγμένα και εκτελούμενα έργα στην περιοχή της Λίμνης και του Δήμου Πλαστήρα σύμφωνα με το πρόγραμμα LEADER+

Τίτλος έργου	Ποσό
Ανάδειξη της παραδοσιακής όψης του κεντρικού οδικού άξονα Δ.Δ. Μορφοβουνίου	170.000€

Πηγή: Πρόγραμμα LEADER+, ANKA

Πίνακας 13: Εντεταγμένα και εκτελούμενα έργα στην περιοχή της Λίμνης και του Δήμου Πλαστήρα σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Περιβάλλον"

Τίτλος έργου	Ποσό
Αισθητικές- Αρχιτεκτονικές Παρεμβάσεις Δήμου Πλαστήρα	490.000€
Κατασκευή του Οίκου Αμπέλου και Κρασιού στο Δ.Δ. Μεσενικόλα	325.000€
Προμήθεια Εξοπλισμού του Οίκου Αμπέλου και Κρασιού στο Δ.Δ. Μεσενικόλα	45.000€
Ολοκληρωμένο Τοπικό Πρόγραμμα Βιώσιμης Ανάπτυξης σε εφαρμογή της Habitat Agenda του Δήμου Πλαστήρα	115.816€
Διαμόρφωση επί των Παραδοσιακότερων Χώρων και Δρόμων του Δήμου Πλαστήρα	91.000€

Πηγή: ANKA, Δήμος Πλαστήρα

6.6.1. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΔΗΜΟΥ ΠΛΑΣΤΗΡΑ

Οι παραπάνω πίνακες δείχνουν το χρηματικό ποσό που κατατίθεται στο δήμο Πλαστήρα για την κατασκευή έργων που αποσκοπούν στην βελτίωση της ζωής των γηγενών κατοίκων αλλά και στην προώθηση ανάπτυξης της τουριστικής προσφοράς, όπως είναι η προώθηση της αρχιτεκτονικής ιδιαιτερότητας κάποιων δήμων.

Παρακάτω λοιπόν θα παραθέσουμε κάποιους πίνακες οι οποίοι θα είναι χρήσιμοι στο να κατανοήσουμε το ποσοστό των χρημάτων που ξοδεύτηκε ανάλογα με το εκάστοτε πρόγραμμα συγκρινόμενο με το σύνολο του Νομού Καρδίτσας, της ευρύτερης περιοχής της Λίμνης Πλαστήρα και τέλος του ίδιου του Δήμου.

Πίνακας 14: Ποσοστό χρηματοδότησης ανάλογα με το πρόγραμμα στο Δήμο Πλαστήρα

		Ποσό	Ποσοστό επί του συνόλου
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	Νομός Καρδίτσας	102.443.393€	100% ¹⁸
	Ευρύτερη περιοχή Λίμνης	11.082.522€	10,8%
	Δήμος Πλαστήρα (συμπεριλαμβανομένων και γενικών έργων ¹⁹)	9.382.284€	9,2%
	Δήμος Πλαστήρα	8.650.684€	8,4%
«ΘΗΣΕΑΣ»	Νομός Καρδίτσας	59.825.635€	100%
	Ευρύτερη περιοχή Λίμνης	5.177.468€	5,1%
	Δήμος Πλαστήρα (συμπεριλαμβανομένων και γενικών έργων)	3.281.030€	3,2%
	Δήμος Πλαστήρα	2.361.556€	2,3%
LEADER+	Νομός Καρδίτσας	11.800.000€	100%
	Ευρύτερη περιοχή Λίμνης	1.229.427€	1,2%
	Δήμος Πλαστήρα (συμπεριλαμβανομένων και γενικών έργων)	-	-
	Δήμος Πλαστήρα	170.000€	0,2%

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Σύμφωνα με τον πίνακα που προηγείται παρατηρούμε ότι το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πλαίσιο Θεσσαλίας δίνει το 9,2% της συνολικής χρηματοδότησης στο δήμο ενδιαφέροντός μας. Κάποια από τα έργα τα οποία χρηματοδοτεί και τα οποία έχουμε αναφέρει στον πίνακα 10 δίνουν ένα έναυσμα στην τουριστική ανάπτυξη του δήμου γιατί βοηθούν στην καλύτερευση των γενικότερων υποδομών του. Παράδειγμα η ολοκλήρωση του οδικού κυκλώματος της ευρύτερης περιοχής της Λίμνης προσφέρει μία ποιο άνετη και ασφαλή μεταφορά στον δήμο και κάνει την περιοχή πιο θελκτική προς τους επισκέπτες. Ακόμα, η προβολή και η ενίσχυση της ετήσιας γιορτής Μεσενικόλα λόγω των φημισμένων κρασιών ωθούν ακόμα περισσότερο στην ανάπτυξη. Τέλος, όσον αφορά το περιφερειακό πλαίσιο το ποσοστό του 8,4% που

¹⁸ Ως 100% θεωρούμε το σύνολο των χρημάτων του Νομού Καρδίτσας¹⁹ Ως γενικά έργα ορίζουμε τα έργα τα οποία δεν αφορούν αποκλειστικά τον δήμο πλαστήρα

αφορά αποκλειστικά τον δήμο Πλαστήρα είναι ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό αν αναλογιστεί κάποιος τον αριθμό των κατοίκων και την έκταση του δήμου.

Επιπλέον, όσον αφορά το πρόγραμμα «Θησέας», το 3,2% της συνολικής χρηματοδότησης του νομού δίδεται στον δήμο Πλαστήρα. Βέβαια στον πίνακα 11 τα περισσότερα έργα που χρηματοδοτεί για τον δήμο το πρόγραμμα σκοπεύουν στην βελτίωση της ζωής των κατοίκων της περιοχής αλλά υπάρχουν και κάποια έργα όπως η αισθητική ανάπλαση του Δ.Δ. Μεσενικόλα το οποίο βοηθάει στην προσέλκυση των τουριστών.

Ακόμα, το πρόγραμμα LEADER+ αν και ουσιαστικά είναι το μόνο που στοχεύει στην ανάδειξη της παραδοσιακής όψης του κεντρικού οδικού άξονα του Μορφοβουνίου και είναι ένα έργο καθαρά για την προώθηση του τουρισμού είναι το μόνο που δίνει την ελάχιστη χρηματοδότηση του ύψους 0,2% στον δήμο Πλαστήρα. Ένα ποσοστό μηδαμινό αν αναλογιστούμε το σύνολο των 11, 8 εκατομμυρίων ευρώ που έχει δοθεί σε όλον τον νομό Καρδίτσας.

Όσον αφορά το επιχειρησιακό πρόγραμμα περιβάλλον είναι το μοναδικό από τα τέσσερα που έχουν αναφερθεί το οποίο μετά το περιφερειακό πλαίσιο δίδει την μεγαλύτερη χρηματοδότηση ύψους 1.066.816€. Όλα όσα προτείνει το επιχειρησιακό πλαίσιο και αναφέρονται στον πίνακα 13 είναι έργα τα οποία τονώνουν την τουριστική κίνηση της περιοχής.

Τέλος, όλα τα προαναφερόμενα προγράμματα βοηθούν έμμεσα ή άμεσα την ανάπτυξη του τουρισμού και την τόνωση του. Ακόμα, οι χρηματοδοτήσεις που θεώρησαν ότι έπρεπε να δοθούν αναλογικά με τον πληθυσμό του δήμου και την έκτασή του είναι αρκετά γενναιόδωρες.

6.7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΙΝΔΟΣ 2009

Στόχος του Ολοκληρωμένου Προγράμματος για την Πίνδο είναι η διαμόρφωση συνθηκών βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης του ορεινού όγκου με τη δημιουργία προϋποθέσεων συγκράτησης του πληθυσμού και προσέλκυσης νέων ανθρώπων, μέσω της εφαρμογής ενός εναλλακτικού μοντέλου ανάπτυξης. Δηλαδή επιδίωξη και ζητούμενο είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων για οικονομική ανασυγκρότηση και ενεργοποίηση των τοπικών κοινωνιών έτσι ώστε η περιοχή να αποκτήσει, σε ένα χρονικό ορίζοντα δεκαετίας, δυναμική οικονομία και να ενταχθεί με ανταγωνιστικούς όρους στον κοινωνικοοικονομικό ιστό της χώρας

(<http://www.progpindos.gr/>).

Οι Δήμοι τις Λ. Πλαστήρας (Ιτάμου, Νεβρόπολης, Πλαστήρα, Μουζακίου) είναι ενταγμένοι σε αυτό το πρόγραμμα και χάρη σε αυτό έχουν υλοποιηθεί αναπτυξιακά προγράμματα προς αναβάθμιση τους. Εν προκειμένω, επιδίωξη και ζητούμενο είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων για οικονομική ανασυγκρότηση και ενεργοποίηση των τοπικών κοινωνιών έτσι ώστε η περιοχή να αποκτήσει, σε ένα χρονικό ορίζοντα δεκαετίας, δυναμική οικονομία και να ενταχθεί με ανταγωνιστικούς όρους στον κοινωνικοοικονομικό ιστό της χώρας.

Όσον αφορά τις χρηματοδοτήσεις, το έτος 2008 πληρώθηκαν 840.000 ευρώ, το έτος 2009 πληρώθηκαν 1.100.000 ευρώ και το έτος 2010 πληρώθηκαν 2.600.000 ευρώ μέχρι σήμερα. Για το έτος 2010 χρηματοδοτήθηκαν τα εξής προγράμματα Οδός Βλάσι- Ι.Μ. Σπηλιάς (τμήμα γέφυρα Παληαντώνη- Ι.Μ. Σπηλιάς) ποσό ύψους 40.000,00 ευρώ, Οργάνωση χώρων θέας Δ. Ιτάμου ποσό ύψους 22.000,00 ευρώ (<http://www.karditsa.gr/>).

6.8. ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Τα τελευταία χρόνια, ο νομός της Καρδίτσας εξαιτίας της ευρύτερης δημοσιότητας της Λίμνης έχει γνωρίσει ραγδαία τουριστική ανάπτυξη. Συνεπώς, προκειμένου να προστατευθεί το φυσικό αναδειχθεί η της περιοχής και να ποιοτικές προδιαγραφές υπηρεσίες, οι τουριστικού κλάδου με υποστήριξη της Καρδίτσας (ΑΝ.ΚΑ)



διατηρηθεί και να περιβάλλον, να πολιτιστική ταυτότητα εφαρμοσθούν υψηλές στις τουριστικές επαγγελματίες του την τεχνική Αναπτυξιακής Α.Ε. και την πολιτική

στήριξη των τοπικών φορέων αποφάσισαν τη σύνταξη και εφαρμογή ενός «Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας». Στη συνέχεια ενισχύθηκε από την Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II. Το ΤΣΠ αποτελείται από ένα σύνολο κανόνων που θεσπίζονται από τους συμμετέχοντες με στόχο να αναβαθμιστεί η ποιότητα των παρεχομένων τουριστικών υπηρεσιών και να εισαχθεί η προσέγγιση της αειφορίας στην τουριστική δραστηριότητα που ασκείται σε μια προστατευόμενη περιοχή Natura. Το ΤΣΠ έπαιξε σημαντικό ρόλο

στη μορφή της ανάπτυξης της περιοχής και γι' αυτό σε μικρό χρονικό διάστημα διαδόθηκε ως καλή πρακτική σε πολλές περιοχές της χώρας μας.

Το Σύμφωνο αυτό αποσκοπεί μεταξύ άλλων και στην παροχή τουριστικών υπηρεσιών αναβαθμισμένης ποιότητας, στη προστασία του περιβάλλοντος από τις τουριστικές δραστηριότητες, στη προστασία των καταναλωτών - επισκεπτών από κερδοσκοπικές πρακτικές, στη διασφάλιση της αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής, στη συνεργασία με ειδικούς σε θέματα τουρισμού για τη μεταφορά τεχνογνωσίας στην περιοχή και τέλος, στην εξυπηρέτηση και ενημέρωση των επισκεπτών.

Οι σκοποί του Τοπικού Σύμφωνου Ποιότητας:

- ☒ Η παροχή τουριστικών υπηρεσιών αναβαθμισμένης ποιότητας
- ☒ Η διαφύλαξη των αισθητικών και καταναλωτικών προτύπων της περιοχής
- ☒ Η προστασία του περιβάλλοντος από τις τουριστικές δραστηριότητες
- ☒ Η προστασία των καταναλωτών - επισκεπτών από κερδοσκοπικές πρακτικές
- ☒ Η εξυπηρέτηση και η ενημέρωση των επισκεπτών
- ☒ Η προστασία των συμβεβλημένων από τον αθέμιτο ανταγωνισμό
- ☒ Η διασφάλιση της αειφορικής ανάπτυξης της περιοχής
- ☒ Η εκπαίδευση, κατάρτιση και ευαισθητοποίηση των μελών του και του προσωπικού που απασχολούν
- ☒ Η συνεργασία με ειδικούς σε θέματα τουρισμού για τη μεταφορά τεχνογνωσίας στην περιοχή²⁰ (<http://library.tee.gr/>).

Πιο ειδικά, το τοπικό σύμφωνο ποιότητας συνέβαλε στην διαμόρφωση της τουριστικής κουλτούρας της περιοχής και συνείδησης. Βοήθησε στην διατήρηση της τοπικής κουλτούρας, των ηθών, των εθίμων και των παραδόσεων, αλλά και στη δημιουργία νέων παραδόσεων όπως είναι η ετήσια γιορτή κρασιού στο δημοτικό διαμέρισμα Μεσενικόλα. Όλα τα παραπάνω συμβάλουν σθεναρά στην αύξηση της τουριστικής ζήτησης της περιοχής (Κόλλιας Χ., Συριόπουλος Θ. κ.α., 2004).

Τέλος, αναφέρουμε ότι όσες επιχειρήσεις έχουν το σύμφωνο ποιότητας μπορούν να προωθήσουν τα προϊόντα τους μέσω του διαδικτύου εφόσον η κάθε επιχείρηση έχει δικό της site στο διαδίκτυο. Με αυτόν τον τρόπο βοηθάει ένα βήμα παραπάνω την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή εφόσον γίνεται ευρέως γνωστή με το πάτημα ενός κουμπιού (<http://eclass.farm.teithe.gr/>).

²⁰ Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε <http://www.enavotsalostilimniplastira.gr/>

7. ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών προϋπέθετε την κατάσχεση ενός σχεδίου με συγκεκριμένους στόχους και δράσεις για την εκπλήρωση αυτών των στόχων.

Σκοπός του ήδη εφαρμοζόμενου σχεδίου είναι η διατήρηση, βιώσιμη διαχείριση και ανάδειξη των προστατευόμενων περιοχών, η οποία θα οδηγήσει στην αύξηση των τοπικών εισοδημάτων και στην αντιμετώπιση του κοινωνικού και γεωγραφικού αποκλεισμού που παρατηρείται στις περισσότερες από αυτές. Οι προστατευόμενες περιοχές έχουν την δυνατότητα και πρέπει να αποτελέσουν τοπικούς πόλους βιώσιμης ανάπτυξης. Η διασπορά τους σε όλη την επικράτεια αλλά και η διάχυση των ωφελημάτων τους στο σύνολο της Ελληνικής κοινωνίας μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μία άλλου τύπου ανάπτυξη, μία ήπια ανάπτυξη συμβατή με την διατήρηση του περιβάλλοντος, μία οικοτουριστική ανάπτυξη.

Βασικοί στόχοι ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης για τις προστατευόμενες περιοχές είναι:

- ☒ Η διατήρηση της βιοποικιλότητας, η προστασία των φυσικών οικοσυστημάτων και η διατήρηση της φυσιογνωμίας του τοπίου
- ☒ Η τοπική ανάπτυξη ανθρωπίνων δραστηριοτήτων συμβατών με την διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.
- ☒ Η διάχυση των ωφελειών της βιώσιμης διαχείρισης όχι μόνο στις προστατευόμενες περιοχές, αλλά στο γενικότερο χωρικό, κοινωνικό και οικονομικό περίγυρο
- ☒ Η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή και συνεργασία των τοπικών φορέων, ΑΕΙ, ΜΚΟ και ενεργών πολιτών και
- ☒ Η συμμετοχή στα οφέλη από τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών όλων των πολιτών και των κοινωνικών ομάδων.

Οι αρχές πάνω στις οποίες στηρίζεται η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών είναι η βιωσιμότητα, η αμοιβαιότητα μεταξύ χρήσης και προστασίας και η αρμονική σχέση προστασίας και προόδου.

Βάσει των παραπάνω αρχών, η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών δεν αποτελεί ένα σύνολο αυστηρών απαγορεύσεων και εξαναγκασμών. Δηλαδή, οι προστατευόμενες περιοχές δεν ορίζονται ως γεωγραφικά τμήματα, όπου απαγορεύονται εξ ολοκλήρου οι ανθρώπινες δραστηριότητες. Αντίθετα, δίνεται βάρος

στο ότι η αποτελεσματική προστασία επιτυγχάνεται μόνο με την αρμονική συνύπαρξη του περιβάλλοντος και των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων. Επειδή είναι οι πρώτοι που ωφελούνται από αυτό, οι τοπικοί πληθυσμοί πρέπει όχι μόνο να εντάσσονται στο σύστημα λήψης αποφάσεων αλλά και να συμμετέχουν στις απαιτούμενες, για την καλύτερη λειτουργία και διαχείριση της περιοχής, ρυθμίσεις.

Για να εφαρμοστούν τα παραπάνω, θεωρήθηκε αναγκαίο να ιδρυθούν Φορείς Διαχείρισης στις μεγαλύτερες και σημαντικότερες προστατευόμενες περιοχές της Ελλάδας, στις οποίες καταγράφονται ποικίλες ανθρώπινες δραστηριότητες, καθώς και μοναδικές φυσικές (οικοσυστημικές) διεργασίες και πλούτος. Συνεπώς, μετά την έναρξη λειτουργίας τους, οι Φορείς θα συντονίζουν τα συναρμόδια όργανα και θα έχουν την ευθύνη για τη λήψη-εφαρμογή των απαραίτητων μέτρων για την επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων.

8. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Ο δήμος Πλαστήρα υπάγεται διοικητικά στο Νομό Καρδίτσας της περιφέρειας Θεσσαλίας και αποτελεί τμήμα του νοτιοδυτικού τμήματος νομού. Έχει σαν έδρα το Μορφοβούνι, είναι ένας ορεινός δήμος ο οποίος έχει έκταση 93.166 στρέμματα, εκ των οποίων στα βορειοανατολικά του δήμου, καλύπτονται από την Λίμνη Πλαστήρα. (<http://el.wikipedia.org/> και <http://www.plastiras.gr/>).

Συνορεύει με τους δήμους Ιθώμης και Μουζακίου στα βόρεια αλλά και με το δήμο Μητρόπολης στα ανατολικά, το δήμο Νεβρόπολης στα δυτικά και τέλος στα νότια με τον δήμο Ιτάμου. Ο δήμος Πλαστήρα αποτελείται από πέντε δημοτικά διαμερίσματα τα οποία παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα μαζί με την έκταση που καταλαμβάνουν σε τετραγωνικά χιλιόμετρα (km²). (Ποδηματάς, 2008).

Πίνακας 15: «Γεωγραφική Αναγνώριση» Δημοτικών Διαμερισμάτων Δ. Πλαστήρα

Δήμος	Δημοτικά Διαμερίσματα	Οικισμοί	Έκταση km ²	Χαρακτηρισμός
Πλαστήρα	Κερασιά	Κερασιά	14	Ορεινή
	Λαμπερό	Λαμπερό	21,5	Ορεινή
		Άγιος Αθανάσιος		
	Μεσενικόλας	Μεσενικόλας	19,7	Ορεινή
	Μορφοβούνι	Μορφοβούνι	27,4	Ορεινή
Ράζια				

	Μοσχάτο	Μοσχάτο	10,6	Ορεινή
		Άγιος Νικόλαος		
		Τσαρδάκι		

Πηγή: ΕΣΥΕ (www.statistics.gr)

Ο μόνιμος πληθυσμός²¹ του δήμου Πλαστήρα είναι 2.365 άτομα ενώ ο πραγματικός πληθυσμός²² είναι ίσος με 3.791 άτομα, σύμφωνα με την απογραφή που έγινε το 2001 από την εθνική στατιστική υπηρεσία. (ΕΣΥΕ, 2001). Παρατηρείται ότι μετά την απογραφή του 1981 ο πληθυσμός του δήμου Πλαστήρα παρουσιάζει μία φθίνουσα πληθυσμιακή πορεία το οποίο είναι χαρακτηριστικό των ορεινών περιοχών της Θεσσαλίας. (Ποδηματάς, 2008). Στον πίνακα που ακολουθεί θα δούμε την πληθυσμιακή μεταβολή του δήμου από το 1971 έως το 2001.

Πίνακας 16: Πληθυσμιακή μεταβολή Δ. Πλαστήρα των ετών 1971- 2001

Δημοτικά διαμερίσματα	Πληθυσμός				Μεταβολή		
	1971	1981	1991	2001	%71-81	%81-91	%91-01
Κερασιά	420	450	528	776	7,1%	17,3%	47,0%
Λαμπερό	325	447	333	490	37,5%	-25,5%	47,1%
Μεσενοκόλας	834	927	679	745	11,2%	-26,8%	9,7%
Μορφοβούνι	1149	1138	844	1204	-1,0%	-25,8%	42,7%
Μοσχάτο	508	392	333	576	-22,8%	-15,1%	61,0%
Δήμος Πλαστήρα	3236	3354	2717	3791	3,6%	-19,0%	38,1%

Πηγή: ΕΣΥΕ (www.statistics.gr)

Βέβαια τα στοιχεία που αναφέρθηκαν παραπάνω έρχονται σε αντιδιαστολή με την εικόνα που παρουσιάζουν τα στοιχεία που δίνονται σύμφωνα με τον μόνιμο πληθυσμό της περιοχής, τα οποία θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως και πιο αντικειμενικά γιατί ανταποκρίνονται περισσότερο στην πραγματικότητα²³. Παρακάτω ο πίνακας που παρατίθεται δείχνει μία αύξηση το 2001 της τάξης του 9,3% .

²¹ Μόνιμος πληθυσμός είναι ο αριθμός των ατόμων (ετεροδημότες, ομοδημότες, αλλοδαποί), που βρέθηκαν παρόντα κατά την ημέρα της απογραφής σε κάθε περιφέρεια, νομό, δήμο/κοινοτικό διαμέρισμα και αυτοτελή οικισμό (<http://www.statistics.gr/>)

²² Πραγματικός πληθυσμός είναι ο αριθμός των ατόμων που δήλωσαν ως μόνιμη κατοικία τους κατά την απογραφή τους τον συγκεκριμένο τόπο, ανεξάρτητα από το πού βρέθηκαν και απογράφηκαν στην επικράτεια της χώρας (<http://www.statistics.gr/>)

²³ Η διαφοροποίηση αυτή μεταξύ πραγματικού και μόνιμου πληθυσμού οφείλεται στο γεγονός ότι κατά την ημέρα της απογραφής πραγματοποιούνται μετακινήσεις του πληθυσμού προς τους τόπους καταγωγής με σκοπό την δημογραφική τους στήριξη. (Ποδηματάς, 2008)

Πίνακας 17: Ποσοστιαία μεταβολή των ετών 1991- 2001 του Δ. Πλαστήρα

Δημοτικά Διαμερίσματα	Μόνιμος Πληθυσμός		
	1991	2001	Ποσοστιαία Μεταβολή (%)
Δ.Δ. Μορφοβουνίου	680	730	7,4
Δ.Δ. Κερασέας	310	298	-3,9
Δ.Δ. Λαμπερού	270	310	14,8
Δ.Δ. Μεσενικόλα	576	486	-15,6
Δ.Δ. Μοσχάτου	328	541	64,9
Δήμος Πλαστήρα	2164	2365	9,3

Πηγή: ΕΣΥΕ (www.statistics.gr)

Η ακαθάριστη πληθυσμιακή πυκνότητα στο δήμο είναι 41 κατοίκους ανά τετραγωνικά χιλιόμετρο, γεγονός που υποδηλώνει ότι η περιοχή μελέτης είναι αρκετά αραιοκατοικημένη. (Σιδηρόπουλος, 2004).

Ηλικιακά ο δήμος συγκεντρώνει σε ποσοστό 25% άτομα με ηλικία από 67 έως 79 ετών. Επίσης, παρατηρείται ότι τα δύο φύλα είναι σχεδόν ισάξια σε πλήθος με μία μικρή υπεροχή των γυναικών. Το γεγονός αυτό δείχνει και τη μείωση γεννητικότητας στην περιοχή το οποίο συνεπάγεται τη δημογραφική κάμψη της περιοχής αλλά και τη μειωμένη συμμετοχή των μικρών και παραγωγικών ηλικιών στην οικονομία της. (ΕΣΥΕ (www.statistics.gr)).

Αξίζει να αναφερθεί ότι από το 1960 έως το 1980 παρατηρήθηκε στην περιοχή μία έντονη μεταναστευτική τάση των κατοίκων, ιδιαίτερα των νέων. Ο κύριος λόγος της μείωσης του πληθυσμού τότε στο ένα τρίτο ήταν η αναζήτηση εργασίας και ζωής με καλύτερες ζωής λόγω του ότι η κοινωνική υποδομή της περιοχής είναι φτωχή. Αυτός είναι ένας ακόμα λόγος της γήρανσης του πληθυσμού που αναφέρθηκε παραπάνω.

9. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ

Η τοπική οικονομία παλαιότερα βασιζόταν στον πρωτογενή τομέα και ιδιαίτερα στην φυτική παραγωγή. Τα τελευταία χρόνια όμως έχουν αναπτυχθεί σημαντικές δραστηριότητες στον τομέα του τουρισμού. (Λάντζος, 2010). Έτσι λοιπόν, το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων ασχολείται με τον πρωτογενή τομέα

παραγωγής, συνδυάζοντας όμως την απασχόληση με κάποιον άλλο τομέα όπως είναι ο τριτογενής. Επίσης παρατηρείται ο συνδυασμός των εμπορικών ή τουριστικών επιχειρήσεων με παράλληλη εργασία σε κάποιου είδους επαγγέλματα όπως είναι τα κτήματα.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Πλαστήρα ανέρχεται στο 34% του συνολικού πληθυσμού βάση της απογραφής που πραγματοποίησε η εθνική στατιστική υπηρεσία το 2001. Πιο συγκεκριμένα ανέρχεται σε 714 άτομα για το μόνιμο πληθυσμό, ενώ ο οικονομικώς μη ενεργός έφτανε τα 1504 άτομα. Τα στοιχεία φαίνονται αναλυτικότερα στον πίνακα που ακολουθεί όπου φαίνεται ο οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός σύμφωνα με την απογραφή του 2001.

Πίνακας 18: Οικονομικά και μη ενεργός πληθυσμός του Δ. Πλαστήρα το 2001

Δημοτικά Διαμερίσματα	Οικονομικώς Ενεργοί				Οικονομικώς μη Ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι		
			Σύνολο	«Νέοι»	
Δ.Δ. Μορφοβουνίου	197	173	24	13	492
Δ.Δ. Κερασέας	99	91	8	4	186
Δ.Δ. Λαμπερού	101	87	14	12	182
Δ.Δ. Μεσενικόλα	140	131	9	4	319
Δ.Δ. Μοσχάτου	177	150	27	25	325
Σύνολο	714	632	73	58	1504

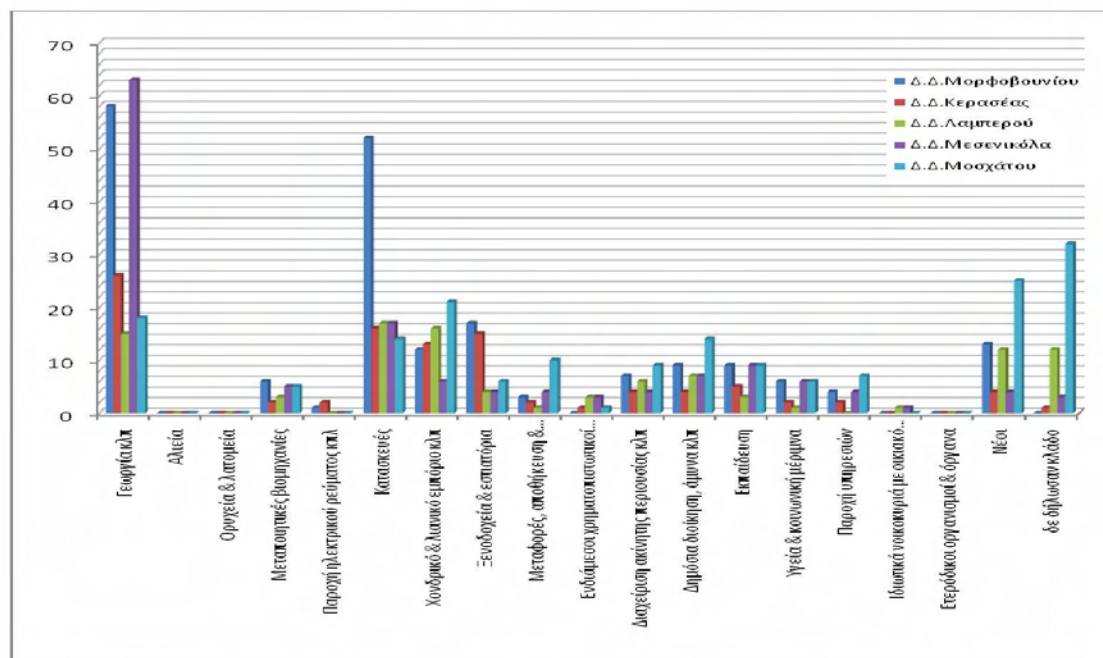
Πηγή: Λάντζος, 2010

Πιο συγκεκριμένα στον πίνακα που θα ακολουθήσει βλέπουμε αναλυτικά το σύνολο των απασχολουμένων σε όλους τους παραγωγικούς τομείς στα δημοτικά διαμερίσματα της περιοχής ενδιαφέροντος. Άξιο παρατήρησης είναι το γεγονός ότι υπάρχουν τομείς όπως είναι ο τομέας της αλιείας που χαρακτηρίζεται από μηδενική απασχόληση, γεγονός το οποίο είναι ιδιαίτερος αξιοσημείωτο εφόσον η λίμνη Πλαστήρα έχει πλούσια ιχθυοπανίδα όπως έχουμε αναφέρει και παραπάνω και θα μπορούσε να συντηρεί κάποιους ανθρώπους σαν επαγγελματίες όπως συμβαίνει και σε άλλες λίμνες της Ελλάδος, για παράδειγμα στην λίμνη Κερκίνη. Μηδενική απασχόληση επίσης έχει ο τομέας των ορυχείων και λατομείων και οι ετερόδοκοι οργανισμοί και όργανα.

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολουμένων στην περιοχή το

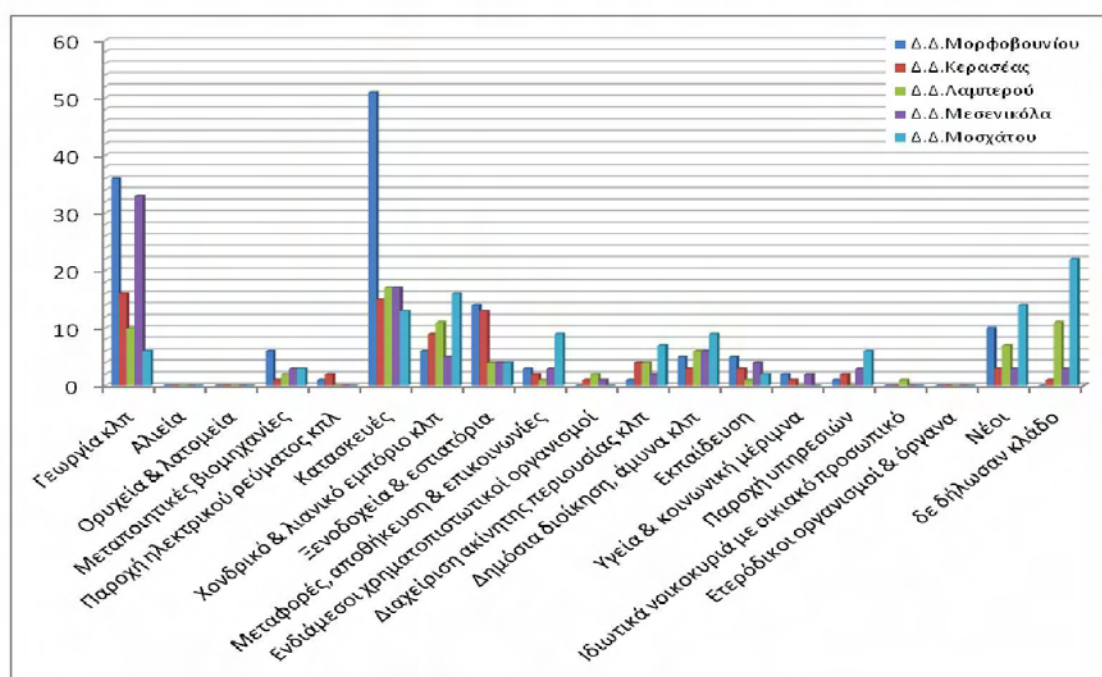
έχει ο κλάδος της Γεωργίας και φτάνει το 20% του συνόλου των εργαζομένων και ακολουθεί ο κλάδος των κατασκευών με συνολικό ποσοστό 14%. Ενώ αντίθετα, οι κλάδοι που μας αφορούν άμεσα γιατί είναι αυτοί οι οποίοι «προωθούν» την τουριστική κίνηση μίας περιοχής το χονδρικό και λιανικό εμπόριο και τα ξενοδοχεία και εστιατόρια συνολικά απασχολούν 114 άτομα αριθμός που αντιστοιχεί μόλις στο 14% του συνόλου. Πιο αναλυτικά, το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολουμένων των δημοτικών διαμερισμάτων του δήμου Πλαστήρα το έχει το Δημοτικό Διαμέρισμα Μορφοβουνίου με ποσοστό και 27%. Έπειτα ακολουθούν τα δημοτικά διαμερίσματα Μοσχάτου, Μεσενικόλα και Λαμπερού και Κερασέας με 14%.

Γράφημα 1: Συνολικός αριθμός απασχολουμένων ανά τομέα απασχόλησης ανά δημοτικό διαμέρισμα για το έτος 2001



Στο συγκεκριμένο γράφημα φαίνεται ξεκάθαρα η υπεροχή της γεωργίας ως ο «πρώτος» τομέας απασχόλησης του πληθυσμού του δήμου και κυρίως στο δημοτικό διαμέρισμα Μεσενικόλα. Αυτό οφείλεται και στο γεγονός ότι η καλλιεργήσιμη γη και στην περιοχή του Νομού Καρδίτσας αλλά και στην περιοχή του δήμου μας κυριαρχεί.

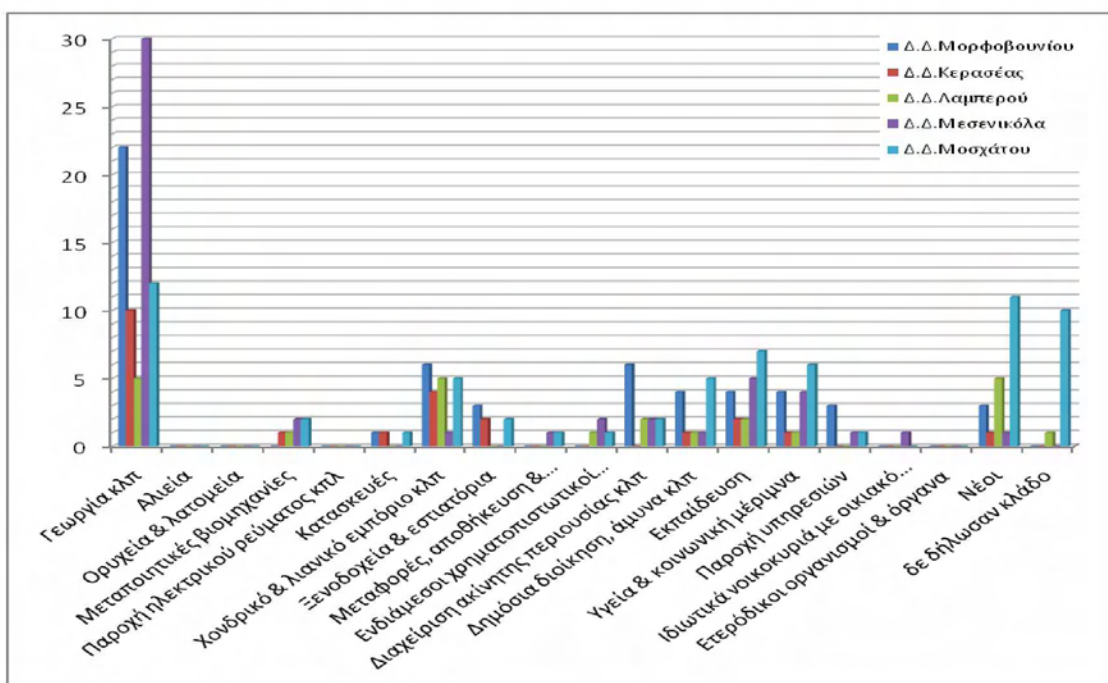
Γράφημα 2: Συνολικός αριθμός απασχολουμένων ανδρών ανά τομέα απασχόλησης ανά δημοτικό διαμέρισμα για το έτος 2001



Το γεγονός όμως ότι ο κλάδος των κατασκευών ακμάζει στη συγκεκριμένη περιοχή σύμφωνα με τα στοιχεία του 2001 της ΕΣΥΕ μας ενθαρρύνει διότι παραπέμπει στο γεγονός ότι προσελκύει ολοένα και περισσότερα άτομα σε αντίθεση με την «φυγή» στην οποία τράπηκαν οι γηγενείς κάτοικοι όταν δημιουργήθηκε το φράγμα λόγω έλλειψης εργασίας.

Στο γράφημα που προηγείται συνάγεται ότι η πλειοψηφία των ανδρών απασχολείται στον παραγωγικό τομέα των κατασκευών ο οποίος απασχολεί 113 άτομα, δηλαδή το 19% του συνόλου του ανδρικού πληθυσμού της περιοχής μελέτης. Ενώ πολύ μικρότερη είναι η συμμετοχή τους στους τομείς ενδιαφέροντός μας δηλαδή στον κλάδο του χονδρικού και λιανικού εμπορίου και στα ξενοδοχεία και εστιατόρια όπου το ποσοστό απασχόλησης είναι 9% και 7% αντίστοιχα. Το γεγονός όμως ότι ο κλάδος των κατασκευών ακμάζει στη συγκεκριμένη περιοχή σύμφωνα με τα στοιχεία του 2001 της ΕΣΥΕ μας ενθαρρύνει διότι παραπέμπει στο γεγονός ότι προσελκύει ολοένα και περισσότερα άτομα σε αντίθεση με την «φυγή» στην οποία τράπηκαν οι γηγενείς κάτοικοι όταν δημιουργήθηκε το φράγμα λόγω έλλειψης εργασίας.

Γράφημα 3: Συνολικός αριθμός απασχολουμένων γυναικών ανά τομέα απασχόλησης ανά δημοτικό διαμέρισμα για το έτος 2001



Σε αντίθεση με το διάγραμμα των ανδρών, αν και ο τομέας της γεωργίας έχει συρρικνωθεί αρκετά τα τελευταία χρόνια, στις γυναίκες το μεγαλύτερο ποσοστό τους

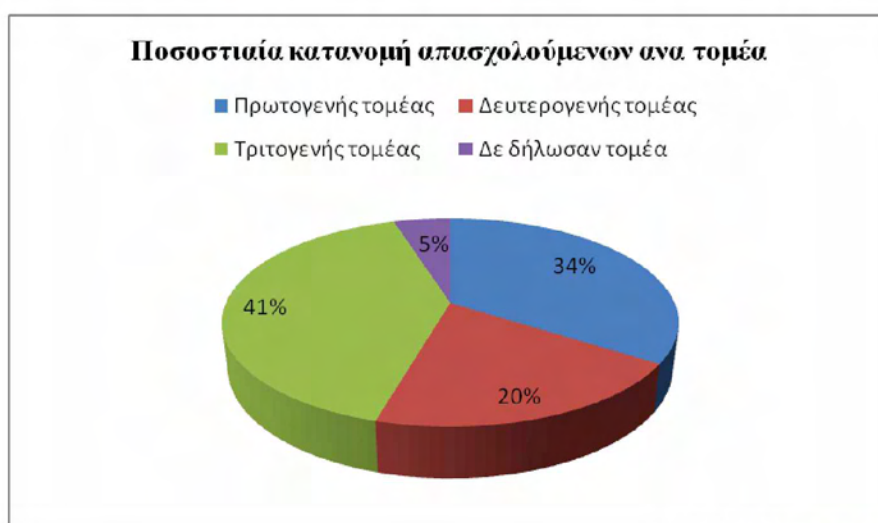
απασχολείται στον κλάδο της γεωργίας σε ποσοστό 26% ενώ αν και λιγότερες αριθμητικά στον δήμο -όσον αφορά το σύνολο που εργάζεται σε κάποιο τομέα απασχόλησης- ισοψηφούν σε ποσοστό με τους άνδρες στον τομέα του εμπορίου.

Αυτό ίσως οφείλεται στους διαφόρους αγροτικούς συνεταιριστικούς συλλόγους που δημιουργήθηκαν στην περιοχή πριν από 25 χρόνια με την ένθερμη υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών. Οι συγκεκριμένοι σύλλογοι προωθούν ιδιαίτερος τον αγροτουρισμό λόγω του γεγονότος ότι αξιοποιούν αγνά και ποιοτικά προϊόντα της ελληνικής γης. Με αυτόν τον τρόπο οι γυναίκες μπορούν να κερδίσουν την οικονομική και κοινωνική τους αυτοδυναμία που σε άλλη περίπτωση θα ήταν ιδιαίτερα δύσκολο γιατί θα έπρεπε να απορροφηθούν και αυτές στον κλάδο της γεωργίας ως μοναδική διέξοδος εργασίας.

9.1. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο πρωτογενής τομέας απορροφά το 14,3% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην περιοχή του δήμου. Ο κύριος κλάδος παραγωγής σε αυτόν τον τομέα είναι η γεωργία όπου παράγονται κυρίως, αμπέλια αλλά και σιτηρά, ελιές, κτηνοτροφικά φυτά και κηπευτικά είδη. Επίσης αξίζει να αναφερθεί ότι ο κλάδος της κτηνοτροφίας ασκείται συμπληρωματικά και σε περιορισμένη κλίμακα. Στο παρακάτω γράφημα φαίνεται η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων ανάλογα με τον τομέα της οικονομικής δραστηριότητας.

Γράφημα 4: Ποσοστιαία κατανομή απασχολούμενων ανά τομέα παραγωγής



Πηγή: ΕΣΥΕ (www.statistics.gr)

Οι κυριότερες δραστηριότητες στην περιοχή είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία, με ανάλογες δραστηριότητες και στα ορεινά αλλά και στα πεδινά.

Αναλυτικότερα, η γεωργία έχει συρρικνωθεί αρκετά τα τελευταία χρόνια λόγω της πληθυσμιακής μείωσης και των διαμορφωμένων οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών. Επίσης, το ποσοστό των καλλιεργούμενων εκτάσεων σε σχέση με τη διατεθειμένη καλλιεργήσιμη γη είναι μικρό λόγω της μορφολογίας του εδάφους της περιοχής και των κλίσεων που έχουν. Οι επικρατούσες καλλιέργειες είναι τα κηπευτικά, οι δενδρώδεις καλλιέργειες, οι ετήσιες και πολυετείς καλλιέργειες και τα αμπέλια. Σύμφωνα λοιπόν με όσα αναφέραμε παραπάνω συνεπάγεται το γεγονός ότι η παραγωγή των καλλιεργειών είναι τόση που καλύπτει τις ανάγκες του ντόπιου πληθυσμού (Λάντζος, 2010). Αξίζει να σημειωθεί ότι στη περιοχή του Μεσενικόλα εκτός από τις κύριες καλλιέργειες υπάρχουν και οι εκτάσεις με αμπέλια.

Όσον αφορά τον κλάδο της κτηνοτροφίας, υπάρχουν βοοειδή και αιγοπρόβατα. Στον δήμο Πλαστήρα έχει παρατηρηθεί μία αύξηση της τάξης του 68,1% στην προβατοτροφία ενώ αντίθετα στην αιγοτροφία παρατηρήθηκε μείωση 53% (Χατζημανωλάκη, 2003). Παρόλη την μείωση που παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια όμως, είναι μία πολύ σημαντική δραστηριότητα για την περιοχή. Τα προϊόντα που παράγονται είναι το γάλα, το κρέας και τα αυγά και διατίθενται τα περισσότερα για αυτοκατανάλωση.

Ακόμα, στον δήμο υπάρχει και ένα ποσοστό δασικής παραγωγής. Τα σπουδαιότερα αγαθά που παράγονται από αυτόν τον κλάδο και εξυπηρετούν κυρίως τις ανάγκες των κατοίκων τις περιοχές είναι τα καυσόξυλα, η τεχνητή ξυλεία, το νερό, η αναψυχή, η εκτροφή μελισσών κ.α.. Επιπροσθέτως, έχει διαπιστωθεί ότι τα δάση της περιοχής μπορεί να χαρακτηριστούν ως εκμεταλλεύσιμα μετά από διαχειριστικές μελέτες οι οποίες θα υποδεικνύουν τον τρόπο, το χρόνο και την ποσότητα της ξυλείας. Σημαντικός, τέλος, είναι και ο δασικός συνεταιρισμός που έχει συσταθεί στην περιοχή και ο οποίος βρίσκεται στο δημοτικό διαμέρισμα του Λαμπερού (Λάντζος, 2010).

Περαιτέρω, όσον αφορά τον παραγωγικό τομέα της αλιείας, στη λίμνη απαγορεύεται η δραστηριότητα της ιχθυοκαλλιέργειας αλλά επιτρέπεται η αλιεία από επαγγελματίες αλιείς σε πολύ περιορισμένη κλίμακα, λόγω της ισχύει η νομοθεσία της ισχύουσας Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου του 1998. Τέλος, λόγω της λίμνης Πλαστήρα υπάρχει ένα αλιευτικό ενδιαφέρον το οποίο όμως είναι περιορισμένο λόγω του γεγονότος ότι η λίμνη είναι τεχνητή και έχει μία συνεχή διακύμανση των νερών

(ANKA, Ορθολογική Τουριστική Ανάπτυξη, 2001).

9.2. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Οι δραστηριότητες σε αυτόν τον τομέα είναι περιορισμένες λόγω διάφορων εμποδίων που συναντώνται όπως η έλλειψη πρώτων υλών, το υψηλό κόστος μεταφοράς, η έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού κλπ.

Ειδικότερα, στο δευτερογενή τομέα οι κατασκευές με ποσοστό 14% στο σύνολο και 16% περίπου στον δήμο Πλαστήρα, κατέχουν τα πρωτεία, ενώ ο μεταποιητικός κλάδος απασχολεί το 6,5% στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης Πλαστήρα και το 3% στην περιοχή μελέτης μας, δηλαδή τον δήμο Πλαστήρα (ΕΣΥΕ (www.statistics.gr)). Η φθίνουσα πορεία της απασχόλησης και το χαμηλό εισόδημα των κατοίκων αποτέλεσαν το κύριο εμπόδιο της ανάπτυξης ενός ισχυρού δευτερογενούς τομέα. Οι περισσότερες επιχειρήσεις είναι ατομικές και συναντώνται στο κλάδο των κατασκευών, της βιοτεχνίας και της οινοποίησης (Ποδηματάς, 2008).

Επιπροσθέτως, το γεγονός ότι ισχύουν οι δυσμενείς όροι της υπάρχουσας Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου στην περιοχή από το 1998 θέτει ως απαγορευτική την δυνατότητα μεταποίησης των γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων εντός του εξωαστικού χώρου των οικισμών της περιοχής από το έτος δημιουργίας της και έπειτα (Λάντζος, 2010).

Ως αποτέλεσμα των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω δεν υπάρχει μέχρι σήμερα καμία βιοτεχνική μονάδα στην περιοχή εκτός από τα μικρά ερασιτεχνικά οινοποιεία της περιοχής και κάποια μικρά οικογενειακά τυροκομεία εντός των οικισμών με σκοπό την ιδιοκατανάλωση.

Αξίζει, λοιπόν, σε αυτό το σημείο να αναφερθεί ότι στην περιοχή μελέτης βρίσκεται και η κύρια αμπελουργική ζώνη του Νομού Καρδίτσας. Τα κρασιά προέρχονται από περιοχή με υψηλό ποιοτικό δυναμικό γι' αυτό και χαρακτηρίζονται ως Vin de Qualité Produit dans des Régions Déterminées (V.Q.P.R.D.) δηλαδή οίνος ποιότητας παραγόμενος σε καθορισμένη περιοχή. Η Ζώνη αυτή περιλαμβάνει τα δημοτικά διαμερίσματα Μορφοβουνίου, Μοσχάτου και Μεσενικόλα και οι αμπελώνες που τοποθετούνται εκεί έχουν χαρακτηριστεί με Ονομασία Προέλευσης Ανώτερης Ποιότητας Μεσενικόλα (ΟΠΑΠ) αλλά και ως Οίνος Ονομασίας Προέλευσης Ελεγχόμενης (ΟΠΕ). Η ετήσια παραγωγή ανέρχεται στις 35.000 φιάλες και διατίθεται κυρίως στην ελληνική αγορά αλλά και γίνεται και εξαγωγή στην

Γερμανία. Το συγκεκριμένο γεγονός δημιούργησε και έναν νέο θεσμό στην περιοχή,

Εικόνα 30: Αμπέλια στον Μεσσηνικόλα



Εικόνα 29: Πουκιά Πατίκι



Εικόνα 31: Οινοποιείο "Γ. Καραμήτρος"



την γιορτή κρασιού στο Μεσσηνικόλα δημιουργώντας έτσι ένα νέο κίνητρο για να επισκεφθούν την περιοχή νέοι τουρίστες (Λάντζος, 2010).

Πηγή: <http://www.messenikolaswines.com/>

Το κρασί έχει διακριθεί και σε εκδηλώσεις σε εθνικό αλλά και διεθνές επίπεδο μέσω της συμμετοχής του με το οινοποιείο «Γ. Καραμήτρος», όπως στον 10^ο Διεθνή Διαγωνισμό Οίνου στην Θεσσαλονίκη το έτος 2010 αλλά και στον 16^ο Διεθνή Διαγωνισμό Οίνου Concours Mondial de Bruxelles στη Βαλένθια το 2009 όπου έλαβε και το χρυσό βραβείο ανάμεσα σε 6.289 κρασιά που συμμετείχαν από όλον τον κόσμο (<http://www.messenikolaswines.com/>). Η αμπελουργική ζώνη που παράγει τους οίνους με την ονομασία προέλευσης ανώτερης ποιότητας «Μεσσηνικόλα» έχει αναγνωριστεί με το Π.Δ. 16/8.2.94 «Αναγνώριση ονομασίας προέλευσης οίνων Μεσσηνικόλα» (ΦΕΚ 17/Α/14.2.94) και την Υ.Α. 332176 ΦΕΚ Β 214 1/4/1994 του υπουργού γεωργίας και περιλαμβάνει τα δημοτικά διαμερίσματα Μοσχάτου, Μεσσηνικόλα και Μορφοβουνίου του δήμου Πλαστήρα.

Επίσης, στον κλάδο των κατασκευών συντετό είναι να αναφερθεί η κατασκευή μεγάλης σημασίας οδικών έργων τα οποία έχουν προγραμματιστεί ή εκτελούνται στην περιοχή με στόχο τη σύνδεση της Δυτικής και Νότιας Ελλάδας και την περαιτέρω ενίσχυση των παραγωγικών τομέων, ιδίως με την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών δραστηριοτήτων της περιοχής (Λαντζος, 2010). Πριν τα μεγάλα αυτά οδικά έργα η Καρδίτσα διέθετε αγροτικούς δρόμους τόσο στο σύνολο του νομού όσο και στην περιοχή της λίμνης. Στην περιοχή του Δήμου Πλαστήρα στην περιοχή του χωριού Κερασιά ο δρόμος ήταν επικίνδυνος εξαιτίας κατολισθήσεων, με αποτέλεσμα να αποτελεί μια αποτρεπτική επιλογή ταξιδιωτικού προορισμού.

Επιπλέον, οι επισκέπτες έπρεπε να διέλθουν μέσα από τη πόλη της Καρδίτσας προκειμένου να επισκεφθούν τη λίμνη (Μιχαήλ, 2010). Όλα αυτά αναφέρονται διότι λειτουργούσαν ως αποτρεπτικά στοιχεία για την ανάπτυξη της όποιας μορφής τουρισμού. Η σημερινή υπάρχουσα κατάσταση όμως έχει βελτιωθεί σε ένα αρκετά μεγάλο βαθμό κάνοντας την λίμνη έναν από τους θελκτικότερους τουριστικούς προορισμούς, βοηθώντας στην περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής.

Τέλος, η μεγαλύτερη εργοστασιακή μονάδα του δήμου είναι το εργοστάσιο της Δ.Ε.Η. το οποίο βρίσκεται στο Δ.Δ. Μοσχάτου. (Ποδηματάς, 2008). Στο εργοστάσιο της Δ.Ε.Η. γίνεται ήπιας μορφής παραγωγής ενέργειας κυρίως κατά τους θερινούς μήνες. Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι στα πλαίσια του Leader II έχουν πραγματοποιηθεί κάποιες επενδύσεις για την ενίσχυση του δευτερογενούς τομέα. (Χατζημανωλάκη, 2003).

9.3. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο τριτογενής τομέας παραγωγής παρουσιάζει μία ικανοποιητική ανάπτυξη, αλλά παρατηρείται μία ανισοκατανομή των επιχειρήσεων που υπάρχουν στην περιοχή μελέτης.

Στον τριτογενή τομέα παραγωγής στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης ο κλάδος των υπηρεσιών απορροφά το 22% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και ακολουθούν οι κλάδοι του εμπορίου, ξενοδοχείων και εστιατορίων με 19%, ο κλάδος των χρηματοπιστωτικών οργανισμών με 7% και ο κλάδος των μεταφορών, αποθηκείσεων και επικοινωνιών με 4%.

Ειδικότερα, τα ποσοστά που αναφέρθηκαν παραπάνω διαμορφώνονται αρκετά διαφορετικά στον δήμο μας. Ο κλάδος των υπηρεσιών κατέχει μόνο το 2,38% του Δήμου Πλαστήρα απασχολώντας μόλις 17 άτομα. Οι τομέας απασχόλησης του χονδρικού και λιανικού εμπορίου και ο τομέας των ξενοδοχείων και εστιατορίων στο σύνολό τους απασχολούν το 16% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, αναλυτικότερα το 9,52% και το 6,44% αντίστοιχα. Αν συγκρίνουμε το ποσό του συνόλου των τομέων ξενοδοχείων και εστιατορίων και του χονδρικού και λιανικού εμπορίου με το ποσοστό του Νομού Καρδίτσας το οποίο αγγίζει το 73% θα δούμε ότι ο Δήμος μας κατέχει το 22% αυτού του συνόλου, ποσοστό που ακουμπάει σχεδόν το ένα τρίτο του νομού. Ο κλάδος των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών «φυτοζωεί» θα λέγαμε εφόσον το ποσοστό απασχόλησης αγγίζει μόλις το 1,12% της περιοχής ενδιαφέροντος

απασχολώντας μόνο 8 άτομα του συνόλου των 714 της περιοχής. Αντιθέτως οι μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες βρίσκονται σε ικανοποιητικό επίπεδο σε σύγκριση με την ευρύτερη περιοχή της λίμνης εφόσον το ποσοστό τους είναι ίσο με 2,8% των ατόμων (ΕΣΥΕ (www.statistics.gr)).

Ο μεγαλύτερος αριθμός επιχειρήσεων τοποθετείται στο περιοχή μελέτης μας τον δήμο Πλαστήρα και αριθμούνται στις 245 στον εμπορικό τομέα, 166 υπηρεσίες και 504 τουριστικές επιχειρήσεις²⁴ (Χατζημανωλάκη, 2003). Δηλαδή στον δήμο μας δραστηριοποιείται το 15% του συνόλου των επιχειρήσεων του Νομού Καρδίτσας το οποίο είναι ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσοστό για έναν τόσο μικρό δήμο.

Αξίζει να αναφερθεί ότι σε επίπεδο συλλογικής επιχειρηματικής δράσης δραστηριοποιούνται και κάποιοι συνεταιρισμοί από τους οποίους μόνον ένας έχει ανοδική πορεία και αποτελεί και την εξαίρεση στον κανόνα, αυτός είναι ο Συνεταιρισμός Γυναικών Λίμνης Νομού Πλαστήρα και είχε δημιουργηθεί από ένα επιδοτούμενο πρόγραμμα κατάρτισης το 1994 (Ποδηματάς, 2008). Τέλος, υπάρχει και ο Συνεταιρισμός Γυναικών Μορφοβουνίου ο οποίος παρασκευάζει παραδοσιακά τοπικά εδέσματα (<http://eclass.farm.teithe.gr/>).

9.3.1. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο τομέας του τουρισμού παρουσιάζει μία ιδιόμορφη ανάπτυξη. Η περιοχή της λίμνης Πλαστήρα υποδέχεται τα τελευταία χρόνια έναν ολοένα και αυξανόμενο αριθμό τουριστών και επισκεπτών. Λόγω του ιδιαίτερα όμορφα συνδυασμένου περιβάλλοντος της περιοχής εξαιτίας του συνδυασμού του υδάτινου στοιχείου αλλά και της πανίδας και χλωρίδας της περιοχής. Στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης έχει αναπτυχθεί ένα οργανωμένο δίκτυο τουριστικών καταλυμάτων και ξενώνων για την υποδοχή των επισκεπτών. Στον παρακάτω πίνακα βλέπουμε τη διάρθρωση της οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής μελέτης και παρατηρούμε την υπεροχή του τριτογενή τομέα στον οποίο συμπεριλαμβάνεται και ο τουρισμός ο οποίος βοηθάει και την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

Πίνακας 20: Διάρθρωση της οικονομικής δραστηριότητας του Δ. Πλαστήρα

²⁴ Ως τουριστικές επιχειρήσεις χαρακτηρίζουμε τα καταλύματα, τις μονάδες εστίασης και αναψυχής και τις επιχειρήσεις που σχετίζονται άμεσα με τον τουρισμό.

	ΣΥΝΟΛΟ ΟΤΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΩΝ 1991	935
Πρωτογενής Τομέας (%)	35,1
Δευτερογενής Τομέας (%)	26,2
Τριτογενής Τομέας (%)	31,3
Νέοι/ Μη δυνάμενοι να καταταγούν σε κάποιο κλάδο (%)	7,4
ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΩΝ 2001	1317
Πρωτογενής Τομέας (%)	14,3
Δευτερογενής Τομέας (%)	21,0
Τριτογενής Τομέας (%)	52,4
Νέοι/ Μη δυνάμενοι να καταταγούν σε κάποιο κλάδο (%)	12,3
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ 1991- 2001	
ΣΥΝΟΛΙΚΑ (%)	40,9
Πρωτογενής Τομέας (%)	-42,7
Δευτερογενής Τομέας (%)	13,1
Τριτογενής Τομέας (%)	135,5
Νέοι/ Μη δυνάμενοι να καταταγούν σε κάποιο κλάδο (%)	134,8

Πηγή: Σιδηρόπουλος Ε.Ε., (2004)

Η λίμνη θεωρείται ότι φιλοξενεί 120.000 άτομα τον χρόνο, υπολογίζεται ότι οι διανυκτερεύσεις είναι ίσες με 80.000 από τις οποίες οι 65.000 αντιστοιχούν σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Το 80%, δηλαδή 52.000 διανυκτερεύσεις, απευθύνονται στον ιαματικό- θεραπευτικό τουρισμό (ΑΝΚΑ, 2002). Ο μεγαλύτερος όγκος των επισκεπτών συγκεντρώνεται στη δυτική γεωγραφική ενότητα της λίμνης λόγω του γεγονότος ότι η θέση αυτή είναι πιο ευνοϊκή αφού από εκείνη την θέση φαίνεται καλύτερα η λίμνη (Λάντζος, 2010).

Στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης η υφιστάμενη υποδομή της υποδοχής επισκεπτών καλύπτει όλους τους τύπους τουριστικών καταλυμάτων. Η χωρητικότητα των τουριστικών μονάδων εκτιμάται σε 564 δωμάτια και 1.198 κλίνες. Οι ξενοδοχειακές μονάδες αποτελούν το 26,6% του συνόλου των μονάδων και το 57,9% των κλινών, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό συμπληρώνεται από ενοικιαζόμενα δωμάτια

και διαμερίσματα. Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφέρουμε ότι τα ξενοδοχεία κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με το «σύστημα αστερών» ενώ τα ενοικιαζόμενα δωμάτια σύμφωνα με το «σύστημα κλειδιών» (Λάντζος, 2010).

Πιο συγκεκριμένα, στο Δήμο Πλαστήρα υπάρχουν 46 δωμάτια και 90 κλίνες ξενοδοχείων και επιπλωμένων δωματίων εκ των οποίων οι δύο ξενοδοχειακές μονάδες είναι 2* και οι δύο είναι 3*. Σε ότι αφορά τις κατηγορίες των καταλυμάτων τα περισσότερα ξενοδοχεία αλλά και επιπλωμένα διαμερίσματα ανήκουν στην κατηγορία των 2* και καταλαμβάνουν ποσοστό 57%, στην κατηγορία των 3* αριθμούνται 6 μονάδες, ενώ στην κατηγορία των 4* δύο (<http://www.hotelslimnisplastira.gr/>).

Στους πίνακες που ακολουθούν φαίνονται αναλυτικά η κατανομή των ξενοδοχείων και των επιπλωμένων διαμερισμάτων της περιοχής αλλά και των κλινών αυτών και η κατανομή των ενοικιαζόμενων δωματίων της περιοχής ανά κατηγορία, το σύνολο των δωματίων και των κλινών αυτών αντίστοιχα στο Δήμο Πλαστήρα.

Πίνακας 21: Κατανομή ξενοδοχείων και επιπλωμένων διαμερισμάτων ανά κατηγορία Δ. Πλαστήρα

Δημοτικά Διαμερίσματα	Ξενοδοχεία και επιπλωμένα διαμερίσματα						
	Σύνολο	1*	2*	3*	4*	Δωμάτια	Κλίνες
Δ.Δ. Μορφοβουνίου	1	0	1	0	0	10	22
Δ.Δ. Κερασέας	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ. Λαμπερού	1	0	0	1	0	17	34
Δ.Δ. Μεσενικόλα	1	0	0	1	0	13	22
Δ.Δ. Μοσχάτου	1	0	1	0	0	6	12
Περιοχή Μελέτης	4	0	2	2	0	46	90

Πηγή: Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού- ΕΟΤ Θεσσαλίας

Πίνακας 22: Κατανομή ενοικιαζόμενων δωματίων ανά κατηγορία Δ. Πλαστήρα

Δημοτικά Διαμερίσματα	Ενοικιαζόμενα δωμάτια						
	Σύνολο	1~	2~	3~	4~	Δωμάτια	Κλίνες
Δ.Δ. Μορφοβουνίου	1	0	1	0	0	4	9
Δ.Δ. Κερασέας	5	0	2	3	0	20	50
Δ.Δ. Λαμπερού	1	0	1	0	0	3	5
Δ.Δ. Μεσενικόλα	2	0	2	0	0	13	26

Δ.Δ. Μοσχάτου	3	0	2	1	0	21	44
Περιοχή Μελέτης	12	0	8	4	0	61	13

Πηγή: Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού- ΕΟΤ Θεσσαλίας

Όσον αφορά το μέγεθος των κλινών της ευρύτερης περιοχής της λίμνης, κυριαρχούν οι μικρές τουριστικές μονάδες οι οποίες έχουν έως 10 κλίνες, ανέρχονται σε 44 και καταλαμβάνουν το ποσοστό του 55,7% του συνόλου. Στην κατηγορία από 11 έως 20 κλίνες απαριθμούνται 18 επιχειρήσεις που αντιπροσωπεύουν το 22,8% των μονάδων. Ακόμα, οι μεγάλους μεγέθους μονάδες οι οποίες έχουν από 21 κλίνες και επάνω, αποτελούνται αποκλειστικά από 17 ξενοδοχεία και είναι ίσες με το 21,5 % του συνόλου των μονάδων. Τέλος υπάρχει και μία ειδική κατηγορία που έχει άνω των 5 κλινών και σε αυτή κατατάσσονται 4 μονάδες οι οποίες ισούνται με το 26% των κλινών. (Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού- ΕΟΤ Θεσσαλίας). Το γεγονός ότι τα καταλύματα στην λίμνη είναι τριών αστέρων λειτουργεί ως θέλγητρο για την προσέλκυση του συνεδριακού τουρισμού.

Στον πίνακα που ακολουθεί θα παραθέσουμε το έτος που άρχισαν να λειτουργούν τα ξενοδοχειακά καταλύματα του δήμου Πλαστήρα μετά από ερώτηση που έγινε στον κάθε υπεύθυνο των ξενοδοχείων και επιπλωμένων διαμερισμάτων αλλά και των ενοικιαζόμενων δωματίων. Ο σκοπός της συγκεκριμένης ενέργειας είναι να κατανοήσουμε την ανάπτυξη της περιοχής όσον αφορά τον τουρισμό γιατί εφόσον υπάρχει κατασκευή και λειτουργία νέων ξενοδοχειακών καταλυμάτων υπάρχει και αύξηση του τουρισμού. Στην έρευνα απάντησαν το 88% του συνόλου των ερωτηθέντων, πιο συγκεκριμένα απάντησαν οι τρεις από τους τέσσερις ιδιοκτήτες ξενοδοχείων και επιπλωμένων διαμερισμάτων δηλαδή το 75% του συνόλου και οι έντεκα από τους δώδεκα ιδιοκτήτες ενοικιαζόμενων δωματίων δηλαδή το 92% του συνόλου.

Πίνακας 23: Έτος λειτουργίας ξενοδοχείων και επιπλωμένων διαμερισμάτων

Δημοτικά Διαμερίσματα	Ξενοδοχεία και επιπλωμένα διαμερίσματα				
	Έτος Λειτουργίας	1*	2*	3*	4*
Δ.Δ. Μοσχάτου	1991	0	1	0	0
Δ.Δ. Μορφοβουνίου	2001	0	1	0	0
Δ.Δ. Λαμπερού	2007	0	0	1	0

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 24: Έτος λειτουργίας ενοικιαζόμενων δωματίων

Δημοτικά Διαμερίσματα	Ενοικιαζόμενα δωμάτια				
	Έτος Λειτουργίας	1 ^ο	2 ^ο	3 ^ο	4 ^ο
Δ.Δ. Κερασέας	1995				
	1999				
	2000	0	2	3	0
	2004				
	2007				
Δ.Δ. Λαμπερού	2005	0	1	0	0
Δ.Δ. Μεσενικόλα	1998	0	2	0	0
Δ.Δ. Μοσχάτου	1960				
	1986	0	2	1	0
	1990				
Δ.Δ. Μορφοβουνίου	2000	0	1	0	0

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Βάση των πινάκων 22 και 23 παρατηρούμε ότι η εξέλιξη των ξενοδοχειακών μονάδων στον δήμο μελέτης μας δεν έχει σταματήσει μέχρι και πρόσφατα.

Συγκεκριμένα, παρατηρούμε ότι από το **Εικόνα 32: Ενοικιαζόμενα δωμάτια Du Lac** 1960 υπάρχει ο παλαιότερος ξενώνας στο δημοτικό διαμέρισμα Μοσχάτου με το όνομα Du Lac. Ήταν ο πρώτος ξενώνας που κατασκευάστηκε και έπειτα από εικοσιέξι χρόνια το 1986 δημιουργήθηκε η επόμενη μονάδα με ενοικιαζόμενα δωμάτια η οποία για να είμαστε ειλικρινής άλλαξε διεύθυνση το 1994 γεγονός που υποδεικνύει ότι ο τομέας του τουρισμού προσέλκυσε νέους επενδυτές στην περιοχή. Ο οικοδομικός οργανισμός σε τέτοιου είδους καταλύματα άρχισε το έτος 1998 όπου και παρατηρούμε ότι κάθε χρόνο δημιουργείτε και μία νέα ξενοδοχειακή μονάδα στην περιοχή σε διάφορα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου Πλαστήρα. Την περίοδο 1998 μέχρι και το 2001 χτίστηκε το 38% περίπου των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της περιοχής γεγονός που δείχνει την αυξημένη ζήτηση για τουριστικές μονάδες στην περιοχή λόγω της ολοένα και αυξανόμενης επισκεψιμότητας της.



Τα παραπάνω μπορούν να συνάδουν και με το γεγονός ότι το 2003

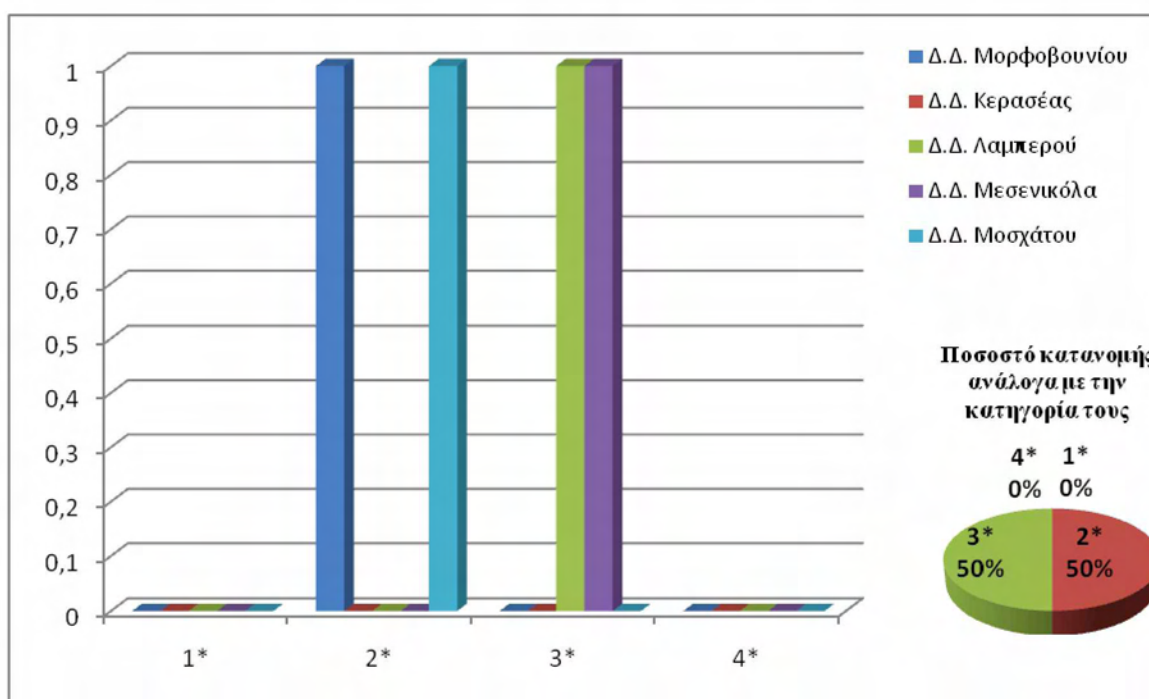
παρατηρήθηκε η κορυφή των επισκέψεων με το ποσοστό να φτάνει το 58% του συνόλου της διάρκειας ετών 2000 μέχρι και το 2006 όπως θα δείτε και παρακάτω στον πίνακα 26. Βέβαια μετά υπήρξε μία πτωτική πορεία στον δήμο όσον αφορά τις αφίξεις των επισκεπτών. Επίσης, το 2003 είχαν αυξηθεί και οι διανυκτερεύσεις στα καταλύματα με ποσοστό να αγγίζει το 57% του συνόλου των ετών, αλλά δεν ακολούθησε η ίδια πτωτική πορεία όσον αφορά στον αριθμό των διανυκτερεύσεων όπως φαίνεται και στον πίνακα 27.

Ακόμα, την ίδια δεκαετία 1991 έως 2001 που βλέπουμε το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου όλων των ετών έναρξης λειτουργίας των τουριστικών καταλυμάτων παρατηρείτε επίσης αύξηση των δευτερευουσών κατοικιών τις οποίες χρησιμοποιούμε παρακάτω ως δείκτη για την μελέτη αύξησης του εσωτερικού τουρισμού.

Τέλος, η πιο πρόσφατη έναρξη λειτουργίας ξενοδοχείου έγινε το 2007 στο Δημοτικό Διαμέρισμα Λαμπερού στην περιοχή Άγιος Αθανάσιος όπου και δημιουργήθηκε ένα πολυτελέστατο ξενοδοχείο τεσσάρων αστέρων.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται η υπάρχουσα κατάσταση.

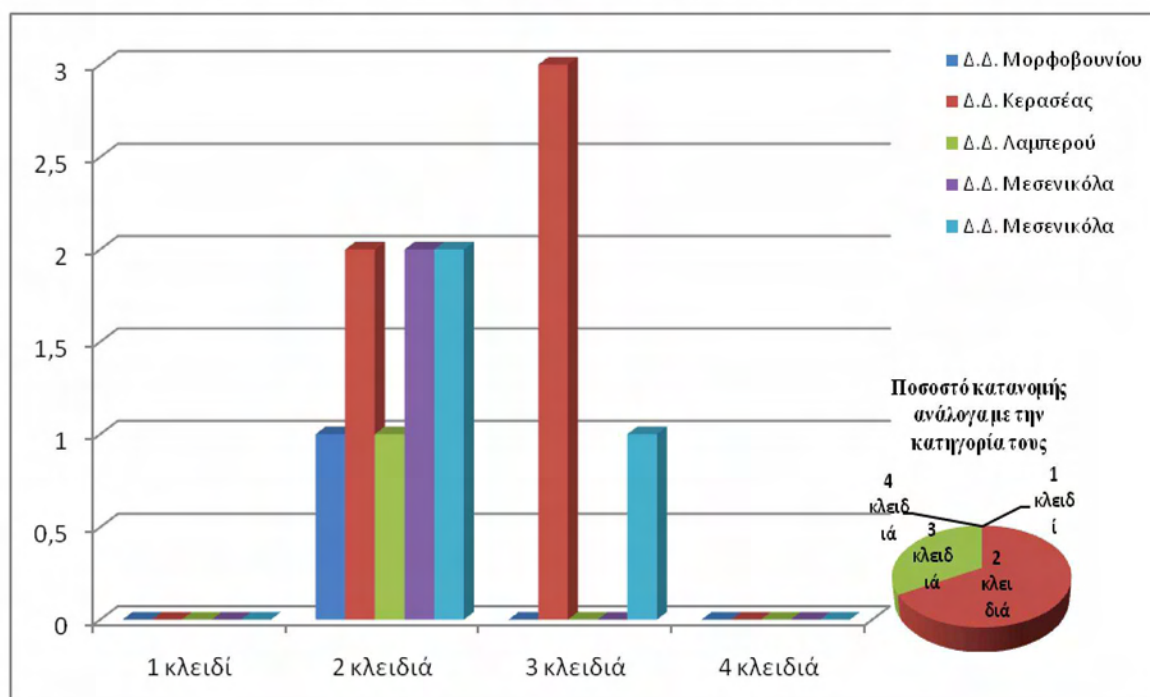
Γράφημα 5: Κατανομή ξενοδοχείων και επιπλωμένων διαμερισμάτων ανάλογα με την κατηγορία τους ανά δημοτικό διαμέρισμα και ποσοστό που καταλαμβάνουν στο Δ. Πλαστήρα



Όσον αφορά τα ενοικιαζόμενα δωμάτια, η περίπτωση είναι αντίστοιχη με αυτή των ξενοδοχείων. Η πλειοψηφία των δωματίων ανήκει στην κατηγορία των 2 κλειδιών με ποσοστό επί του συνολικού 81%, στην κατηγορία των 3 κλειδιών ανήκουν 9 μονάδες ενώ στην κατηγορία 1 κλειδιού και 4 κλειδιών καταμετρούνται από μία μονάδα. Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται η συγκεκριμένη κατάσταση.

Ειδικότερα, στην περιοχή ενδιαφέροντός μας υπάρχουν δώδεκα ενοικιαζόμενα δωμάτια και ανήκουν στις κατηγορίες των δύο και τριών κλειδιών όπως φαίνεται στο διάγραμμα παραπάνω και ανήκουν στην μεγαλύτερη κατηγορία της περιοχής σε σχέση με τις υπόλοιπες κατατάξεις που γίνονται στα ενοικιαζόμενα διαμερίσματα.

Γράφημα 6: Κατανομή ενοικιαζόμενων δωματίων ανάλογα με την κατηγορία τους ανά δημοτικό διαμέρισμα και ποσοστό που καταλαμβάνουν στο Δ. Πλαστήρα



Η τουριστική κίνηση της περιοχής έχει το χαρακτήρα του «εσωτερικού» τουρισμού με κριτήριο την προέλευση των τουριστών. Το μεγαλύτερο μέρος των τουριστών είναι άτομα τα οποία κατάγονται από την περιοχή αλλά έχουν την μόνιμη κατοικία τους στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Συνετό σε αυτό το σημείο είναι η αναφορά και η παράθεση πινάκων στους οποίους φαίνεται το σύνολο των κατοικιών στην περιοχή μελέτης τα έτη 1991 και 2001, εάν υπάρχουν δευτερεύουσες κατοικίες οι οποίες χρησιμοποιούνται για τον «εσωτερικό» τουρισμό της χώρας που αναφέρθηκε παραπάνω, κενές κατοικίες και

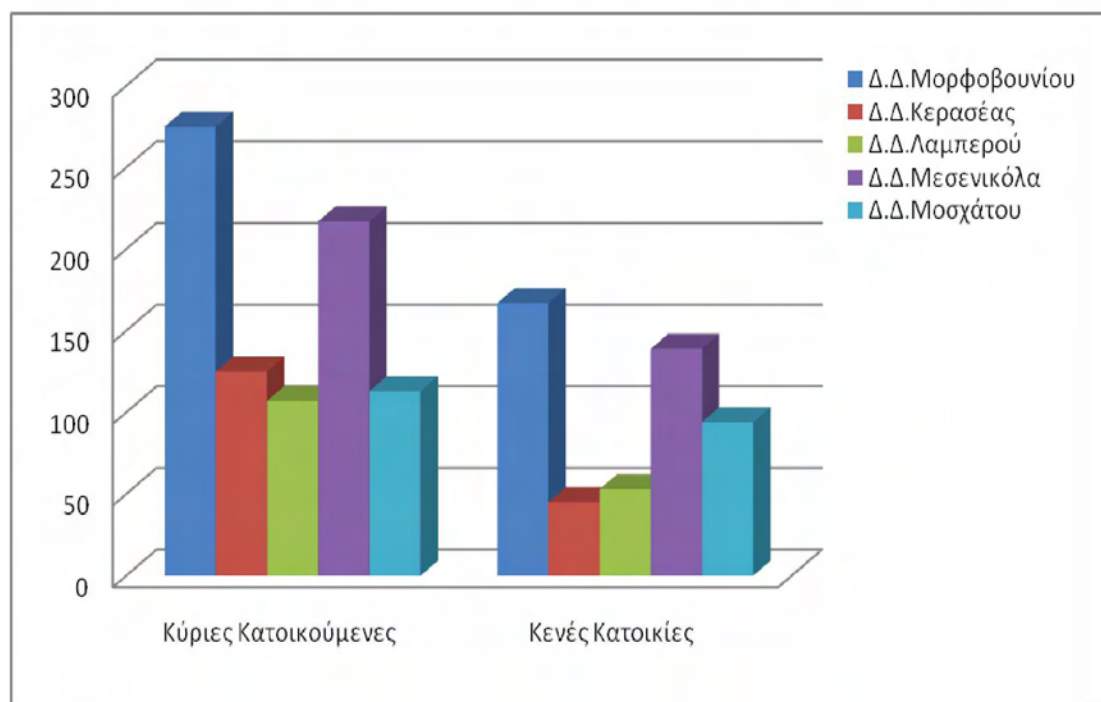
γενικότερα τα είδη όλων των κατοικιών της περιοχής ενδιαφέροντος για τα έτη. Το συγκεκριμένο βήμα γίνεται λόγω του γεγονότος ότι οι δευτερεύουσες κατοικίες είναι ένας «δείκτης» ανάπτυξης του τουρισμού στην εκάστοτε περιοχή μελέτης.

Πίνακας 25: Τύποι και αριθμός κατοικιών 1991

Δημοτικά Διαμερίσματα	Σύνολο κατοικιών	Σύνολο κανονικών κατοικιών	Κύριες Κατοικουόμενες Κατοικίες	Κύριες Κατοικίες αλλά το νοικοκυριό απουσιάζει προσωρινά	Κενές εξοχικές ή δευτερεύουσες κατοικίες	Κενές κατοικίες	Μη κανονικές κατοικίες	Κανονικές κατοικίες μέσα σε συλλογικές κατοικίες
Δ.Δ.Μορφοβουνίου	443	442	275	0	0	167	1	0
Δ.Δ.Κερασέας	170	170	125	0	0	45	0	0
Δ.Δ.Λαμπερού	160	160	107	0	0	53	0	0
Δ.Δ.Μεσενικόλα	356	356	217	0	0	139	0	0
Δ.Δ.Μοσχάτου	209	207	113	0	0	94	1	1

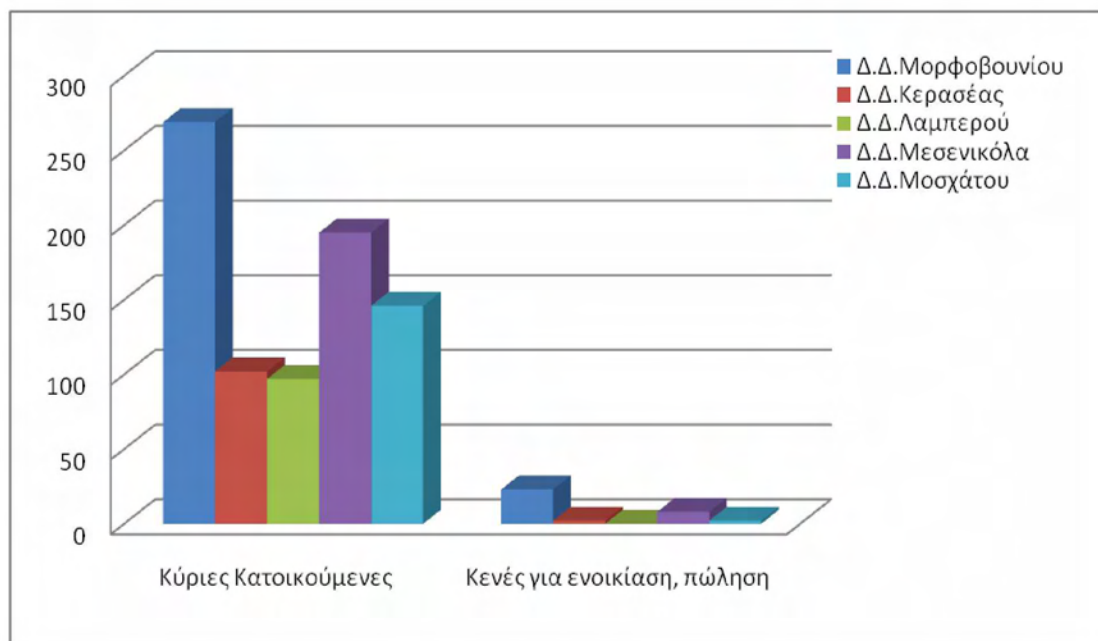
Πηγή: ΕΣΥΕ (www.statistics.gr)

Γράφημα 7: Σύγκριση κύριων κατοικουμένων και κενών κατοικιών το 1991



Πίνακας 26: Τύποι και αριθμός κατοικιών 2001

Δημοτικά Διαμερίσματα	Σύνολο κατοικιών	Σύνολο κανονικών κατοικιών	Κύριες Κατοικούμενες	Κύριες Κατοικίες αλλά το νοικοκυριό απουσιάζει προσωρινά	Κενές εξοχικές ή δευτερεύουσες κατοικίες	Κενές για ενοικίαση, πώληση	Μη κανονικές κατοικίες	Συλλογικές κατοικίες
Δ.Δ.Μορφοβουνίου	504	503	269	9	202	23	0	1
Δ.Δ.Κερασέας	192	190	102	1	85	2	0	2
Δ.Δ.Λαμπερού	172	171	97	22	52	0	1	0
Δ.Δ.Μεσενικόλα	408	408	195	8	197	8	0	0
Δ.Δ.Μοσχάτου	219	219	146	38	33	2	0	0

Πηγή: ΕΣΥΕ (www.statistics.gr)**Γράφημα 8:** Σύγκριση κύριων κατοικουμένων και κενών κατοικιών το 2001

Από τους πίνακες 22 και 23 που προηγήθηκαν μπορούμε να συμπεράνουμε από το σύνολο των κατοικιών στα δημοτικά διαμερίσματα ότι δεν υπήρξε κάποιος ιδιαίτερος οικοδομικός οργανισμός το διάστημα των δέκα χρόνων των απογραφών εφόσον χτίστηκαν 157 κατοικίες από το 1991 έως το 2001. Ιδιαίτερος αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το 1991 η κατηγορία που αναφέρεται στις κενές εξοχικές ή

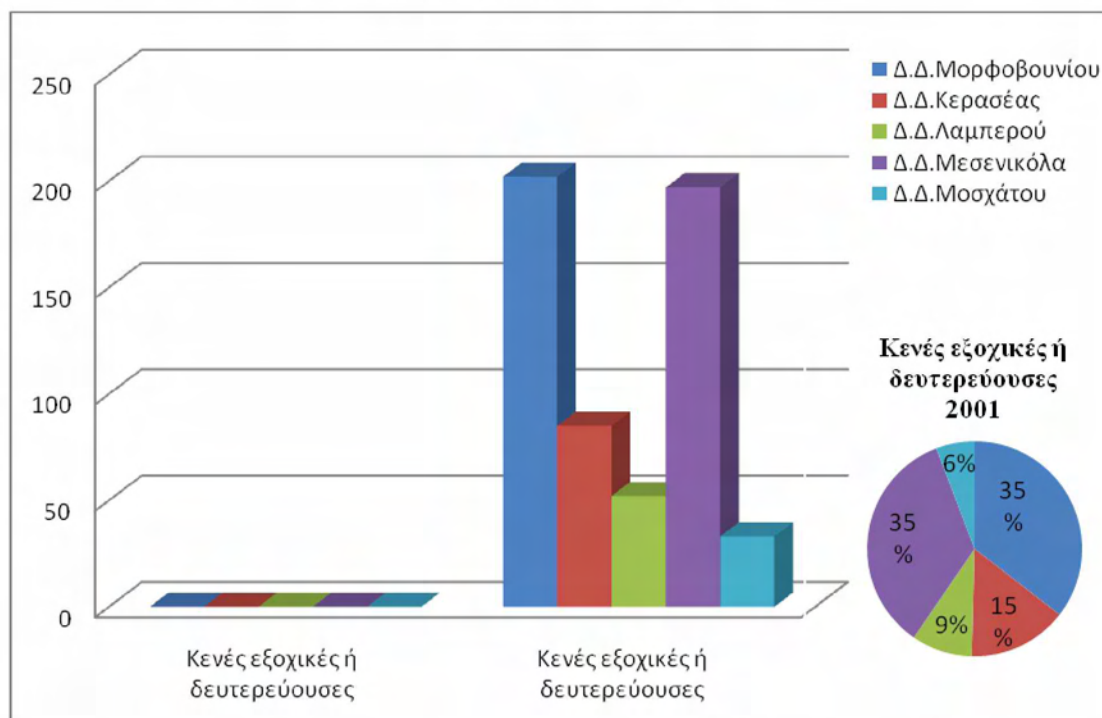
δευτερεύουσες κατοικίες αριθμούσε μηδενικό σύνολο ενώ το 2001 το σύνολό τους εκτοξεύθηκε στις 569. Αυτό το γεγονός μπορεί να συνεπάγεται και την αύξηση του τουρισμού της περιοχής, του «εσωτερικού» τουρισμού των κατοίκων.

Ακόμα, τα διαγράμματα που προηγούνται παρατηρούμε ότι οι κενές κατοικίες το 1991 είναι συγκριτικά πολυπληθέστερες αυτών του 2001. Το 1991 ειδικά στο δημοτικό διαμέρισμα Μορφοβουνίου έφταναν τις 167, δηλαδή σχεδόν το 19% του συνόλου των κατοικιών του. Αντιθέτως το φαινόμενο αυτό εξαλείφθηκε το έτος 2001 και υπάρχει ακόμα και μηδενικός αριθμός κενών κατοικιών στο δημοτικό διαμέρισμα Λαμπερού²⁵. Η παρατήρηση αυτή μπορεί να μας οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι αν και δεν αυξήθηκε δραματικά ο συνολικός αριθμός των κατοικιών, όπως αναφέραμε, υπήρξαν νέοι μόνιμοι κάτοικοι στην περιοχή του δήμου Πλαστήρα συνεπάγοντας το γεγονός ότι νέες θέσεις εργασίας θα έχουν δημιουργηθεί ώστε να υπάρξει αυτή η «επιστροφή» των κατοίκων μετά την αποχώρησή τους λόγω της αντίδρασης στην κατασκευή του φράγματος.

Επιπροσθέτως, το 1991 δεν υπήρχε ούτε μία κατοικία στην κατηγορία των κύριων κατοικιών που το νοικοκυριό απουσίαζε προσωρινά σε αντίθεση με το έτος 2001 όπου το σύνολο των συγκεκριμένων κατοικιών έφτασε στις 78. Τα παραπάνω παρουσιάζονται και στα διαγράμματα που ακολουθούν.

Στο γράφημα 9 που ακλουθεί φαίνεται ξεκάθαρα η τρομακτική διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στα δύο έτη καταμέτρησης. Φαίνεται ξεκάθαρα ότι πλέον η περιοχή του Δήμου Πλαστήρα χρησιμοποιείται ως τουριστικός προορισμός ακόμα και από τους κατοίκους της Ελλάδος. Έχουν δημιουργηθεί πολλές εξοχικές ή δευτερεύουσες κατοικίες στα δημοτικά διαμερίσματα λόγω της έκτασης της φήμης που έχει λάβει η λίμνη Πλαστήρα και χρησιμοποιούνται από τους κατοίκους και ως τόπος διακοπών. Πιο λεπτομερώς, το έτος 1991 δεν είχε καταγραφεί ούτε μία κενή εξοχική ή δευτερεύουσα κατοικία σε κανένα από τα δημοτικά διαμερίσματα της περιοχής μελέτης μας, σε αντίθεση, το επόμενο έτος καταγραφής ο αριθμός αυτός έχει εκτοξευθεί. Αξίζει να αναφέρουμε ότι η έδρα του δήμου, δηλαδή το δημοτικό διαμέρισμα Μορφοβουνίου, και το δημοτικό διαμέρισμα Μοσχάτου έχουν αυξήσει τις κατοικίες αυτού του τύπου κατά 35% έκαστο.

²⁵ Ως κενές κατοικίες για το έτος 2001 θα θεωρήσουμε την κατηγορία «Κενές για ενοικίαση, πώληση»

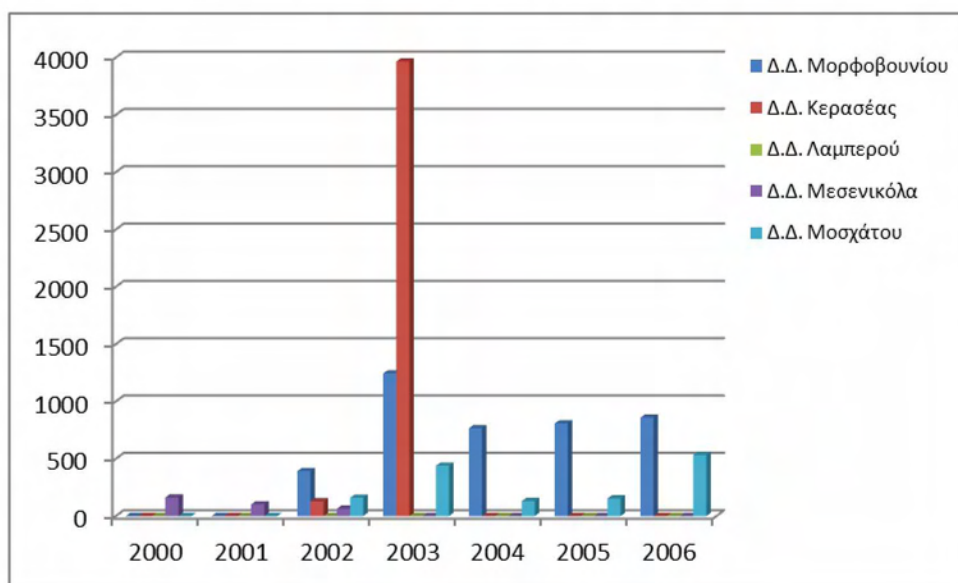
Γράφημα 9: Σύγκριση συνόλου κενών εξοχικών ή δευτερευουσών κατοικιών 1991- 2001 ανά Δημοτικό Διαμέρισμα

Στους παρακάτω πίνακες παρατίθενται στοιχεία από το τμήμα τουρισμού της ΕΣΥΕ τα οποία αριθμούν τις διανυκτερεύσεις που πραγματοποιήθηκαν στις ξενοδοχειακές μονάδες της περιοχής αλλά και τις διανυκτερεύσεις των πελατών τους αντίστοιχα. Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί ότι οι περίοδος διανυκτερεύσεων είναι 1,8 διανυκτερεύσεις πράγμα που σημαίνει ότι είναι επισκέψεις του σαββατοκύριακου ή τριημέρου.

Πίνακας 27: Αφίξεις πελατών στα Δημοτικά Διαμερίσματα τα έτη 2000 έως 2006

Δημοτικά Διαμερίσματα	Αφίξεις						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Δ.Δ. Μορφοβουνίου			219	624	377	409	435
Δ.Δ. Κερασέας			41	2020			
Δ.Δ. Λαμπερού							
Δ.Δ. Μεσενικόλα	84	50	32				
Δ.Δ. Μοσχάτου			103	281	64	72	269
Περιοχή Μελέτης	84	50	395	2925	441	481	704

Πηγή: Τμήμα Τουρισμού- ΕΣΥΕ

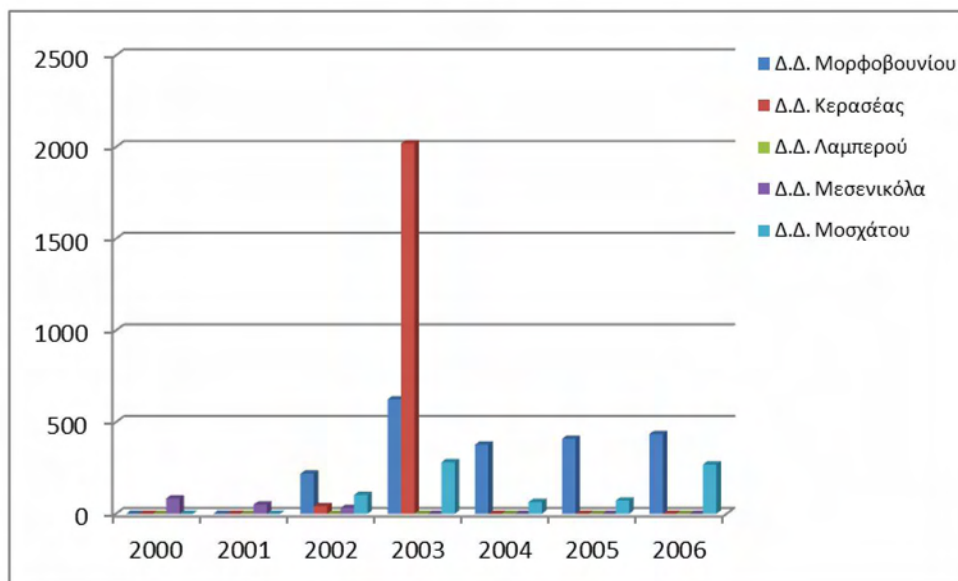
Γράφημα 10: Αφίξεις πελατών ανά Δημοτικό Διαμέρισμα τα έτη 2000 έως 2006

Στο γράφημα που προηγείται φαίνεται ένας οργασμός επισκέψεων το έτος 2003, έτος το οποίο άρχισε ο κόσμος να εκτιμάει την φύση και να προσπαθεί να έρθει πιο κοντά σε αυτή αναζητώντας νέες μορφές τουρισμού. Αυτό το γεγονός εκτόξευσε τις αφίξεις στη λίμνη το έτος 2003 σε 2925 άτομα.

Πίνακας 28: Διανυκτερεύσεις πελατών στα Δημοτικά Διαμερίσματα τα έτη 2000 έως 2006

Δημοτικά Διαμερίσματα	Διανυκτερεύσεις						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Δ.Δ. Μορφοβουνίου			392	1244	766	808	859
Δ.Δ. Κερασέας			128	3965			
Δ.Δ. Λαμπερού							
Δ.Δ. Μεσενικόλα	162	102	64				
Δ.Δ. Μοσχάτου			160	440	130	153	532
Περιοχή Μελέτης	162	102	744	5649	896	961	1391

Πηγή: Τμήμα Τουρισμού- ΕΣΥΕ

Γράφημα 11: Διανυκτερεύσεις πελατών στα Δημοτικά Διαμερίσματα τα έτη 2000 έως 2006

Σύμφωνα λοιπόν με τους πίνακες της ΕΣΥΕ και με τα γραφήματα που προέκυψαν από αυτούς υποδεικνύεται ξεκάθαρα η υπεροχή της περιοχής του Νεοχωρίου και στις αφίξεις των πελατών αλλά και στις διανυκτερεύσεις με ποσοστό 63% και 61% αντίστοιχα.

Επίσης, παρατηρείται ότι η κίνηση, όσον αφορά τις αφίξεις, αυξάνεται σταθερά στις περιοχές αυτές, ιδίως μετά την δημιουργία της μεγαλύτερης ξενοδοχειακής μονάδας της περιοχής «Ναιιάδες». Βέβαια, η μέση διάρκεια παραμονής στην περιοχή μελέτης παραμένει περίπου η ίδια όλο το χρονικό διάστημα 2000- 2006.

Περαιτέρω αναλύεται ο τύπος των επισκεπτών για τα ίδια έτη, και στους πίνακες που ακολουθούν μελετώνται οι αφίξεις και οι διανυκτερεύσεις αυτών στην περιοχή.

Πίνακας 29: Εθνικότητα επισκεπτών που αφίχθησαν τη διάρκεια των ετών 2000-2006

		Αφίξεις						
	Εθνικότητα	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Περιοχή Μελέτης	Ημεδαποί	8470	14093	16367	21924	17020	17593	18723
	Αλλοδαποί	21	66	180	180	284	182	240
	Σύνολο	8491	14159	16547	22104	17304	17775	18963

Πηγή: Λάντζος, 2010

Πίνακας 30: Εθνικότητα επισκεπτών που διανυκτέρευαν τη διάρκεια των ετών 2000-2006

Διανυκτερεύσεις								
	Εθνικότητα	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Περιοχή Μελέτης	Ημεδαποί	14809	25778	28078	40618	29280	31673	34051
	Αλλοδαποί	36	109	238	344	465	289	672
	Σύνολο	14845	25887	28316	40962	29745	31962	34723

Πηγή: Λάντζος, 2010

Στους παραπάνω πίνακες παρατηρείται ότι αν και η διάρκεια παραμονής των αλλοδαπών παρουσιάζει κάποια αύξηση, η διάρκεια παραμένει σύντομη. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι η λίμνη δεν είναι ο κύριος προορισμός τους αλλά ένας σταθμός στην περιήγησή τους.

Η τουριστική περίοδος εμφανίζεται εκτεταμένη με περιόδους αιχμής τις περιόδους των γιορτών και με αντίστοιχη μείωση της τουριστικής κίνησης τους μήνες Φεβρουάριος και Ιούνιος. Οι εποχικές διακυμάνσεις σίγουρα θα υπάρχουν αλλά με τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και την προσέλκυση και άλλων κατηγοριών τουριστών μπορεί να βελτιωθούν. (Λάντζος, 2010).

9.3.1.1. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Στον επισκέπτη της λίμνης παρέχεται ένα πλήθος επιλογών σχετικά με τα είδη τουρισμού που μπορεί να κάνει κάποιος στην περιοχή της λίμνης. Μπορεί απλά να επισκεφτεί την λίμνη για να απολαύσει τον φυσικό της πλούτο αλλά επίσης μπορεί να επιδοθεί στον αθλητικό τουρισμό, στον θρησκευτικό, παραθεριστικό, αρχαιολογικό και συνεδριακό τουρισμό. Κάποια από αυτά τα είδη αναφέρθηκαν συνοπτικά και σε περασμένο κεφάλαιο.

Αναλυτικότερα,

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

Στην περιοχή υπάρχουν πολλοί σύλλογοι και εταιρίες που παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με εναλλακτικό τουρισμό. Έτσι ένας πεισκέπτης στην περιοχή της λίμνης μπορεί να ασχοληθεί με:

☞ Ορειβασία- πεζοπορία

Με τις πλαγιές που υπάρχουν στην περιοχή η πορείες που διαμορφώνονται είναι εύκολες οι δύσκολες όπως ήδη έχουμε αναφέρει και στον πίνακα με τα χαρακτηριστικά των μονοπατιών στη σελίδα 24. Ο ορειβατικός - χιονοδρομικός όμιλος Καρδίτσας είναι ο αρμόδιος για την παροχή σχετικών πληροφοριών, ενώ λειτουργούν και πολλά ορειβατικά καταφύγια.

☞ Αεραθλητισμός (αλεξίπτωτο πλαγιάς, παραπέντε)

Πολλές κορυφές του φυσικού περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής είναι ιδανικές για πτήση σε διαμορφωμένες πίστες που προσφέρονται για αγνάντεμα της καταπράσινης φύσης, των γραφικών οικισμών και των γαλάζιων νερών της λίμνης

☞ Μοτοσυκλέτα

Στον Νομό Καρδίτσας χρησιμοποιείται πολύ συχνά το δίκυκλο όχημα με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να ενωθούν σε ένα σύλλογο που ονομάζεται ΣΜΟΚ με σκοπό και όραμα του συλλόγου να είναι η διάδοση της ιδέας του μοτοσικλετισμού και της ασφαλούς οδήγησης. Ο σύλλογος αυτός οργανώνει αγώνες στην περιοχή της λίμνης Πλαστήρα αλλά και happenings κάθε καλοκαίρι για την καλύτερη προώθηση του συλλόγου τους και την προσέλκυση νέων μελών

☞ Ποδήλατο βουνού (mountain bike)

Στην περιοχή ο επισκέπτης θα μπορέσει να βρει τον απαραίτητο εξοπλισμό για ν' απολαύσει μία ποικιλία από διαδρομές, στους δρόμους παραπλεύρως της λίμνης, στο γεμάτο έλατα και βελανιδιές δάσος, και φυσικά στο βουνό, με την βοήθεια έμπειρων οδηγών οι οποίοι αναλαμβάνουν την περιήγηση του επισκέπτη

☞ Ιππασία

Στη θέση "Κεραμίδι" μετά τη διασταύρωση προς το χωριό Μορφοβούνι του δήμου Μελέτης μας λειτουργεί το Saloon στο οποίο μικροί και μεγάλοι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να απολαύσουν έναν περίπατο με άλογα στην περιοχή της λίμνης

☞ Ψάρεμα

Στη λίμνη Πλαστήρα το ψάρεμα επιτρέπεται μόνο με καλάμι όπως έχουμε ήδη αναφέρει και οφείλει να ακολουθεί χωρίς καμία παρέκκλιση τις οδηγίες του Υπουργείου Γεωργίας. Το γεγονός όμως αυτό δεν έχει αποτρέψει τους επίδοξους ερασιτέχνες ψαράδες. Έτσι την περίοδο ψαρέματος που είναι στη διάρκεια των θερινών μηνών, κάθε χρόνο το μήνα Αύγουστο στην έδρα του δήμου Πλαστήρα και συγκεκριμένα στην περιοχή Μαγούλα Μορφοβουνίου διοργανώνεται διαγωνισμός ψαρέματος με τη συμμετοχή δεκάδων ερασιτεχνών ψαράδων

☞ Υδροποδήλατα και canoe

Τα υδροποδήλατα και κανό που μπορεί να χρησιμοποιήσει κανείς στις πλαζ της λίμνης, δίνουν την ευκαιρία μιας άμεσης δοκιμής με τα πεντακάθαρα γαλάζια νερά της λίμνης και προσφέρονται για άθληση, ψάρεμα αλλά και για ειδυλλιακές βόλτες

☞ Διαδρομές με ΙΧ ή Jeep

Οι διαδρομές μέσα σε δάση με έλατα είναι μοναδικής ομορφιάς και ικανές να δημιουργήσουν αρκετές εικόνες στο μυαλό του οδοιπόρου. Για όποιον διαθέτει δυνατό Ι.Χ. ή jeep μπορεί να περιπλανηθεί στα δάση της περιοχής της λίμνης. Για τους λάτρεις των extreme δραστηριοτήτων παρέχεται πρόσβαση και σε αρκετές δύσβατες περιοχές μέσα στο άγριο τοπίο

☞ Σκί

Αν και το σκι είναι μία από τις λιγότερο αναπτυγμένες δραστηριότητες στην λίμνη είναι υπαρκτή και υπάρχει και ο Ορειβατικό- Χιονοδρομικό Όμιλο Καρδίτσας (<http://www.karditsa-net.gr/>)

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

Γύρω από τη λίμνη Πλαστήρα υπάρχουν πάρα πολλά μοναστήρια και εκκλησίες που το χτίσιμο τους και η κατασκευή τους χρονολογείται από τον μακρινό 16^ο αιώνα. Πολλές από αυτές λειτούργησαν και ως «κρυφά σχολεία» κατά τη περίοδο της τουρκοκρατίας. Μέσα σε αυτές υπάρχουν παλιές τοιχογραφίες αλλά και εικόνες που χρονολογούνται από το 15^ο αιώνα και έπειτα.

Οι πιο σημαντικές από αυτές είναι η Ιερά Μονή Κορώνης, που αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα θρησκευτικά μνημεία της Καρδίτσας αλλά και ολόκληρης της Θεσσαλίας. Βρίσκεται σε υψόμετρο 1500 μέτρα ανάμεσα στα δημοτικά διαμερίσματα Μοσχάτου και Μεσενικόλα (<http://www.karditsa-net.gr/>).

Εικόνα 33: Ιερά Μονή Κορώνης



Πηγή: <http://www.monikoronis.gr/>

Η Αγία Τριάδα Μορφοβουνίου όπως και το χωριό του Μορφοβουνίου είναι σκαρφαλωμένο στην πλαγιά ενός βουνού περιβάλλεται δυτικά από καστανόδασος, ενώ μπροστά του απλώνεται ολόκληρος ο Θεσσαλικός κάμπος (<http://www.plastiras-lake.gr/>).

Τέλος, το εξωκκλήσι της Ζωοδόχου Πηγής που βρίσκεται στο Μεσενικόλα στο εσωτερικό της οποίας σώζονται αξιόλογες τοιχογραφίες του 1647 που φιλοτεχνήθηκαν από τον ιερομόναχο Σαμουήλ (<http://www.holiday.gr/>).

Στην ίδια περιοχή βρίσκεται η εκκλησία του Αγίου Δημητρίου του 19ου αιώνα (<http://www.holiday.gr/>). Ο Άγιος Δημήτριος Μεσενικόλα είναι σήμερα ένα από τα δύο ξωκλήσια που υπάρχουν στην ομώνυμη θέση. Παλαιά ήταν μοναστήρι το οποίο καταστράφηκε κατ' επανάληψη και σήμερα σώζεται απλώς ο ναός (<http://www.espamko.gr/>).

Εικόνα 34: Ο Αϊ Δημήτρης με τα ερείπια των κελιών του



Πηγή: <http://www.mesenikolas.gr/>

ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

Στη περιοχή της λίμνης λειτουργούν δύο πλαζ. Πιο συγκεκριμένα στην περιοχή μελέτης μας θα συναντήσετε την Πλαζ Λαμπερού με την ανεπανάληπτη θέα προς τις βουνοκορφές των Αγράφων. Η Πλαζ Λαμπερού έχει ιστορία μικρότερη των 20 χρόνων. Είναι από τις πρώτες τουριστικές υποδομές της περιοχής. Με την πάροδο του χρόνου εξελίχθηκε στον σημαντικότερο τουριστικό προορισμό της ανατολικής πλευράς τη λίμνης. Αποτελεί τη βάση της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής. Ωστόσο πρέπει να σημειωθεί ότι δεν είναι οργανωμένη παραλία (<http://www.holiday.gr/> και <http://www.plastiras-ota.gr/>).

Εικόνα 35: Η πλαζ Λαμπερού όταν η λίμνη ήταν γεμάτη



Πηγή: <http://www.plastiras-ota.gr/>

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

Η περιοχή προσφέρεται για συνεδριακό τουρισμό εφόσον διαθέτει πολυτελή ξενοδοχεία τα οποία μπορούν να υποστηρίξουν αυτού του είδους τον τουρισμό και να ικανοποιήσουν ακόμα και τους πιο δύσκολους σε γούστα.

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εν κατακλείδι, η σημερινή εικόνα της περιοχής μελέτης φαίνεται ότι στηρίζεται κυρίως στον τουρισμό που προσελκύει η λίμνη Πλαστήρα. Ο Νομός Καρδίτσας γενικότερα εκμεταλλευόμενος τον φυσικό πλούτο που του προσέφερε η Λίμνη Ν. Πλαστήρα μετατράπηκε από μια αμιγώς αγροτική περιοχή σε μια

τουριστική και μάλιστα αρκετά διαδεδομένη, όπως παρατηρείται τα τελευταία χρόνια. Υπάρχουν, ωστόσο, πολλά περιθώρια περαιτέρω τουριστικής ανάπτυξης. Το τουριστικό πρότυπο της περιοχής προσανατολίζεται από ότι διαπιστώσαμε και στα προσφερόμενα είδη τουρισμού κυρίως στις ήπιες μορφές τουρισμού.

Αυτό που διαπιστώνεται είναι πως όλα τα προγράμματα έχουν χρησιμοποιηθεί με τον καλύτερο δυνατό αξιοποιήσιμο τρόπο προκειμένου να ευνοηθεί η περιοχή. Ο τουριστικός κλάδος αποτελεί αναμφισβήτητα πλέον έναν από τους μεγαλύτερους τομείς οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας, γεγονός το οποίο εδραιώνεται και με την κατασκευή ολοένα και περισσότερων τουριστικών μονάδων όπως έχουμε αναφέρει. Αναφορικά με τα αναπτυξιακά προγράμματα προκύπτει το συμπέρασμα ότι δόθηκε έμφαση στο περιβάλλον κατά κύριο λόγο, οι αρμόδιοι φορείς φρόντισαν πολύ ορθά να εκμεταλλευθούν την ευρύτερη περιοχή της λίμνης ώστε να προσφέρει πρότυπο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον και στη πορεία, μέσω βελτιωτικών προγραμμάτων και προγραμμάτων ενίσχυσης, επιδίωξαν να αναβαθμίσουν την περιοχή τουριστικά.

Βάσει, λοιπόν, των τωρινών δεδομένων αλλά και με την ανάλυση που προκύπτει από τα μέχρι στιγμής, εικάζεται πως το τουριστικό μέλλον τόσο του ευρύτερου νομού της Καρδίτσας, όσο και της περιοχής της Λίμνης προβλέπεται αρκετά ευοίωνο και με μεγάλα περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης και άνθησης.

Ειδικότερα, στην περιοχή του Δήμου ενδιαφέροντος δηλαδή του δήμου Πλαστήρα παρατηρούμε μία συνεχή ανάπτυξη στον τομέα του τουρισμού. «παρακολουθήσαμε» την επιστροφή του πληθυσμού ο οποίος την εποχή δημιουργίας του φράγματος είχε μεταναστεύσει από την περιοχή λόγω έλλειψης εργασίας όπως υποστήριζαν. Βέβαια με τον καιρό ο πληθυσμός επέστρεψε χρησιμοποιώντας ως νέο εφόδιο τον τουρισμό για την απασχόλησή του.

Επίσης, παρατηρήσαμε ότι υπάρχουν αρκετές δευτερεύουσες κατοικίες οι οποίες υποδηλώνουν την ανάπτυξη του τομέα του τουρισμού αλλά και την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σχετικά με τον τουρισμό, όπως γυναικείος συνεταιρισμός του Μορφοβουνίου αλλά και νέα κατασκευαστικά έργα όπως είναι η δημιουργία του νέου οδικού δικτύου και νέων ξενοδοχειακών μονάδων.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η λίμνη προστατεύεται όχι μόνο από τους γηγενείς κατοίκους οι οποίοι έχουν «κέρδος» από την προστασία της αλλά και από τις νομοθεσίες οι οποίες αν και απόλυτες έχουν τοποθετηθεί σωστά γύρω από την ιδέα προστασίας της περιοχής. Ακόμα, η στήριξη του κράτους στην συγκεκριμένη περιοχή

φαίνεται και από τα έργα που έχουν χρηματοδοτηθεί ή συγχρηματοδοτηθεί σε συνεργασία με άλλους φορείς για την ανάπτυξη της συγκεκριμένης περιοχής. Η λίμνη έχει τραβήξει το βλέμμα όλων πάνω της με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι, επίσης, το γεγονός ότι ο τουρισμός της λίμνης κάθε άλλο παρά την βλάπτει, έχει «προσαρμοστεί με το περιβάλλον και προωθούνται είδη τουρισμού τα οποία δεν προξενούν αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος. Τα είδη που αναπτύσσονται μπορούν να ικανοποιήσουν ακόμα και τον πιο απαιτητικό τουρίστα ο οποίος μετά την εμπειρία που του προσφέρεται από τους διάφορους συλλόγους της λίμνης αλλά και από την μεγάλη ποικιλία ειδών τουρισμού θα τον κάνουν να θέλει να επιστρέψει. Άλλωστε δεν είναι παράξενο το γεγονός ότι οι διανυκτερεύσεις στην λίμνη προσελκύουν όχι μόνο ντόπιους τουρίστες αλλά και ξένους και επίσης οι διανυκτερεύσεις είναι διανυκτερεύσεις διημέρου ή τριημέρου γεγονός που υποδεικνύει ότι ο επισκέπτης αναζητά την τουριστική προσφορά της λίμνης έστω και αν τα περιθώρια διακοπών του είναι περιορισμένα.

Συνδυάζοντας όλα τα παραπάνω προκύπτει πως η περιοχή της λίμνης αλλά και ο δήμος μελέτης μας βρίσκονται μπροστά σε μία ευκαιρία επίτευξης ολοκληρωμένης ανάπτυξης του τουριστικού προϊόντος. Ο δήμος ενδιαφέροντός μας συνδυάζει το βουνό και το υδάτινο στοιχείο και αποτελεί ένα από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής.

Τέλος, θα πρέπει να προτείνουμε να προσέξουν οι αρμόδιοι φορείς αλλά και οι κάτοικοι του δήμου να μην παρασυρθούν από τα αγαθά του τουρισμού και να συνεχίσουν να προστατεύουν το περιβάλλον της λίμνης και την παραδοσιακότητα των οικισμών για να μην υπάρξει η οποιαδήποτε αλλοίωση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος.

11. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Όπως πλέον έχει γίνει κατανοητό ο τουρισμός είναι μία από τις κύριες οικονομικές δυνάμεις της περιοχής μας, συνεισφέρει ακόμα και σε μεγάλο βαθμό στο σύνολο όλου του νομού. Βέβαια αν δεν υπάρξει ο κατάλληλος σεβασμός ως προς την λίμνη μπορούν όλα αυτά να γυρίσουν εναντίον του δήμου, γι' αυτό θα πρέπει να υπάρξει η μελλοντική δημιουργία ενός ενιαίου φορέα διαχείρισης μεταξύ των τριών παραλίμνιων δήμων (Πλαστήρα, Νεβρόπολης Αγράφων και Ιτάμου) ο οποίος θα διασφαλίζει την ομαλή λειτουργία των όποιων προτάσεων για την περιοχή μέσω

τουριστικού προσανατολισμού και ανταλλαγής απόψεων και ιδεών αλλά και της μεγαλύτερης προώθησης του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας.

Ακόμα, συνετό θα ήταν να δημιουργηθούν δραστηριότητες οι οποίες θα επιμηκύνουν την τουριστική περίοδο και να μελετηθούν καλύτερα οι τουριστικοί πόροι που προσφέρει τα κάθε Δημοτικό Διαμέρισμα. Επίσης, η αναθεώρηση της ζώνης οικιστικού ελέγχου θα προσέφερε περαιτέρω προσέλκυση επισκεπτών στη λίμνη. Η συγκεκριμένη ζώνη οικιστικού ελέγχου είναι ιδιαίτερος περιοριστική και απαγορεύει ακόμα και την αλιεία, γεγονός που εμποδίζει την δημιουργία ακόμα και νέων επαγγελματιών με την σωστή εκμετάλλευση της πλούσιας ιχθυοπανίδας της λίμνης.

Επιπροσθέτως, θα μπορούσαν να δημιουργηθούν νέες ξενοδοχειακές μονάδες γιατί όπως παρατηρήσαμε είναι περιορισμένης έκτασης και απαρτίζονται κυρίως από μικρά ξενοδοχειακά καταλύματα και θα ήταν ακόμα καλύτερα αν προωθούσαν οι γηγενείς κάτοικοι την παραμονή των τουριστών σε αποκεντρωμένα καταλύματα του δήμου για να εκτιμηθεί περισσότερο ο φυσικός πλούτος της περιοχής αλλά και για να υπάρξει και μία τόνωση στον οικονομικό τομέα των οικονομικά αδύναμων περιοχών.

Επίσης, η περιοχή είναι ιδανική για την ανάπτυξη οικοτουριστικών δραστηριοτήτων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, μέσω όλων των παραπάνω θα έπρεπε να δοθεί η αρμόζουσα προσοχή ώστε να αναπτυχθεί ο τουρισμός σχετικά με τέτοιου είδους δραστηριότητες. Η υπάρχουσα κατάσταση του δήμου Πλαστήρα στηρίζει ακόμα και τώρα τέτοιου είδους δραστηριότητες λόγω της έλλειψης βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων, του ελάχιστα επιβαρυσμένου περιβάλλοντος σε σχέση με τις γύρω περιοχές, τις ευνοϊκές προϋποθέσεις ανάπτυξης βιολογικών καλλιεργειών, λόγω της άμεσης γειτνίασης με την πόλη της Καρδίτσας και της μικρής χρονοαπόστασης για ημερήσιες μετακινήσεις, της αυξημένης ζήτησης παραδοσιακών- τοπικών προϊόντων ακόμα και τη δημιουργία νέων τοπικών προϊόντων αγροτικού τουρισμού.

Τέλος, οι κάτοικοι θα πρέπει να προσέξουν ορισμένους κινδύνους που παραμονεύουν με την αύξηση του τουρισμού όπως είναι η υποβάθμιση των τοπικών πόρων από την υπερεκμετάλλευση για την επίτευξη γρήγορου κέρδους, ο ελλειπής σχεδιασμός και οι απειλές λόγω της ανάπτυξης του μαζικού τουρισμού που μπορεί να οδηγήσουν στην αλλοίωση της τοπικής ταυτότητας της περιοχής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αναπτυξιακή Καρδίτσας (ΑΝΚΑ), (1996), «Σχέδιο ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης»

Αναπτυξιακή Καρδίτσας (ΑΝΚΑ), (2001), «Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) περιοχής λίμνης Ν. Πλαστήρα Ν. Καρδίτσας»

Αναπτυξιακή Καρδίτσας (ΑΝΚΑ), (2001), «Ορθολογική τουριστική ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος στην περιοχή της λίμνης Πλαστήρα»

Αναπτυξιακή Καρδίτσας (ΑΝΚΑ), (2002), «Ορθολογική ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος της λίμνης Πλαστήρα»

Βαρβαρέσσος, Σ. (1999) «*Τουριστική ανάπτυξη και διοικητική αποκέντρωση*», Αθήνα, Εκδόσεις Προπομπός

Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Διεύθυνση Χωροταξίας, «Στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων της εφαρμογής του ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τον τουρισμό», Αθήνα (2007)

Επιχειρησιακό σχέδιο ανάπτυξης Νομού Καρδίτσας 2007-2013 (http://www.anka.gr/newsite/docs/sxediokarditsas/a_fasi/Kefalaio%202.pdf)

Κατσαούνη, Ε. (2007) «*Διερεύνηση της δυνατότητας τουριστικής ανάπτυξης των παραλίμνιων οικισμών της λίμνης Πλαστήρα (Ταυρωπού) και οι επιπτώσεις της στους επιφανειακούς υδατικούς πόρους*», Πάτρα: Ε.Α.Π.

Κόλλιας, Χ., Συριόπουλος, Θ., Συρακούλης, Κ., Γκρεκός, Χ., Μπουρδούβαλη, Β., Πούλιου, Α. (2004) «*Αναπτυξιακές δυνατότητες, ανάλυση αγοράς εργασίας, διάγνωση αναγκών και προτάσεις πολιτικής για τους Νομούς Καρδίτσας και Τρικάλων*» Παρατηρητήριο Απασχόλησης, Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε.

Κοκκώσης, Χ. και Τσάρτας, Π., (2001) «*Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον*», Αθήνα, Εκδόσεις Κριτική

Μαραβέγιας, Ν., (2007) «*Σε αναζήτηση Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την ύπαιθρο*» Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (Ε.Ε.Ε.Π.), Αθήνα 2007

Μελέτη Σχεδίου Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) Δήμου Πλαστήρα, (2007)

«Μελέτη τουριστικής ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας» Περίληψη, Υπουργείο Ανάπτυξης, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Οκτώβριος 2003

Μιχαήλ, Α., (2010) «*Λίμνη Νικολάου Πλαστήρα: Η τουριστική σημασία της λίμνης για την ανάπτυξη της παραλίμνιων δήμων*» Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα ΟΔΕ, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα, Αθήνα 2010

Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού- ΕΟΤ Θεσσαλίας

ΠΙΝΔΟΣ, (2002), «Μελέτη καταγραφής τουριστικών πόρων και σχεδιασμού τουριστικού προϊόντος, πρόταση συλλογικής αξιοποίησης των επιχειρήσεων στις περιοχές που δημιουργούνται ΤΣΠ»

Τσάρτας, Π. (2000) «*Τουριστική ανάπτυξη – πολυεπιστημονικές προσεγγίσεις*», Αθήνα, Εκδόσεις Εξάντας

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Ευθυμίου, Γ. (2009) «*Οι επιδράσεις της τεχνητής λίμνης Πλαστήρα στο περιβάλλον και στην ανάπτυξη των περιμετρικών οικισμών από χωρική, οικιστική και οικονομική άποψη*». Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος, 2009.

Λάντζος, Σ. (2010) «*Εναλλακτικές μορφές τουρισμού και η συμβολή τους στην*

ανάπτυξη της περιοχής της λίμνης Πλαστήρα». Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος, 2010.

Χατζημανωλάκη, Μ. (2003) *«Η αποδοχή και τα αποτελέσματα των αναπτυξιακών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην κοινωνική και οικονομική ζωή της Λίμνης Πλαστήρα»*. Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Διαχείρισης Αγροτικού Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων. Βόλος, 2003.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Νικούση, Κ. (2007) *«Ο υδρονομικός ρόλος του δάσους στη περιοχή της λίμνης Ν. Πάσθρα»*. Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Γεωπονίας, Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, Βόλος, 2007

Πάσχου, Χ. (2006) *« Η ανάπτυξη του Αγροτουρισμού στην Ελλάδα: Επιδοτούμενα αγροτουριστικά καταλύματα στην λίμνη Πλαστήρα»*. Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Βόλος, 2006.

Ποδηματάς, Δ. (2008) *«Ο αειφορικός τουρισμός ως εργαλείο και μέσο οικονομικής και βιώσιμης ανάπτυξης μιας ορεινής περιοχής, μελέτη περίπτωσης στο Δήμο Πλαστήρα, Νομού Πλαστήρα»*. Διπλωματική Εργασία, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Βιώσιμης Ανάπτυξης», Αθήνα, 2008.

Μπρουζιώτης, Θ. (2007) *«Έρευνα των δυνατοτήτων κατασκευής τεχνητού υγροβιότοπου στη ζώνη μεταβολής της στάθμης του νερού της λίμνης Πλαστήρα»*. Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Γεωπονίας, Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Βόλος, 2007.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

«Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας», Φ.Ε.Κ. 1484/Β/10.10.2003

Νόμος 2742/99 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις»

Ειδικό χωροταξικό πλαίσιο για τον τουρισμό - Σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ, Μαιος 2007, Αθήνα

Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης, Ιανουάριος 2007, Αθήνα

Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υδατικών Συστημάτων σε Σύζευξη με Εξελιγμένο Υπολογιστικό Σύστημα «Οδυσσεύς», Τεύχος 16, Σχέδιο διαχείρισης των υδατικών πόρων περιοχής Καρδίτσας, Αθήνα 2006

Προεδρικό Διάταγμα 6ης Νοεμβρίου του 1998 (ΦΕΚ Δ' 885) «Καθορισμός Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου κατώτατου ορίου κατάτμησης και λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προϋφιστάμενων του έτους 1923 περιοχή των κοινοτήτων Μορφοβουνίου, Μεσενικόλα, Μοσχάτου, Λαμπερού, Καστανιάς, Καροπλεσίου, Μπελοκομίτη, Καρδίτσας, Καρβασαρά, Νεοχωρίου, Πεζούλας, Φυλακτής, Κρυονερίου και Κερασιάς (περιοχή οικισμών λίμνης Δ. Πλαστήρα- Ταυρωπού Ν. Καρδίτσας)»

Προεδρικό Διάταγμα 26.1.1991 με αριθμό ΦΕΚ 315 Δ/ 28.5.91

Ολοκληρωμένο Τοπικό Πρόγραμμα Βιώσιμης Ανάπτυξης Δήμου Πλαστήρα (2005)

ΑΝΚΑ ΑΕ (1997): Πρόγραμμα LIFE: Περιοχή Λίμνης Πλαστήρα. Μία πιλοτική αειφορική τουριστική παρέμβαση. 1993-1997. Αναπτυξιακή Καρδίτσας Α.Ε., Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τομέας Οικολογίας και Ταξινομικής, Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Λίμνης Πλαστήρα, Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ν. Καρδίτσας (ΤΕΔΚ), Δήμος Καρδίτσας, Σοφάδων, Παλαμά, Μουζακίου, Δημοτική Επιχείρηση

Τουρισμού Αναψυχής Καρδίτσας (ΔΕΤΑΚ)

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Kokkosis, H. and Parpairis, A., (2000) “Tourism and the Environment : Some Observations *on the Concept of Carrying Capacity*”, *Amsterdam, Kluwer Academic Publishers*

Swarbrook, J., (1997) “Sustainable tourism management”, New York, CABI Punlishing

http://books.google.gr/books?id=1WQtIOqVT3gC&pg=PA6&lpg=PA6&dq=Swarbrooke,+1997&source=bl&ots=GSU29aHLhR&sig=L6AEBXE6awWtrsk58PxBx1N-tKs&hl=el&ei=21RKT2-EM_tsgb-IriNDw&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&sqi=2&ved=0CBYQ6AEwAA#v=onepage&q=Swarbrooke%2C%201997&f=false

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

http://traveladvisorgr.blogspot.com/2007/10/blog-post_5549.html

<http://www.allamanis.gr/idryma/doku.php/karditsa:lake>

http://www.agro-tour.net/web/guest/nature/~/-/topicarts/view/72303/179?_topicarts_redirect=%2Fweb%2Fguest%2Fnature%2F%257E%2Ftopic%2F179

http://www.agro-tour.net/web/guest/nature/~/-/topicarts/view/72313/184?_topicarts_redirect=%2Fweb%2Fguest%2Fnature%2F%257E%2Ftopic%2F184

www.enavotsalostilimniplastira.gr

http://www.enavotsalostilimniplastira.gr/pages/article.asp?SUBCAT_ID=18

http://www.enavotsalostilimniplastira.gr/pages/article.asp?SUBCAT_ID=2

<http://menoumeellada.ert.gr/tourdetails.asp?id=367>

<http://www.limniplastira.net/index.php?menu=1&pageid=1>

<http://www.naftemporiki.gr/t+z/story.asp?id=1660544>

[http://eclass.farm.teithe.gr/claroline/garbage/FARM127/document/ENTYΠΙΟ%20ΥΑΙ
ΚΟ/Entypo_Yliko10.pdf](http://eclass.farm.teithe.gr/claroline/garbage/FARM127/document/ENTYΠΙΟ%20ΥΑΙ
ΚΟ/Entypo_Yliko10.pdf)

[http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CE
%A0%CE%BB%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B1](http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CE
%A0%CE%BB%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B1)

[http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%BF%CF%81%CF%86%CE%BF%CE%
B2%CE%BF%CF%8D%CE%BD%CE%B9_%CE%9A%CE%B1%CF%81%CE%B
4%CE%AF%CF%84%CF%83%CE%B1%CF%82](http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%BF%CF%81%CF%86%CE%BF%CE%
B2%CE%BF%CF%8D%CE%BD%CE%B9_%CE%9A%CE%B1%CF%81%CE%B
4%CE%AF%CF%84%CF%83%CE%B1%CF%82)

www.statistics.gr

http://www.plastiras.gr/greek/rm_historic.html

<http://www.scribd.com/doc/21188570/paper-DEH>

<http://www.plastiras-ota.gr/index.php?page=Sites-Sites-LakePlastira>

<http://www.plastiras-ota.gr/index.php?page=Sites-Sites-PlazLamperou>

<http://www.karditsa.org/sights04.php>

http://www.karditsa.gr/Deltia_typoy_ID.aspx?id=331

<http://www.karditsa-net.gr/2007/>

http://www.karditsa-net.gr/2007/tour/tour-mouzaki_argitheia_aheloos.htm

<http://www.karditsa-net.gr/2011/religion/korona.htm>

<http://www.e-karditsa.gr/sights05.php>

http://www.onlinebookings.gr/contents_gr.asp?category=163&id=222

<http://www.tanea.gr/default.asp?pid=96&ct=1&artid=1400022&nid=0>

www.1169.syzefxis.gov.gr/syn/6/kokkali.doc

<http://www.greek-tourism.com/winter/karditsa/diadromes-sport.htm>

<http://www.airclub.gr/print.asp?id=1&categorytype=5&page=2&comments=True>

http://www.ogeeka-dimitra.org.gr/enimerosi/pep_thess/pep_thessal_axones.htm

<http://www.anka.gr/>

<http://thiseas.ypes.gr/>

<http://www.thiseas-thessalia.gr/>

<http://3kps.epper.gr/ep.htm>

<http://www.progpindos.gr/>

<http://library.tee.gr/>

<http://www.messenikolaswines.com/>

<http://www.hotelslimnisplastira.gr/>

http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/legal_e.htm

<http://www.plastiras-lake.gr/monasteries/moni-agias-triadas-morfovouniou.html>

http://www.holiday.gr/gr/place6.php?place_id=1532

<http://www.espamko.gr/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΟΜΩΝ

**«Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης
της Περιφέρειας Θεσσαλίας» Φ.Ε.Κ. 1484/Β/10.10.2003**

Γ.2.4.2 Τουρισμός - Β' Κατοικία

Δύο είναι οι ευρύτερες ζώνες που συγκεντρώνουν σημαντικής έκτασης και αξίας φυσικό απόθεμα, με σημαντικούς ιστορικούς και καθιερωμένους τουριστικούς προορισμούς βουνού και θάλασσας. Η πρώτη παρακολουθεί το τόξο Όλυμπος-Όσσα-Μαυροβούνι-Πήλιο-Σποράδες στα ανατολικά της περιφέρειας και η δεύτερη στα δυτικά αποτελεί τμήμα της οροσειράς της Πίνδου, περιλαμβάνοντας και τα Μετέωρα, τον Κόζιακα, τις περιοχές των λιμνών Πλαστήρα και Σμοκόβου κ.λπ..

Οι περιοχές που περιλαμβάνονται στις ζώνες αυτές διακρίνονται, με διαβαθμίσεις, σε δύο γενικές κατηγορίες:

Α) Τις περιοχές που εμφανίζουν ήδη έντονες τάσεις ανάπτυξης και κατά συνέπεια προβλήματα σύγκρουσης χρήσεων. Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται τα Νησιά, το Πήλιο, τα παράλια του Ν. Λάρισας, η Καλαμπάκα (Μετέωρα), και στην Πίνδο περιοχές όπως η Λίμνη Πλαστήρα και το Περτούλι.

Β) Τις υπόλοιπες, ορεινές - ημιορεινές περιοχές, με προβλήματα ανάπτυξης, στις οποίες ουσιαστικά περιλαμβάνεται όλη η ορεινή περιμετρική ζώνη της Περιφέρειας.

Κατευθύνσεις που αφορούν και στις δύο κατηγορίες:

- Αξιοποίηση του υπάρχοντος αποθέματος με την πολεοδομηση των οικισμών καθώς και την προστασία και ανάδειξη διατηρητέων κτιρίων και παραδοσιακών συνόλων μέσω της επαναχρησιμοποίησης τους

- Ανάπτυξη εναλλακτικών ήπιων μορφών τουρισμού που θα έχει ως αποτέλεσμα την διεύρυνση χρονικά την τουριστικής περιόδου και χωρικά της τουριστικής ανάπτυξης.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η προβολή και αξιοποίηση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

- Συντονισμό του σχεδιασμού σε επίπεδο ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ με βασική αρχή την επιδίωξη της παράλληλης, όχι απαραίτητα ισόρροπης αλλά ανάλογα με την ιδιαιτερότητα κάθε ενότητας, ανάπτυξης των χρήσεων και της αποφυγής συγκρούσεων μεταξύ τους και με το περιβάλλον. Αυτό σημαίνει καθορισμό χρήσεων γης, διαμόρφωση οργανωμένων υποδοχέων και παράλληλα περιορισμό/κατάργηση της εκτός σχεδίου δόμησης. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην αυστηρή τήρηση της σχετικής με τις ακτές νομοθεσίας (Χάραξη-Καθορισμός Αιγιαλού, Παράλιας) στην χωρική εξειδίκευση των πάσης φύσεως κινήτρων (αναπτυξιακού νόμου, πολεοδομικών, κλπ.) με στόχο την υποστήριξη του σχεδιασμού καθώς και στην σύμβαση Δασικού Κτηματολογίου.

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πλαίσιο Θεσσαλίας

ΑΞΟΝΑΣ 1: Ενίσχυση Παραγωγικού Περιβάλλοντος

- Μέτρο 1.1 «Υποδομές Παραγωγικού Περιβάλλοντος»
 - ◆ Ενίσχυση ή δημιουργία ή βελτίωση των περιφερειακών υποδομών για την προώθηση της έρευνας- τεχνολογίας και καινοτομίας
 - ◆ Ενίσχυση της εκθεσιακής υποδομής για την προώθηση των τοπικών προϊόντων και την ενίσχυση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων της Θεσσαλίας
- Μέτρο 1.3 «Ιδιωτικές Επενδύσεις»
 - ◆ Προσέλκυση νέων παραγωγικών ιδιωτικών επενδύσεων
 - ◆ Τεχνολογικός εκσυγχρονισμός υφιστάμενων επιχειρήσεων
 - ◆ Συνολική αύξηση της παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των θεσσαλικών επιχειρήσεων
 - ◆ Μείωση της ανεργίας και ενίσχυση της απασχόλησης στον τομέα της μεταποίησης
- Μέτρο 1.5 «Ενίσχυση- Εκσυγχρονισμός Τουριστικών Καταλυμάτων»
 - ◆ Εκσυγχρονισμός των ήδη υπάρχοντων υποδομών τουριστικών καταλυμάτων
 - ◆ Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και βελτίωση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος της περιφέρειας
- Μέτρο 1.6 «Βελτίωση Ανταγωνιστικότητας Τουριστικών ΜΜΕ»
 - ◆ Εκσυγχρονισμός των τουριστικών επιχειρήσεων στη Θεσσαλία και ταυτόχρονα η τουριστική της προβολή σε δύο υποάξονες:
 - Ενίσχυση των επιχειρήσεων για:
 - Τεχνολογικό εκσυγχρονισμό
 - Ανάπτυξη δικτύων συνεργασιών για παροχή ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος
 - Βελτίωση της διαχείρισης με καινοτόμες διαδικασίες
 - Απόκτηση τεχνογνωσίας για τη διαχείριση ειδικών μορφών τουρισμού
 - Συνολική και κατά κλάδους και περιοχές τουριστική προβολή:
 - Με βάση την εκπόνηση marketing plan για την περιφέρεια ώστε να εξειδικευθούν οι δράσεις προβολής
 - Δια της δημιουργίας φορέα προβολής

ΑΞΟΝΑΣ 2: Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της Υπαιθρου

- Μέτρο 2.2 «Ενίσχυση Προσανατολισμού στην Αγορά και Διεθνή Οικονομία»
 - ◆ Ευαισθητοποίηση και υποστήριξη των κατοίκων του αγροτικού χώρου για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων (εισαγωγή βιολογικών καλλιεργειών, διασφάλιση ποιοτικών χαρακτηριστικών των προϊόντων)
 - ◆ Υποστήριξη της δημιουργίας χώρων και θεσμών διεπιστημονικής, διεπαγγελματικής και τοπικής συνεργασίας
 - ◆ Διερεύνηση παραμέτρων (κοινωνικών, πολιτιστικών, περιβαλλοντικών, παραγωγικών, οικονομικών κλπ) που επηρεάζουν την βιωσιμότητα και ανταγωνιστικότητα της αγροτικής παραγωγής σε κάθε νομό ώστε να αυξηθεί η απασχόληση και η συγκράτηση του πληθυσμού στην θεσσαλική ύπαιθρο
 - ◆ Προώθηση του πολιτισμού στη θεσσαλική ύπαιθρο (υποστήριξη της δικτύωσης μορφωτικών και πολιτιστικών συλλόγων, συγκέντρωσης και αξιοποίησης λαογραφικού υλικού, ανάδειξη αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, προβολή τοπικών παραδοσιακών προϊόντων, ενίσχυση δράσεων απασχόλησης και ανάπτυξης στον κοινωνικό τομέα της οικονομίας κ.α.)
- Μέτρο 2.6 «Προστασία Διαχείριση και Ανάπτυξη του Φυσικού Περιβάλλοντος»
 - ◆ Ανάδειξη περιοχών «Φυσικού Κάλλους» θεσμοθετημένων με ένταξη στο δίκτυο «Φύση 2000» καθώς και μη ενταγμένων, αλλά ευαίσθητων οικοσυστημάτων και βιοτόπων παραποτάμιων, παραλίμνιων και παράκτιων περιοχών, με αυστηρά κριτήρια επιλογής

- ♦ Εκπόνηση και υλοποίηση μελετών και έργων αποκατάστασης και ανάδειξης των περιοχών και του τοπίου και διαχείρισης της διακίνησης των επισκεπτών
- ♦ Δημιουργία κέντρων και περιπτέρων πληροφόρησης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, υλικού ενημέρωσης
- ♦ Χάραξη και οργάνωση μονοπατιών και διαδρομών
- Μέτρο 2.8 «Ορθολογική Διαχείριση Υδάτινων και Εδαφικών Πόρων»
 - ♦ Διατήρηση στον Προγραμματικό ορίζοντα 2010, της παραγωγικής ικανότητας και βιωσιμότητας της Θεσσαλικής Υπαίθρου και των κατοίκων της
- Μέτρο 2.10 «Διαχείριση Φυσικών και Πολιτιστικών Πόρων, Οικισμών της Θεσσαλικής Υπαίθρου»
 - ♦ Δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών ποιότητας ζωής στον τομέα των βασικών υποδομών (εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων με δίκτυα αποχέτευσης, περιβαλλοντική αποκατάσταση οικισμών, προστασία και αξιοποίηση των ιστορικών μνημείων, δημιουργία υποδομών εκθετήριων λαογραφικού υλικού και ιστορικών βιβλιοθηκών και πολιτισμικών πόρων υπαίθρου, σε συνδυασμό με την αγροτική ζωή, την ιστορία και παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα των τοπικών κοινωνιών) και δικτύωσης του τοπικού ενδογενούς δυναμικού για την ανάπτυξη των κοινωνικών υποδομών και δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο
- Μέτρο 2.11 «Προστασία και Διαχείριση Δασών»
 - ♦ Υλοποίηση έργων/ δράσεων πρόληψης και αποκατάστασης από φυσικές καταστροφές και προληπτικών ενεργειών
 - ♦ Ανάδειξη της κοινωνικής και οικολογικής αξίας όλων των δασών (δημόσια, δημοτικά/ κοινοτικά, ιδιωτικά). Επιπλέον για τα δημοτικά/ κοινοτικά και ιδιωτικά δάση, το μέτρο στοχεύει στην εκπόνηση διαχειριστικών και αναπτυξιακών σχεδίων και παραγωγικών επενδύσεων για την διατήρηση της οικονομικής αξίας του δάσους
- Μέτρο 2.12 «Βελτίωση Προσβασιμότητας και Δημιουργία Υποδομών Ανάδειξης Ορεινών, Τουριστικών Κέντρων και Μειονεκτικών Περιοχών»
 - ♦ Διευκόλυνση της πρόσβασης και επισκεψιμότητας των ορεινών και τουριστικών κέντρων και μειονεκτικών περιοχών της περιφέρειας Θεσσαλίας
 - ♦ Άρση της απομόνωσης των εν λόγω περιοχών
 - ♦ Μείωση του κόστους παραγωγής τοπικών προϊόντων και ομαλή διακίνησή τους
 - ♦ Υποστήριξη της τουριστικής κίνησης
 - ♦ Προσέλκυση επενδυτών
 - ♦ Ανάπτυξη των υπηρεσιών και βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων τους και των επισκεπτών τους
- Μέτρο 2.13 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων του Αγροτουρισμού και της Μεταποίησης»
 - ♦ Μείωση του κόστους παραγωγής, βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων της εκμετάλλευσης, προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της υγιεινής και διαβίωσης των ζώων
 - ♦ Να παρασχεθεί η δυνατότητα δημιουργίας πολλαπλών δραστηριοτήτων ή απόκτησης εναλλακτικών εισοδημάτων σε κατοίκους των περιοχών παρέμβασης για τη μείωση της υποαπασχόλησης, τη δημιουργία ίσων ευκαιριών, τη βελτίωση των εισοδημάτων και τη συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στον τόπο μας
 - ♦ Ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού, στήριξη της τοπικής οικονομίας μέσω επενδύσεων που αυξάνουν την προστιθέμενη αξία των τοπικών γεωργικών προϊόντων μέσω της μεταποίησης- τυποποίησης- εμπορίας τους σε τοπικό επίπεδο

ΑΞΟΝΑΣ 3: Ποιότητα Ζωής

- Μέτρο 3.1 «Υποδομές Υγείας- Πρόνοιας»
 - ♦ Στον μεν τομέα της υγείας η βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας στο δε τομέα της πρόνοιας βελτίωση της παρεχόμενης κοινωνικής προστασίας ιδιαίτερα στις ηλικιακές ομάδες των παιδιών και των ηλικιωμένων

- **Μέτρο 3.3** «Συστήματα Διαχείρισης Στερεών και Υγρών Αποβλήτων, Ύδρευσης»
 - ◆ Η κατά το μέγιστο δυνατό βαθμό:
 - Κάλυψη των αναγκών ορθολογικής περιβαλλοντικά διαχείρισης των στερεών και των υγρών αποβλήτων της περιφέρειας Θεσσαλίας προκειμένου να επιτευχθεί η συμμόρφωση με την ισχύουσα κοινοτική και εθνική νομοθεσία και
 - Κάλυψη των αναγκών σε ύδρευση κατά προτεραιότητα οικιστικών κέντρων 3ου επιπέδου της περιφέρειας Θεσσαλίας
 - ◆ Οι ειδικοί στόχοι των στερεών αποβλήτων έχουν ως εξής:
 - Ολοκλήρωση των υποδομών της υγειονομικής διάθεσης απορριμμάτων
 - Αποκατάσταση παλαιών χώρων διάθεσης απορριμμάτων οι οποίοι δεν χρησιμοποιούνται πλέον
 - ◆ Για τα υγρά απόβλητα οι στόχοι είναι οι ακόλουθοι:
 - Ολοκλήρωση των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων και δικτύων αποχέτευσης με προτεραιότητα στις ευαίσθητες περιοχές ή περιοχές τουριστικής ανάπτυξης ή περιοχές πολιτιστικής ανάδειξης
- **Μέτρο 3.4** «Ανάδειξη- Αξιοποίηση Τουριστικών και Πολιτιστικών Κέντρων»
 - ◆ Στοχεύει στην αναβάθμιση του Θεσσαλικού βασικού τουριστικού προϊόντος αφενός με την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιφέρειας και αφετέρου με την ποιοτική αναβάθμιση των τουριστικών κέντρων

ΑΞΟΝΑΣ 4: Αξιοποίηση της Κεντροβαρούς Θέσης της Περιφέρειας και Ανάδειξη της σε «Κόμβο Δικτύων»

- **Μέτρο 4.1** «Διαπεριφερειακά Δίκτυα Μεταφορών και Υποδομών»
 - ◆ Η σύνδεση της περιφέρειας με την Εγνατία οδό, που θα συμβάλει στην άρση της απομόνωσης της Δυτικής Θεσσαλίας και θα την συνδέει με τους βασικούς άξονες της χώρας και τα Δευρωπαϊκά δίκτυα, αναδεικνύοντας τη Θεσσαλία σε στρατηγικό «κόμβο δικτύων» και σε ένα σύγχρονο διαμετακομιστικό κέντρο. Επίσης, η ολοκλήρωση των διαπεριφερειακών οδικών αξόνων, για τη σύνδεση της Θεσσαλίας με τη Δυτική Μακεδονία, την Ήπειρο και τη Στερεά Ελλάδα
- **Μέτρο 4.2** «Διανομαρχιακές Οδικές Συνδέσεις»
 - ◆ Η ολοκλήρωση των διανομαρχιακών οδικών αξόνων, η σύνδεση των αστικών κέντρων της Περιφέρειας με τους κύριους οδικούς άξονες, οι οδικές συνδέσεις των αστικών και ημιαστικών κέντρων, η εγκατάσταση ηλεκτροφωτισμού, ο εξοπλισμός για την οδική ασφάλεια και η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων τηλεπληροφορικής

ΑΞΟΝΑΣ 5: Ανάπτυξη Ανθρωπίνων Πόρων

- **Μέτρο 5.1** «Ανάπτυξη Ανθρωπίνων Πόρων»
 - ◆ Αναβάθμιση του εργατικού και στελεχιακού δυναμικού της περιφέρειας λαμβάνοντας υπόψη:
 - Την τάση της αγοράς εξειδικευμένη απασχόληση
 - Τις ειδικότητες που τις τελευταίες δεκαετίες παρουσιάζουν αυξημένη ζήτηση, σε συνδυασμό με τους τομείς προτεραιότητας του περιφερειακού επιχειρησιακού πλαισίου
 - Τις ομάδες του ενεργού πληθυσμού που πλήττονται από ανεργία, στις διάφορες εκδοχές της ή κινδυνεύουν μεσοπρόθεσμα να βρεθούν εκτός εργασίας
- **Μέτρο 5.2** «Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης για Ανέργους και Ειδικές Κοινωνικές Ομάδες»
 - ◆ Η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης μέσα από την σύσταση εταιρικών σχημάτων με την ενεργή στήριξη των φορέων της αυτοδιοίκησης και η ανάληψη πρωτοβουλιών για άρση των αιτιών αποκλεισμού από την αγορά εργασίας
- **Μέτρο 5.3** «Ανάπτυξη της Γυναικείας Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας και Προώθηση της Ισότητας Ευκαιριών των δύο φύλων»
 - ◆ Διασφάλιση της ισότητας ευκαιριών των δύο φύλων

- ♦ Προώθηση της γυναικείας απασχόλησης και ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας
- ♦ Υποστήριξη της συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης των αποφάσεων ιδιαίτερα στον τομέα της εργασίας και των επιχειρήσεων
- ♦ Διευκόλυνση της επανένταξης στην αγορά εργασίας
- ♦ Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον κοινωνικό τομέα
- ♦ Εξασφάλιση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας με ευαισθητοποίηση σε θέματα κοινωνικού φύλου και την συμφιλίωση οικογενειακού και επαγγελματικού βίου

ΑΞΟΝΑΣ 6: Εφαρμογή

- **Μέτρο 6.1** «Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ»
 - ♦ Ενίσχυση της ποιότητας και επιτάχυνση της συνέπειας των παρεμβάσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης, ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική και βέλτιστη χρησιμοποίησή του. Τα μέσα που θα διατεθούν για την τεχνική βοήθεια θα έχουν ως στόχο να ενδυναμώσουν την ποιότητα και τη συνοχή των παρεμβάσεων στους άξονες ώστε να διασφαλίσουν την ορθή και αποτελεσματική χρήση τους
- **Μέτρο 6.2** «Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ»
 - ♦ Ενίσχυση της ποιότητας και της συνέπειας των παρεμβάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική και βέλτιστη χρησιμοποίησή του. Τα μέσα που θα τίθενται για την τεχνική βοήθεια θα έχουν ως στόχο να ενδυναμώσουν την ποιότητα και τη συνοχή των παρεμβάσεων στους άξονες και να διασφαλίσουν την ορθή και αποτελεσματική χρήση τους
- **Μέτρο 6.3** «Τεχνική Βοήθεια ΕΓΤΠΕ-Π»
 - ♦ Ενίσχυση της ποιότητας και επιτάχυνση της συνέπειας των παρεμβάσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική και βέλτιστη χρησιμοποίησή του. Τα μέσα που θα διατεθούν για την τεχνική βοήθεια θα έχουν ως στόχο να ενδυναμώσουν την ποιότητα και τη συνοχή των παρεμβάσεων στους άξονες και να διασφαλίσουν την ορθή και αποτελεσματική χρήση τους

Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader +

Το Εθνικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+: **Άξονες - Μέτρα - Δράσεις**

Το εθνικό πρόγραμμα LEADER+ περιλαμβάνει 4 άξονες προτεραιότητας:

ΑΞΟΝΑΣ 1: «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΠΙΛΟΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

- **ΜΕΤΡΟ 1.1:** Τεχνική Στήριξη Φορέων Υλοποίησης - Ομάδων Τοπικής Δράσης
 - ♦ Στελέχωση και λειτουργία της Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.)
 - ♦ Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση τοπικού πληθυσμού
 - ♦ Αξιολόγηση προγράμματος και επενδυτικών σχεδίων
 - ♦ Εξοπλισμός και μηχανοργάνωση της Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.)
- **ΜΕΤΡΟ 1.2:** Ενισχύσεις σε Επενδύσεις – Στήριξη στην Επιχειρηματικότητα
 - ♦ Παρεμβάσεις αγροτικού τουρισμού ολοκληρωμένης προσέγγισης
 - Δημιουργία και βελτίωση των υποδομών διανυκτέρευσης για τη συμπλήρωση της δυναμικότητας της περιοχής
 - Δημιουργία και βελτίωση των υποδομών εστίασης για τη συμπλήρωση της δυναμικότητας της περιοχής
 - Ανάπτυξη αγροτουρισμού (επισκέψιμα αγροκτήματα με πρόβλεψη υποδομής

- διανυκτέρευσης)
 - Ανάπτυξη εναλλακτικών και ειδικών μορφών αγροτικού τουρισμού (θηρσκευτικός, ιαματικός, ορεινός, εκπαιδευτικός, κατασκηνωτικός κλπ.)
 - Τοπικά κέντρα οργάνωσης, πληροφόρησης και προώθησης αγροτικού τουρισμού
 - Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού τουρισμού (παραδοσιακά καφενεία, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης επισκεπτών, κλπ.)
 - Βελτιώσεις επιχειρήσεων αγροτικού τουρισμού για προσαρμογή στις ανάγκες πιστοποίησης ή δικτύωσης (clusters)
 - ♦ Μικρές επιχειρήσεις του αγροτικού και των λοιπών τομέων της οικονομίας
 - Βιοτεχνικές μονάδες (οικοτεχνία, χειροτεχνία, παραγωγή ειδών παραδοσιακής τέχνης, κλπ.)
 - Επιχειρηματική αξιοποίηση τοπικών φυσικών πόρων
 - Επιχειρήσεις μεταποίησης τυποποίησης προϊόντων φυτικής παραγωγής
 - Επιχειρήσεις μεταποίησης τυποποίησης προϊόντων ζωικής παραγωγής
 - Επιχειρήσεις αξιοποίησης αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών σε πρωτότυπες εφαρμογές
 - Επιχειρήσεις παραγωγής ειδών διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση
 - Αξιοποίηση παραδοσιακών τεχνικών και χώρων (πατητήρια κελάρια, επισκέψιμα οινοποιία)
 - Εκτροφεία θηραμάτων
 - Επιχειρήσεις αξιοποίησης ήπιων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας εκτός πρωτογενούς παραγωγής
 - Βελτίωση επιχειρήσεων κυρίως προς την κατεύθυνση προστασίας περιβάλλοντος
 - Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών για την υποστήριξη της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής εξυπηρέτησης
 - Βελτίωση επιχειρήσεων για προσαρμογή στις ανάγκες πιστοποίησης ή δικτύωσης (clusters)
 - ♦ Επενδύσεις που ενισχύουν τη συλλογική, τομεακή και διατομεακή δράση με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και νέων τεχνικών
 - Εγκατάσταση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας (ISO - HACCP)
 - Δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων (Clusters)
 - Ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών πληροφόρησης για τις ΜΜΕ (π.χ. website)
 - Ανάπτυξη συστημάτων τηλεργασίας, τηλεαγοράς και ηλεκτρονικού εμπορίου
 - Ανάπτυξη συστήματος Ανάπτυξη, πιστοποίηση και έλεγχος ποιοτικών σημάτων (ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικών προϊόντων κλπ).
- **METPO 1.3: Υποστηρικτικές Ενέργειες**
 - Αναβάθμιση δεξιοτήτων και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού – κατάρτιση
 - Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης
 - Ενέργειες προώθησης – προβολής
- **METPO 1.4: Προστασία, Ανάδειξη και Αξιοποίηση Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς**
 - ♦ Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος
 - Αξιοποίηση, ανάδειξη και προστασία περιοχών φυσικού κάλλους, τοπίων και περιοχών Natura 2000
 - Συστήματα προστασίας περιβάλλοντος
 - Βελτίωση καταφυγίων
 - Διαδρομές πρόσβασης, μονοπάτια, γεφύρια
 - ♦ Δράσεις για την αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και την ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου
 - Οικιστική αναβάθμιση περιοχών (οικισμών, γειτονιών κ.λ.π) με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, σε εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδίου οικιστικής ανάπτυξης
 - Ανάδειξη μνημείων και κτιρίων αγροτικής κληρονομιάς
 - Μουσεία αγροτικής, λαογραφικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
 - Κέντρα πολιτιστικών και λοιπών δραστηριοτήτων (πολιτιστικά κέντρα, θέατρα, κλπ.)
 - Σήμανση αξιοθέατων, μνημείων, μονοπατιών – χαρτογραφήσεις
 - ♦ Δράσεις για την ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: «ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ»

- **METPO 2.1:** Συνεργασία μεταξύ Περιοχών της Ελλάδας Διατοπική –

Διαπεριφερειακή Συνεργασία

- Συνεργασίες σε θέματα Αγροτικού τουρισμού
 - Συνεργασίες σε θέματα μικρών επιχειρήσεων αγροτικού και λοιπών τομέων της οικονομίας
 - Συνεργασίες σε θέματα νέων τεχνολογιών και τεχνογνωσίας
 - Συνεργασίες σε θέματα περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς
- **ΜΕΤΡΟ 2.2:** Συνεργασία μεταξύ περιοχών δύο ή περισσότερων κρατών: διακρατική συνεργασία
- Συνεργασίες σε θέματα Αγροτικού τουρισμού
 - Συνεργασίες σε θέματα μικρών επιχειρήσεων αγροτικού και λοιπών τομέων της οικονομίας
 - Συνεργασίες σε θέματα νέων τεχνολογιών και τεχνογνωσίας
 - Συνεργασίες σε θέματα περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: «ΔΙΚΤΥΩΣΗ»

- **ΜΕΤΡΟ 3.1:** ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ LEADER+
- Ελληνικό δίκτυο Leader+
 - Λειτουργικές δαπάνες δικτύωσης
 - Σύνοδοι δικτύου
- **ΜΕΤΡΟ 3.2:** ΜΟΝΑΔΑ ΕΜΨΥΧΩΣΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ LEADER+ ΜΕΔ
- Ενέργειες διάδοσης
 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες προς τις Ομάδες Τοπικής Δράσης την Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. και την Επιτροπή Παρακολούθησης
 - Βάση πληροφοριών και τηλεματικό σύστημα